

Wiadomości **Uniwersyteckie**

34 | Nasze sukcesy

Ogólnopolski sukces Lubelskiego Festiwalu Nauki

50 | Nauka i ludzie

Wodór – paliwo przyszłości. Rozmowa z prof. dr. hab. Mariuszem Krawcem – kierownikiem Katedry Fizyki Powierzchni i Nanostruktur UMCS

64 | Nauka i ludzie

Bezpieczeństwo informacji to sprawa kluczowa. Rozmowa z Wojciechem Widelskim – dyrektorem LubMAN UMCS

Fot. Bartosz Proll

II Dzień Jakości Kształcenia, 7 grudnia 2022 r.

Fot. Bartosz Proll, Klaudia Olender

CCE-CIS 2022: konferencja o zmianach klimatu i środowiska na UMCS, 8-9 grudnia 2022 r.

Spis treści

WYDARZENIA

- 4** | Z życia Uczelni
- 31** | Nasze sukcesy
- 37** | Na wydziałach

NAUKA I LUDZIE

- 50** | Wodór – paliwo przyszłości. Rozmowa z prof. dr. hab. Mariuszem Krawcem – kierownikiem Katedry Fizyki Powierzchni i Nanostruktur UMCS
- 54** | Zmiany są potrzebne. Rozmowa z Urszulą Poślada – zastępcą Dyrektora Biblioteki Głównej UMCS
- 57** | Doskonalenie jakości kształcenia to długotrwały proces. Rozmowa z dr hab. Agnieszką Lewicką-Zelent, prof. Uczelni z Katedry Pedagogiki Resocjalizacyjnej UMCS
- 60** | Nieograniczone możliwości geoinformatyki. Rozmowa z dr. hab. Leszkiem Gawrysiakiem z Katedry Geologii, Gleboznawstwa i Geoinformacji UMCS
- 62** | Kiedy gościnność przeradza się we wrogość? Rozmowa z dr Ewą Antoszek z Katedry Anglistyki i Amerykanistyki UMCS
- 64** | Bezpieczeństwo informacji to sprawa kluczowa. Rozmowa z Wojciechem Widelskim – dyrektorem LubMAN UMCS
- 68** | Plan Równości Płci. Rozmowa z dr Agnieszką Ziętek z Katedry Administracji Publicznej UMCS, przewodniczącą Zespołu ds. Równości na UMCS

WYDARZENIA NAUKOWE

- 70** | Konferencja nt. polskiej myśli politycznej
- 71** | Konferencja „Nauka, etyka, media”
- 72** | „Historia i pamięć w warunkach wojny informacyjnej Rosji przeciwko Ukrainie” – dyskusja
- 73** | Spacer historyczny po Reducie Tadeusza Kościuszki
- 74** | XXXVII lubelska konferencja archeologiczna
- 75** | Międzynarodowa konferencja naukowo-praktyczna

- 76** | Nowy projekt w Instytucie Archeologii UMCS
- 78** | II Kongres 3W, czyli jak woda, wodór i węgiel zdeterminują naszą przyszłość
- 80** | O formach tradycji i sposobach jej przekazywania

W ŚWIECIE KSIĄŻEK

- 81** | Bezpłatne e-booki o innowacjach w e-learningu
- 82** | Kącik Książki Sportowej

KARTKA Z KALENDARZA

- 83** | Amicis Universitatis Mariae Curie Skłodowska 2022
- 86** | Jubileusz pracy zawodowej prof. dr hab. Ewy Maj
- 88** | Medal „Zasłużony dla UMCS” dla prof. dr. hab. Krzysztofa Pomorskiego

SPRAWY STUDENCKIE

- 90** | II sezon „Podcastu Akademickiego” zakończony sukcesem
- 91** | Debata „Młodzi i kreatywni, czyli jak młódzież oswaja druk 3D”
- 91** | Warsztaty dla studentów Wydziału Historii i Archeologii
- 92** | „SmartCity” promuje ekologiczne miasta
- 92** | Koło Nauk Pomocniczych Historii – nowa organizacja na Wydziale Historii i Archeologii
- 93** | Wręczenie nagród w konkursie Nagroda Santander „Nauka jest lepsza od czekolady”
- 94** | Spotkanie autorskie z Tomaszem Pruskiem
- 94** | Popkultura poza kontekstem 3.0
- 95** | Wykład otwarty prof. dr. hab. Anatolija Krugłaszowa
- 96** | Akademia Samorządowca 2022
- 96** | Spotkanie z Absolwentem
- 97** | Wyniki wojewódzkiego etapu VII Olimpiady Wiedzy o Bezpieczeństwie i Obronności

ŻYCIE KULTURALNE

- 98** | 2022 r. w pigułce. Przeżyj go jeszcze raz z Chatką Żaka

Wydawca: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

PL ISSN 1233-216X

Adres redakcji: pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1606, 20-031 Lublin, tel. 81 537 54 19

e-mail: wiadomosci@mail.umcs.pl

www.wiadomosci.umcs.pl

Redakcja: Aneta Adamska, Magdalena Cichońska (redaktor wydania), Ewa Kawalko-Marczuk (redaktor naczelny), Magdalena Wołoszyn, Klaudia Olender, Bartosz Proll (fotograf), Katarzyna Skalecka

Współpracownicy: Krzysztof Bartnik, Agata Dzyr, Sara Filipiak, Monika Gabryś-Sławińska, Agnieszka Gryglicka, Urszula Jackowska, Teresa Klimowicz, Andrzej Kokowski,

Ihor Kolisnichenko, Eliza Komierzyńska-Orlińska, Marta Kostrzewa, Monika Lenarciak, Urszula Lewartowicz, Julia Maj, Monika Mielko-Remiszewska, Anna Obara-Pawłowska, Anna Pastuska, Tomasz Poślada, Michał Zembrzycki

Projekt graficzny i skład: Studio DTP Academicon, dtp@academicon.pl, <https://dtp.academicon.pl/>

Druk: Standruk

Nakład: 400 egzemplarzy

Okladka: Statuetka konkursu „Popularyzator Nauki”, fot. Bartosz Proll

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i korekty nadesłanych tekstów. Ma również prawo do wyboru tekstów do publikacji.

Rektor UMCS o minionym roku i planach na rok 2023

Szanowni Państwo, Członkinie i Członkowie społeczności akademickiej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej,

wszyscy mamy świadomość, że nie tylko miniony rok 2022, ale i cała kadencja obecnych władz rektorskich to czas niezwykle wymagający, który postawił przed naszą społecznością ogromne wyzwania. Splot niefortunnnych okoliczności spowodował, że sytuacja, w jakiej się obecnie znajdujemy, zmienia się jak w kalejdoskopie. Konsekwencje wciąż trwającej pandemii COVID-19, dramat wojny w Ukrainie, a także destabilizacja gospodarcza, której doświadczamy, sprawiają, że przed nami trudne czasy, naznaczone niepokojem i troską o to, jak będzie wyglądać przyszłość. Wierzę jednak, że sytuacja w końcu się unormuje, choć z pewnością nie nastąpi to szybko. Potrzeba na to czasu i pokory, aby pokonać wyzwania, z którymi przyjdzie nam się zmierzyć.

Położenie Lublina przy wschodniej granicy Polski do 24 lutego 2022 r. korzystnie wpływało na współpracę UMCS z wieloma partnerami ukraińskimi, odnotowaliśmy także duże zainteresowanie młodzieży ukraińskiej kształceniem na naszej Uczelni. Kontekst wojenny postawił jednak z tego samego (geograficznego) powodu ogromne wyzwanie przed społecznością naszego Uniwersytetu. Z perspektywy minionych miesięcy mogę śmiało stwierdzić, że mu sprostaliśmy. Wraz z wybuchem wojny i w obliczu dramatycznych wydarzeń, których cały czas doświadcza społeczeństwo ukraińskie, w niezwykle krótkim czasie wdrożyliśmy wiele działań pomocowych ukierunkowanych na niesienie wieloaspektowej pomocy studentom, doktorantom i pra-

cownikom naukowym UMCS pochodzącym z Ukrainy oraz uchodźcom z objętego działaniami wojennymi kraju. Zapewniliśmy m.in. pomoc prawną, psychologiczną i finansową, paczki żywnościowe oraz obiady dla ukraińskich studentów i ich rodzin, a także kursy języka polskiego dla członków rodzin studentów, doktorantów, pracowników i absolwentów UMCS, którzy w związku z wybuchem wojny na Ukrainie przyjechali do Lublina. W tym miejscu warto podkreślić wyjątkowy w skali kraju rodzaj pomocy, jakim było udostępnienie potrzebującym naszego domu studenckiego – do dziś w „Heliosie” mieszka 400 osób pochodzących z Ukrainy. Na UMCS uruchomiliśmy także program stażowy dla ukraińskich naukowców, który pozwolił obywatelom Ukrainy na kontynuowanie pracy naukowej, a jednocześnie na niezrywanie kontaktu z ich macierzystymi uczelniami.

Nasza Uczelnia wyróżnia się na tle innych jeśli chodzi o realne i wielopłaszczyznowe wsparcie uchodźców oraz ukraińskich przedstawicieli wspólnoty akademickiej, co było szeroko komentowane m.in. w mediach regionalnych i ogólnopolskich. Przekazy te pokazywały i nadal pokazują, jak bardzo zaangażowana i wspierająca jest społeczność akademicka UMCS. Serdecznie dziękuję członkom naszej wspólnoty za dotychczasowy, aktywny udział we wszystkich formach pomocy i okazane serce. Mam jednocześnie nadzieję, że wsparcie naszych wschodnich sąsiadów będzie miało charakter długofalowy.

Choć rok 2022 był rokiem trudnym i chwilami dramatycznym, to nie zabrakło w nim momentów, w których odnosiliśmy sukcesy. Wśród nich wymienić należy

Fot. Paweł Węgr

m.in. dołączenie UMCS do prestiżowej sieci Uniwersytetów Europejskich ATHENA, dzięki czemu wraz z innymi uczelniami z całego kontynentu możemy realizować działania z zakresu zaawansowanych technologii w szkolnictwie wyższym; zdobycie wielu grantów przez naszych naukowców (m.in. uzyskanie 6,5 mln zł w ostatnich konkursach NCN); wyróżnienie 20 naukowców z UMCS, którzy znaleźli się w prestiżowym rankingu najbardziej wpływowych ludzi nauki na świecie; sukces prof. Jaco Vangronsvelda, który zajął 693 miejsce w światowym rankingu tysiąca najlepszych naukowców świata (Ranking of Top 1000 Scientists) czy klasyfikację UMCS (trzeci rok z rzędu) w światowym rankingu CWUR – The Center for World University Rankings 2022–2023, w którym uzyskaliśmy 1547 lokatę i znaleźliśmy się w prestiżowym gronie niespełna 8% najlepszych, globalnych uniwersytetów. W minionym roku doceniono też zaangażowanie naszej Uczelni w takie inicjatywy, jak m.in. „Przedsiębiorcze dzieciaki” (projekt od kilku lat organizowany przez Wydział Pedagogiki i Psychologii UMCS oraz Urząd Miasta Lublin otrzymał pierwsze miejsce w kategorii „Promowanie ducha przedsiębiorczości” przyznane przez European Enterprise Promotion Awards 2022) czy Lubelski Festiwal Nauki, który w grudniu 2022 r. zwyciężył w prestiżowym ogólnopolskim konkursie „Popularyzator Nauki” 2022 w kategorii „Zespół”.

Rok 2022 pokazuje także niesłabnący rozwój naukowy naszych badaczy. Opublikowane wyniki oceny jakości działalności jednostek naukowych odzwierciedlają rangę naukową Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej i są dużym sukcesem wszystkich pracowników zaangażowanych w działalność badawczo-rozwojową Uczelni. Spośród 23 ocenianych dyscyplin naukowych UMCS uzyskał 1 kategorię A+, 8 kategorii A, 11 kategorii B+ i 3 kategorii B, co stawia nas na równi z uniwersytetami z grupy uniwersytetów badawczych. To zasługa całego grona ludzi, którzy mieli świadomość wyzwania wiążących się z ewaluacją. Dziękuję zarówno władzom instytutów, przewodniczącym rad dyscyplin naukowych, jak i wszystkim pracownikom, którzy bardzo poważnie i rzeczowo podeszli do tego wyzwania. Cieszy mnie fakt, że wizja władz rektorskich związana z postawieniem na naukę i zrównoważony rozwój w kontekście realizowanej na Uczelni dydaktyki przynosi efekty. To także pokłosie całego systemu motywacyjnego,

który wdrożyliśmy i będziemy kontynuować. Wyniki tegorocznej ewaluacji pokazują rosnącą dynamikę i znaczną poprawę jakości badań prowadzonych w naszym Uniwersytecie. Niemniej mamy także świadomość występowania obszarów, które powinny zostać udoskonalone, dlatego mimo niedawno opublikowanego zestawienia aktywnie przygotowujemy się do kolejnej ewaluacji, która obejmie lata 2022–2025 i odbędzie się w 2026 r.

Możemy być także dumni z dotychczasowych osiągnięć na polu naukowym. Przejawia się to w wysokiej jakości publikacjach, jakimi nasi naukowcy rozliczają zrealizowane projekty badawcze. W minionym roku rozliczono z sukcesem kilkadziesiąt grantów finansowanych ze środków Narodowego Centrum Badań i Rozwoju czy Ministerstwa Edukacji i Nauki oraz pozyskano łącznie prawie 15 mln zł na finansowanie projektów badawczych, w tym: 14,2 mln zł ze środków Narodowego Centrum Nauki (30 projektów: 1 z konkursu MAESTRO, 11 z konkursu OPUS, 3 z konkursu SONATA, 1 z konkursu PRELUDIUM oraz 14 z konkursu MINIATURA), 660 tys. zł ze środków MEiN na realizację 2 projektów w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki w module „Dziedzictwo Narodowe” i 150 tys. zł ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na realizację projektu naukowego w ramach konkursu „Ochrona zabytków archeologicznych”. Prowadzone badania już teraz przynoszą bardzo obiecujące wyniki i są punktem wyjścia do kontynuowania ich w ramach kolejnych projektów naukowych lub nawiązywania współpracy z liczącymi się jednostkami badawczymi w kraju i za granicą.

Zachęcenie sukcesami naszych pracowników oraz młodych badaczy reprezentujących szkoły doktorskie gorąco namawiam do podejmowania dalszych prób w zakresie pozyskiwania funduszy zewnętrznych na badania naukowe. Nasi naukowcy niejednokrotnie dowiedli, że ich badania są niezwykle interesujące, nie rzadko odkrywcze i przede wszystkim przynoszą nieocenione korzyści dla nauki oraz społeczeństwa. Dzięki temu pomysły te są coraz bardziej doceniane w środowisku, a UMCS co roku staje się jeszcze ważniejszym ośrodkiem naukowym.

Warto dodać, że nasz Uniwersytet nieprzerwanie udoskonala posiadaną bazę badawczą dzięki środkom z programów Unii Europejskiej. Udział w konsorcjach

wpisanych na Polską Mapę Dużej Infrastruktury Badawczej umożliwia nam unowocześnianie infrastruktury z Programu Inteligentny Rozwój. UMCS w minionym roku zrealizował 3 tego rodzaju przedsięwzięcia o wartości niemal 20 mln zł. Były to: Cyfrowa infrastruktura badawcza dla humanistyki i nauk o sztuce – DARIAH-PL, Krajowa Platforma Integracji Infrastruktur Badawczych z Ekosystemami Innowacji – PIONIER-LAB oraz Narodowe Laboratorium Fotoniki i Technologii Kwantowych. W rezultacie powstanie sieć nowoczesnych rozproszonych laboratoriów badawczych i usług dostępnych dla naukowców oraz przedsiębiorców.

Nasz Uniwersytet intensywnie rozwija prace nad komercjalizacją badań i efektywnie współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym, dzięki czemu jesteśmy atrakcyjnym partnerem dla środowiska biznesowego. Świadczą o tym m.in. liczne porozumienia dotyczące realizacji wspólnych przedsięwzięć o charakterze naukowo-badawczym oraz podejmowane przez jednostki i pracowników Uczelni inicjatywy na styku nauki i biznesu. W 2022 r. zawarliśmy wiele porozumień z różnymi instytucjami i organizacjami z otoczenia naukowo-gospodarczego, m.in. z Gminą Lublin i Poznańskim Parkiem Naukowo-Technologicznym, Gminą Miejską Włodawa, Portem Lotniczym Lublin, Instytutem Techniki Górniczej KOMAG, Instytutem Gospodarki Surowcami Realnymi i Energią Państwowej Akademii Nauk, Lubelskim Węglem „Bogdanka” oraz Centralnym Ośrodkiem Informatyki. Systematycznie rozwijamy także współpracę z ramach Związku Uczelni Lubelskich, który jest stale obecny w życiu akademickim miasta. We wrześniu 2022 r. przedstawiciele ZUL podpisali list intencyjny o współpracy z Lubelskim Węglem „Bogdanka”, kładąc istotny nacisk na rozwój kooperacji sektorów nauki i biznesu z wykorzystaniem potencjału naukowego i dydaktycznego jednostek tworzących związek. Obecnie ZUL jest zaangażowany w cztery nowe inicjatywy: Akademicki Budżet Partycypacyjny, Interprojekt, Wirtualną Kartę Biblioteczną i Staż za miedzą. Jestem głęboko przekonany, że dzięki aktywnej działalności ZUL wzmocnimy nie tylko potencjał naszych uniwersytetów i akademickiego Lublina, ale również staniemy się dla innych uczelni przykładem dobrych praktyk.

W minionym roku, pomimo trudności spowodowanych okresem spowolnienia związanego z pandemią,

wartość badawczych prac zleconych wzrosła o blisko 150%. Wynalazki naszych naukowców zostały docenione i nagrodzone na arenie międzynarodowej. Otrzymały prestiżowe medale i wyróżnienia m.in. na Międzynarodowej Wystawie Wynalazków Prix Eiffel, Międzynarodowych Targach Wynalazków i Innowacji INTARG, Międzynarodowej Wystawie Wynalazków i Technologii INNO WINGS. W 2022 r. Uczelnia zgłosiła do ochrony w Urzędzie Patentowym RP 19 wynalazków (co daje nam wzrost o 100% w stosunku do roku ubiegłego) i 1 znak towarowy. Urząd Patentowy RP udzielił nam z kolei 11 patentów i 1 prawo ochronne na znak towarowy.

1 października naukę na pierwszym roku studiów w UMCS rozpoczęło 7 tys. studentów, w tym ok. 700 obcokrajowców. Pomimo pogłębiającego się niżu demograficznego, trudnej sytuacji postpandemicznej, zwiększenia ruchów migracyjnych młodzieży i widocznego spadku zainteresowania kształceniem na studiach II stopnia satysfakcjonuje nas fakt, że wyniki tegorocznej rekrutacji kandydatów na studia utrzymaliśmy na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego.

Nasza Uczelnia stale wzbogaca swoją ofertę edukacyjną poprzez zwiększanie liczby programów zorientowanych na potrzeby zmieniającego się rynku pracy. Fakt ten potwierdzają nowe kierunki studiów. Od 2022 r. obecne w ofercie dydaktycznej Uczelni są: Technical Physics (inżynierskie studia I stopnia prowadzone na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki), międzynarodowe stosunki gospodarcze (studia I stopnia prowadzone na Wydziale Ekonomicznym), e-edycerstwo i techniki redakcyjne (studia II stopnia prowadzone na Wydziale Filologicznym), Sustainability Management (studia II stopnia prowadzone wspólnie przez Wydziały: Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, Biologii i Biotechnologii, Ekonomiczny oraz Chemii), ekobiznes (studia I stopnia realizowane przez Wydział Ekonomiczny) czy studia śródziemnomorskie – podróże historyczne (studia I stopnia prowadzone na Wydziale Historii i Archeologii).

Grecki filozof Platon definiował jakość jako pewien stopień doskonałości. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej staje w szranki w walce o tę doskonałość i stale podwyższa jakość oferty kształcenia, dostosowując ją do obecnych oczekiwań i potrzeb. Właśnie dlatego w minionym roku rozpoczęliśmy realizację cyklicznej inicjatywy pn. Dzień Jakości Kształcenia, dzięki któ-

rej zarówno nasi dydaktycy, doktoranci, jak i studenci mogli spotykać się w regularnych odstępach czasu i podejmować dyskusję nad podnoszeniem efektywności kształcenia na naszej Uczelni. W UMCS powołaliśmy także Zespół ds. Wspierania Podnoszenia Kompetencji Kadry zajmujący się m.in. opracowaniem strategii w zakresie podnoszenia kompetencji kadry dydaktycznej i wspierającej proces kształcenia. W kontekście działań na rzecz podnoszenia jakości kształcenia warto również wspomnieć, że w minionym roku nasza Uczelnia realizowała ok. 50 projektów edukacyjnych dotyczących m.in. wdrożenia tematyki projektowania uniwersalnego do programów studiów, prac nad dostępnością dla osób ze specjalnymi potrzebami, rozwoju kompetencji kadry dydaktycznej i administracyjnej Uczelni, pomocy edukacyjnej dla obywateli Ukrainy, wsparcia inicjatyw studenckich, międzynarodowej mobilności edukacyjnej studentów i pracowników.

Jako Uczelnia odpowiedzialna społecznie aktywnie angażujemy się także w promowanie idei zrównoważonego rozwoju i społecznej odpowiedzialności w programach edukacyjnych, badaniach naukowych, jak również rozwiązaniach zarządczych i organizacyjnych. W tym zakresie w minionym roku opracowaliśmy dwa strategiczne dokumenty dotyczące zwiększenia dostępności UMCS dla osób z niepełnosprawnościami. Jeden z nich to *Strategia Odpowiedzialności Społecznej na rzecz osób z niepełnosprawnościami*, drugi zaś to *Strategia uniwersalnego projektowania*.

Wspólnie z władzami Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego i Uniwersytetu Gdańskiego powołaliśmy Forum Zielonych Uniwersytetów, dzięki któremu aktywnie włączamy się w podejmowanie inicjatyw na rzecz zrównoważonego rozwoju. W podpisanym dokumencie zobowiązaliśmy się, że UMCS będzie realizował przedsięwzięcia w taki sposób, aby minimalizować ich negatywny wpływ na środowisko.

W zakresie społecznej odpowiedzialności Uczelni niezwykle istotna jest również działalność charytatywna, a także liczne akcje społeczne, w które zaangażowała się społeczność naszej Alma Mater. Wymienię tutaj chociażby przeprowadzenie zbiórek na rzecz uchodźców z Ukrainy, kolejne edycje akcji „Szlachetna Paczka” i „Rodacy Bohaterom”, wsparcie idei dawstwa krwi i osocza, a także organizację Dnia Transplanta-

cji, Dnia Studenta i Doktoranta z Niepełnosprawnością czy charytatywnego akademickiego jarmarku i kiermaszu świątecznego.

Największą wartością Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej – co już wielokrotnie powtarzałem – są ludzie. Fachowa wiedza, doświadczenie i umiejętności to kapitał, jakim się wyróżniamy i możemy się szczycić. Aktualnie zatrudniamy blisko 2800 pracowników, w tym 1552 nauczycieli akademickich. W minionym roku 87 nauczycieli uzyskało wyższy stopień naukowy lub awansowało na wyższe stanowisko.

W ramach otrzymanego w 2017 r. prestiżowego wyróżnienia HR Excellence in Research, przyznawanego przez Komisję Europejską, podjęliśmy także wiele działań zmierzających do zwiększenia atrakcyjności warunków zatrudnienia oraz stworzenia środowiska pracy sprzyjającego rozwojowi naukowców. W minionym roku opracowaliśmy poradnik antydyskryminacyjny (aktualnie trwają też prace nad wdrożeniem *Regulaminu antydyskryminacyjnego*) i przewodnik dla zagranicznych naukowców przyjeżdżających na naszą Uczelnię. Przeprowadziliśmy także cykl szkoleń z tematyki planowania kariery zawodowej naukowców oraz wdrożyliśmy *Plan Równości Płci*. Pracujemy również nad procedurą rekrutacyjną dostosowaną do zasad OTM-R, czyli otwartej, przejrzystej i merytorycznej rekrutacji naukowców.

W 2022 r. UMCS gościł wiele znamienitych postaci, takich jak m.in. red. Marian Turski, który otrzymał tytuł doktora *honoris causa* UMCS, prof. Henryk Skarżyński – dyrektor Światowego Centrum Słuchu w Kajetanach, także doktor *honoris causa* UMCS, prof. Leszek Balcerowicz – były wicepremier i minister finansów, Marco Procaccini – kierownik Biura Terenowego Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR) czy brytyjska specjalistka z dziedziny językoznawstwa – Helen Doron. Wśród osobistości odwiedzających nasz Uniwersytet znaleźli się także wybitni dyplomaci: Mark Brzezinski – ambasador Stanów Zjednoczonych w Polsce, Andreas Stadler – ambasador Republiki Austrii, Arndt Freytag von Loringhoven – ambasador Republiki Federalnej Niemiec czy Anastase Shyaka – ambasador Republiki Rwandy. W planach jest też wizyta znanej i cenionej pisarki i noblistki – Olgi Tokarczuk, którą pragniemy uhonorować tytułem doktora *honoris causa* UMCS.

Liczne inicjatywy kulturalne, podejmowane na naszej Uczelni w 2022 r., wzmocniły ogólnopolską pozycję UMCS jako lidera kultury studenckiej w kraju. Chatka Żaka już od 57 lat buduje markę kultury studenckiej i z pewnością będzie to czynić w kolejnych latach. Setki artystycznych projektów zrealizowanych przez naszych studentów dowodzą, że Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej jest uczelnią kompletną, dającą swoim adeptom szansę nie tylko na zdobycie umiejętności zawodowych, ale także kompetencji miękkich, które doskonale rozwija działalność kulturalna.

Co ważne, cieszy również fakt, że rok 2022 przyniósł naszej Uczelni wiele sukcesów w sporcie zarówno na poziomie akademickim, jak i wyczynowym reprezentowanym przez sekcje Klubu Uczelnianego AZS UMCS Lublin. Nasi studenci po raz 15 zwyciężyli klasyfikację Akademickich Mistrzostw Województwa Lubelskiego. Ponownie znaleźliśmy się wśród najlepszych 10 polskich uczelni w Akademickich Mistrzostwach Polski. Złote medale uzyskała męska sekcja tenisa stołowego i lekkiej atletyki. Historyczny wynik osiągnęły koszykarki Polskiego Cukru AZS UMCS Lublin, zdobywając wicemistrzostwo Polski oraz awansując do grupy 8 najlepszych zespołów EuroCup Women. Sekcja lekkoatletów osiągnęła wiele wysokich wyników sportowych: w biegu na 1500 m Sofia Ennaoui zajęła 5 miejsce podczas Mistrzostw Świata w Eugene oraz 3 miejsce na Mistrzostwach Europy w Monachium, a Małgorzata Hołub-Kowalik zdobyła brązowy medal w sztafecie kobiet 4x400 m na europejskiej arenie. Ponadto 17-letnia pływaczka Laura Bernat uplasowała się na 3 pozycji podczas Mistrzostw Świata Juniorów na 200 m stylem grzbietowym oraz na 2 miejscu na Mistrzostwach Europy Juniorów.

Miniony rok, choć dostarczał nam wielu powodów do zadowolenia, skłaniał również do zadumy i refleksji. Pożegnaliśmy: prof. Kazimierza Goebła – rektora UMCS w latach 1993–1999, prof. Kurta Bindera – doktora *honoris causa* UMCS, prof. Jerzego Bartmińskiego, prof. Marię Dakowską, prof. Bohdana Dziemidoka, prof. Tadeusza Kwiatkowskiego, prof. Jerzego Łoborzewskiego, prof. Ryszarda Mojaka, prof. Waldemara Parucha, prof. Leszka Piątkowskiego, prof. Juliusza Sielanko, prof. Romana Tokarczyka, prof. Barbarę Trelińską, prof. Marka Żmigrodzkiego, dr hab. Halinę Bielak, dr. hab. Donata Kowalskiego, dr hab. Irenę Kutyłow-

ską, dr. Floriana Bartmińskiego, dr. Lubę Matraszek, dr. Henryka Pogorzelskiego, dr. Irenę Tarraro-Żebrowską, mgr Agnieszkę Duer, mgr Irenę Koprucki, Jolantę Piotrowską, prof. Bogumiła Zagajewskiego, prof. Karola Poznańskiego, prof. Jana Kisyńskiego i dr. Kazimierza Kozaka.

Szanowni Państwo,

w 2022 r. zakończyliśmy kolejną sztandarową inwestycję i oddaliśmy do użytku nowy gmach Instytutu Pedagogiki UMCS – obiekt ze wszech miar nowoczesny i infrastrukturalnie przygotowany na wyzwania XXI w. Realizacja i finalizacja tego przedsięwzięcia była szczególnie wymagająca z uwagi na panującą pandemię, trudną sytuację na rynku pracy oraz rynku materiałów i usług budowlanych. Jestem przekonany, że wysoki standard wykonania nowej siedziby Wydziału Pedagogiki i Psychologii znacząco wpłynie na komfort pracy i nauki, a także zapewni odpowiednie warunki do prowadzenia badań i kształcenia studentów oraz doktorantów.

Na mapie kampusu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej uruchomiliśmy nowy, niezwykle ważny punkt – Welcome Center UMCS, czyli miejsce pierwszego kontaktu dla studentów zagranicznych. Jak wiadomo, UMCS od wielu lat stawia na umiędzynarodowienie. Traktujemy je jako absolutnie kluczową kwestię dla funkcjonowania nowoczesnego uniwersytetu. Welcome Center dla uczelni europejskich, dla uniwersytetów nowoczesnych jest standardem. Od maja ubiegłego roku formalnie jest już standardem również na naszej Uczelni, co niezwykle cieszy.

W ostatnim czasie zrealizowaliśmy także kolejny etap modernizacji obiektu Wydziału Prawa i Administracji. Od października, po generalnym remoncie części A oraz odświeżeniu części B, do Domu Studenta „Zana” wrócili studenci, którzy bardzo sobie chwalą jednoosobowe pokoje z indywidualnymi węzłami sanitarnymi i aneksami kuchennymi. Aktualnie finalizujemy zewnętrzne prace budowlane w budynku Ośrodka Szkoleniowo-Wypoczynkowego „Podolanka”. W bieżącym roku rozpoczniemy także modernizację hali basenowej wraz z zapleczem i pomieszczeniami technicznymi w Centrum Kultury Fizycznej, na co uzyskaliśmy dofinansowanie z Mini-

sterstwa Sportu i Turystyki w kwocie 2 mln 900 tys. zł. Uczelni udało się również otrzymać dodatkowe środki budżetowe w wysokości 5 mln zł, które przeznaczymy na modernizację budynku Biblioteki Głównej UMCS z uwzględnieniem potrzeb działalności Związku Uczelni Lubelskich oraz Lubelskiej Unii Cyfrowej.

Rok 2022 przyniósł kolejne zmiany na polu informatyzacji Uczelni. W tym kontekście wspomnę o udostępnionym repozytorium publikacji naukowych pn. Baza Wiedzy, gdzie w jednym miejscu gromadzimy dorobek publikacyjny pracowników i współpracowników naukowych naszej Uczelni. Pierwsza połowa 2022 r. to także uruchomienie w systemie SAP oceny pracowników niebędących nauczycielami akademickimi. Jest to kolejny, po realizowanej w systemie USOS ocenie nauczycieli akademickich, proces kadrowy, który zafunkcjonował wyłącznie w wersji elektronicznej. Równolegle w połowie roku 2022 rozpoczęła się migracja sieci komputerowych wydziałów UMCS do nowoczesnego systemu IT, który ma znacząco poprawić bezpieczeństwo naszej infrastruktury. W wakacje 2022 r. nastąpiła również integracja systemów Uczelni z posiadanymi lub nowo wdrażanymi rozwiązaniami naszej Biblioteki Głównej, w szczególności ze wskazaną wyżej Bazą Wiedzy, jak i wdrażanym systemem bibliotecznym ALMA. W trzecim kwartale 2022 r. przeniesiono do USOS proces rozliczania mieszkańców domów studenckich UMCS, a w czwartym kwartale uruchomiono dla studentów moduł elektronicznego składania wniosków w systemie USOS. Udostępniliśmy także w ramach SAP moduł wspomagający rozliczanie konferencji organizowanych przez naszą Uczelnię. W chwili obecnej trwają prace nad optymalizacją modułu SAP rozliczającego delegacje służbowe pracowników – całość ma być w pełni elektroniczna oraz przeniesiona do nowego portalu SAP pn. FIORI. W perspektywie następnego roku czekają nas też wyzwania związane z dalszym wdrażaniem modułu zamówień publicznych w jednostkach UMCS. W tym kontekście warto dodać, że w 2022 r. Uczelnia wydatkowała ponad 47 mln zł na zakupy uczelniane w ramach procedur realizowanych właśnie przez Dział Zamówień Publicznych.

W związku ze zwiększeniem subwencji ze środków finansowych MEiN na rok 2022, przeznaczonej na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego oraz badawczego Uczelni, zawarliśmy porozumienie ze zwią-

kami zawodowymi, dzięki któremu od 1 października 2022 r. o 230 zł brutto miesięcznie wzrosły wynagrodzenia zasadnicze pracowników UMCS zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy. Podjąłem także decyzję, aby w ramach puli środków rektorskich podnieść wynagrodzenia w grupie pracowników niebędących nauczycielami akademickimi. Dzięki temu działaniu podwyżki w kwocie 200 lub 250 zł brutto miesięcznie otrzymało dodatkowo 200 pracowników naszej Alma Mater. Sytuacja finansowa UMCS jest obecnie stabilna. W 2022 r. Uczelnia zabezpieczyła odpowiednie środki pieniężne na finansowanie bieżącej działalności podstawowej oraz zaplanowane działania remontowe i inwestycyjne. Niemniej z troską patrzę w przyszłość na znaczny wzrost kosztów mediów i wysoki poziom inflacji, które pod znakiem zapytania stawiają realizację dalszych planów inwestycyjnych i modernizacyjnych.

Szanowni Państwo,

dziękuję za miniony rok 2022. Za Waszą pracę, zaangażowanie i wsparcie. Dziękuję za to, że pomimo wyzwań, z którymi mierzycie się na co dzień, pracując na rzecz naszego Uniwersytetu i dbając o jego dobre imię, wykazaliście się ogromnym entuzjazmem i chęcią działania. Nasza Patronka – Maria Curie-Skłodowska zwykła powtarzać: „Człowiek nigdy nie ogląda się na to, co zrobione, ale na to patrzy, co ma przed sobą do zrobienia”. W nowy rok zatem wkraczamy z nowymi planami i związanymi z nimi nadziejami.

Wszystkim Pracownikom, Pracowniczkom, Doktorantom, Doktorantkom, Studentom i Studentkom życzę wytrwałości w dążeniu do obranych celów. Niech codzienna praca na naszej Alma Mater przynosi Państwu wiele radości i motywacji do podejmowania kolejnych działań i inicjatyw naukowo-badawczych oraz daje satysfakcję płynącą z ich realizacji. Życzę Państwu, aby liczne sukcesy, których jestem pewien, że również i w tym roku nie zabraknie, dodały energii oraz inspiracji do dalszego rozwoju i działania.

Z wyrazami szacunku

Radostaw Dobrowolski
Rektor UMCS

CCE-CIS 2022: konferencja o zmianach klimatu i środowiska na UMCS

W dn. 8–9 grudnia w Centrum ECOTECH-COMPLEX UMCS odbyła się międzynarodowa, interdyscyplinarna konferencja naukowo-biznesowa „CCE-CIS 2022: Climate Change and Environment – Challenges and Inspirations for Science” („Zmiany Klimatu i Środowiska – Wyzwania i Inspiracje dla nauki”, <http://cce-cis.cereclimen.umcs.pl/>). Konferencję zorganizowano z inicjatywy i pod patronatem honorowym rektora UMCS prof. dr. hab. Radosława Dobrowolskiego. O konsekwencjach zmian klimatu i ich wpływie na środowisko rozpatrywane w szerokiej perspektywie przyrodniczej, społecznej, ekonomicznej i politycznej dyskutowali wybitni specjaliści z zakresu m.in. klimatologii, hydrologii, paleoekologii, zrównoważonego rozwoju, a także eksperci ze sfery społeczno-gospodarczej, zainteresowani wdrażaniem technologii niskoemisyjnych.

W ceremonii otwarcia oraz w licznych sesjach konferencyjnych udział wzięli przedstawiciele instytucji, które udzieliły honorowego patronatu konferencji: Bartłomiej Bałaban – członek Zarządu Województwa Lubelskiego, dr Mariusz Sagan – dyrektor Wydziału Strategii i Przedsiębiorczości Urzędu Miasta Lublin, dr hab. Grzegorz Grzywaczewski, prof. UP – prezes Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie oraz prof. dr hab. Piotr Baranowski z Instytutu Agrofizyki PAN. W gronie prelegentów znaleźli się znakomici eksperci, w tym m.in. prof. dr hab. Marek Degórski (przewodniczący Komitetu Nauk Geograficznych PAN), dr hab. Zbigniew Karaczun, prof. SGGW, prof. dr hab. Andrzej Mizgajski z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, prof. dr hab.

Stefaan Poedts oraz prof. dr hab. Jean Poesen z Katholieke Universiteit Leuven w Belgii/UMCS, prof. dr hab. Jaco Vangronsveld z Universiteit Hasselt w Belgii/UMCS, prof. dr hab. Joanna Wibig z Uniwersytetu Łódzkiego, a także prof. dr hab. Przemysław Śleszyński z Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN.

Witając uczestników konferencji, dyrektor Centrum Badań Zmian Klimatu i Środowiska UMCS dr hab. Jan Chadam, prof. Uczelni, nawiązując do słów Winstona Churchila: „Nigdy nie martwię się o działanie, ale zawsze martwię się o bezczynność”, stwierdził, że wydarzenie to jest dowodem na aktywność środowiska naukowego, zobowiązanego do podejmowania działań na rzecz ochrony klimatu i środowiska naturalnego. Jest to zobowiązanie wobec wszystkich, dla których środowisko naukowe pozostaje autorytetem, ale także wobec naszych studentów, dzieci i przyszłych pokoleń.

Inicjator wydarzenia, rektor UMCS prof. Radosław Dobrowolski zauważył, że zmiany klimatu i środowiska to jeden z tych tematów, na którym (obok sportu, polityki i pogody) znają się wszyscy. Brakuje jednak rzeczowej, naukowej dyskusji prowadzonej na wielu płaszczyznach, która dawałaby szansę na realizację i wykreowanie pewnych scenariuszy na przyszłość dla nas wszystkich, zwłaszcza dla polityków. Wyraził głębokie przekonanie, że CeReClimEn UMCS, organizując kolejne edycje konferencji CCE-CIS, będzie kreowało szansę na interdyscyplinarne, rzeczowe debaty dotyczące zmian klimatu i środowiska, zmian, które z jednej strony znajdują się w grupie najważniejszych współczesnych wyzwań dla nauki, z drugiej zaś – ciągle stanowią niezaprzeczalną jej inspirację.

Fot. Bartosz Pol

Zmiany klimatu w historii geologicznej naszej planety zdarzały się wielokrotnie. Ich wyjątkowość w dzisiejszych czasach wynika, jak zaznaczył prof. Radosław Dobrowolski, z istotnego wpływu człowieka na środowisko. Ocieplenie klimatu skutkuje wieloma zjawiskami meteorologicznymi, gwałtownymi w naszych szerokościach geograficznych. To, co rejestrujemy ostatnio jako ponadprzeciętne, gwałtowne sytuacje meteorologiczne, będzie zdarzało się coraz częściej. Jak zatem można uchronić klimat przed szkodliwymi poczynaniami człowieka? Zdaniem prof. Jana Chadama kluczem do polepszenia sytuacji klimatycznej jest integracja i wspólne działanie środowiska naukowego, społecznego, gospodarczego oraz politycznego: *Są dwie perspektywy. Jedna to taka, że pewne zagrożenia nam się zmaterializują i trzeba będzie z nimi po prostu żyć, jednak to, na co jeszcze ciągle mamy czas i wokół czego powinniśmy koncentrować nasze wysiłki, to przede wszystkim minimalizacja tych zagrożeń.*

Stąd właśnie potrzeba zorganizowania tak różnorodnej programowo konferencji CCE-CIS 2022, w której oprócz głównego komponentu, poświęconego prezentacji dorobku środowiska naukowego przewidziano także debaty z udziałem praktyków ze środowiska bizneso-

wego i życia gospodarczego. O tym, jak ważny jest głos przedstawicieli biznesu, którzy w swoich działaniach mogą wdrażać zasady zrównoważonego rozwoju, mówił również Rektor UMCS: *Zależy nam przede wszystkim na tym, aby efekty badań naukowych mogły znaleźć swoje odzwierciedlenie w praktyce gospodarczej.*

Program konferencji był niezwykle bogaty i obejmował takie zagadnienia, jak: rekonstrukcja klimatu i środowiska, monitorowanie oraz modelowanie zmian klimatu, społeczne, gospodarcze i polityczne skutki modyfikacji klimatycznych, zrównoważony rozwój i społeczna odpowiedzialność biznesu, transformacja energetyczna, ekologiczny transport oraz paliwa alternatywne w transporcie, polityki i strategii klimatycznych, a także dyplomacja naukowa w kontekście zmian klimatycznych.

Jeden z dwóch paneli biznesowych dotyczył zrównoważonego rozwoju biznesu i był moderowany przez przedstawicieli Santander Bank Polska. Uczestnicy dyskutowali na temat głównych wyzwań gospodarczo-społecznych w Polsce do roku 2030, widzianych z różnych perspektyw, takich jak: taksonomia – wymiary praktyczne i wyzwania, ścieżka transformacji, gospodarka obiegu zamkniętego, społeczne skutki transfor-

macji. Panel drugi, moderowany przez prorektora ds. rozwoju i współpracy z gospodarką dr. hab. Zbigniewa Pastuszaka, prof. UMCS dotyczył m.in. zastosowania światłowodów w technologii wodorowej. Uczestnikami panelu, w którym przedstawiono m.in. wyniki badań i wdrożeń naukowców UMCS w tym zakresie, byli przedstawiciele nauki i środowiska biznesowego zainteresowani wykorzystaniem wodoru w napędach pojazdów komunikacji miejskiej oraz wodoru i technologii światłowodowych m.in. w instalacjach bezpieczeństwa.

Organizacja konferencji CCE-CIS 2022 była jednym z pierwszych działań CeReClimEn UMCS, wpisujących się w tworzenie płaszczyzny współpracy naukowców i praktyków życia gospodarczego, m.in. związanych z uczestnictwem UMCS w Forum Zielonych Uniwersytetów. Dzięki temu możliwe będzie opracowanie najlepszych rozwiązań dotyczących badań klimatu, ochrony środowiska i możliwości zastosowania ich w praktyce gospodarczej oraz życiu społecznym. O zainteresowaniu tematem i obradach świadczy liczba ponad 100 uczestników, reprezentujących blisko 40 instytucji akademickich, samorządowych i gospodarczych. Odbyły się 2 sesje plenarne z 8 wykładami, 2 panele biznesowe (w każdym z nich uczestniczyło 6 prelegentów) oraz 9 sesji tematycznych, w trakcie których wygłoszono 22 wystąpienia merytoryczne oraz wykład podsumowujący przedstawiony przez prof. dr. hab. Marka Pietrasia na temat międzynarodowego reżimu zmian klimatu. Obradom towarzyszyła wystawa i sesja posterowa, w trakcie której przedstawiono 11 prezentacji. Obrady miały charakter hybrydowy i odbywały się częściowo w języku angielskim (wraz z tłumaczeniem symultanicznym).

Patronatu honorowego konferencji CCE-CIS 2022 udzielili: marszałek województwa lubelskiego Jarosław Stawiarski, prezydent miasta Lublin dr Krzysztof Żuk, prezes Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie dr hab. Grzegorz Grzywaczewski, prof. UP, rektor Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, rektor Uniwersytetu Gdańskiego prof. dr hab. Piotr Stepnowski, rektor Uniwersytetu Łódzkiego prof. dr hab. Elżbieta Żądzińska, rektor Uniwersytetu Pałackiego w Ołomuńcu (Czechy) prof. dr hab. Martin Procházka, rektor Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie dr hab. Jerzy Andrzej Przyborowski, prof. UWM, rektor Politechniki Poznańskiej

Fot. Barłozz.Pho!

Fot. Barłozz.Pho!

prof. dr hab. Teofil Jesionowski, przewodniczący Komitetu Nauk Geograficznych PAN prof. dr hab. Marek Degórski oraz dyrektor Instytutu Agrofizyki PAN prof. dr hab. Cezary Sławiński.

Sponsorami konferencji były firmy: Luxiona Poland S.A., InPhoTech Sp. z o.o., ITP Fiber Sp. z o.o. oraz ITP Connect Sp. z o.o., zaś patronami medialnymi: „Forum Akademickie”, Telewizja Akademicka TV UMCS i Akademickie Radio Centrum.

Część podsumowującą konferencji uświetnił recital studentów Wydziału Artystycznego: Justyny Sochy i Mateusza Małka pod opieką artystyczną dr szt. Natalii Wilk i dr. hab. szt. Tomasza Momota, prof. UMCS.

Magdalena Kozak-Siemieńska

UMCS rozszerza współpracę ze środowiskiem górniczym

Podczas odbywającej się w hotelu Luxor międzynarodowej konferencji naukowej pn. „Bioróżnorodność a zrównoważona transformacja regionów przemysłowych i bezpieczeństwo energetyczne”, organizowanej przez środowisko górnicze we współpracy z badaczami z UMCS i górniczymi instytutami naukowymi, m.in. Instytutem Techniki Górniczej KOMAG i Instytutem Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN, podpisano porozumienie o współpracy pomiędzy UMCS, ITG KOMAG, IGSMiE PAN oraz LW „Bogdanka” S.A., a także umowę o współpracy pomiędzy UMCS i ITG KOMAG. *Cieszę się, że sformalizowaliśmy współpracę, podpisując list intencyjny z podmiotami reprezentującymi szeroko rozumianą branżę górniczą. To dla nas duże wyróżnienie – przyznał rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski. Od początku nowej kadencji władz Uczelni stawiamy bardzo mocno na współpracę z otoczeniem zewnętrznym, z podmiotami gospodarczymi. Rolą naszego Uniwersytetu jest także służenie społeczeństwu (...). Ta konferencja jest jakby połączeniem ognia z wodą, bowiem z jednej strony jest perspektywa biznesowa, górnicza, związana z eksploatacją wydobywczą, a z drugiej – perspektywa przyrodnicza, która, zdawałoby się, może być w kolizji z tymi działaniami.*

W ramach zainicjowanej współpracy w województwie lubelskim na powstać system monitorowania wody w wyrobiskach górniczych i kopalniach, by zmniejszyć szkodliwy wpływ górnictwa na środowisko. Będzie to

program pilotażowy, który w przyszłości zostanie wdrożony w całym kraju, jednak jak zapewniał dr hab. inż. Dariusz Prostański, prof. ITG KOMAG, dyrektor wymienionego Instytutu: *Pierwszym celem jest Lubelszczyzna. Dyrektor tłumaczył, że w regionie lubelskim woda pojawia się w wyniku eksploatacji górniczej i osiadania gruntów, ale jednocześnie jest cały czas wypompowywana i odprowadzana do rzek z kopalń, powodując tzw. lej depresyjny, przez co jest jej globalnie coraz mniej. Chodzi o to, żebyśmy tę wodę wykorzystywali najwłaściwiej, żeby była odsolona, oddana do środowiska i żeby zagospodarować wszystkie zbiorniki wodne, które powstają, aby nie dochodziło do ich przelania i podtopień terenów, żeby to było zrównoważone zarządzanie przyrodą – powiedział.*

Sytuacja popytowo-podażowa na rynku surowców jest bardzo dynamiczna. Trzeba jasno powiedzieć, że transformacja energetyczna w kierunku wytwarzania energii z zielonych źródeł wcale nie oznacza końca górnictwa. Wręcz przeciwnie, górnictwo będzie potrzebne do tych procesów, do wydobywania surowców naturalnych potrzebnych do produkcji np. stali. Górnictwo musi się więc rozwijać zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju – stwierdził Kasjan Wyligąła, zastępca zarządu ds. strategii i rozwoju LW „Bogdanka” S.A.

Pierwszym wymiernym efektem porozumienia jest monografia pt. *Green Scenarios: Mining Industry Responses to Environmental Challenges of the Anthropocene Epoch International Mining Forum 2021*, zawierająca zagadnienia rozwijane w ramach wspólnie realizowanych projektów badawczych, które były promowane podczas konferencji w postaci wykładów i wystąpień.

Głównym celem wydarzenia była promocja zrównoważonego myślenia o pozyskiwaniu surowców krytycznych z punktu widzenia bezpieczeństwa energetycznego kraju oraz rozwiązań pozwalających na bezinwazyjne dla natury zagospodarowanie terenów przemysłowych powstałych w wyniku eksploatacji surowców energetycznych.

Warto podkreślić istotną rolę pracowników Instytutu Nauk Biologicznych z Katedry Botaniki i Mykologii UMCS, na czele z prof. Joanną Czarnecką z Katedry Fizjologii Roślin i Biofizyki, którzy wraz z pracownikami Uniwersytetu Śląskiego od wielu lat prowadzą badania nad procesami zachodzącymi w specyficznych układach tworzących się na hałdach pogórnich Górnego Ślą-

Fot. Barisze Proff

ska. Dzięki tej współpracy powstały publikacje naukowe, w tym m.in. rozdział w wyżej wymienionej monografii oraz artykuły naukowe, m.in. w wydawnictwie Sustainability. Ponadto pracownicy naszego Uniwersytetu z Wydziału Biologii i Biotechnologii (prof. Piotr Sugier) oraz Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej (prof. Radosław Dobrowolski wraz z zespołem i prof. Stanisław Chmiel wraz z zespołem) od lat prowadzą badania procesów zachodzących na obszarze Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego, także tych związanych z działalnością górnictwem. Wiedza ekspertów oraz zgromadzone przez pracowników UMCS wyniki badań wraz z dokumentacją są bezcenne w procesie projektowania narzędzi na potrzeby przemysłu wydobywczego.

Katarzyna Skątecka

Fot. Bartosz Proń

Twórcy wynalazków z UMCS nagrodzeni

15 grudnia w Sali Senatu odbyło się uroczyste wręczenie dyplomów i medali naukowcom z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej uhonorowanym na międzynarodowych targach wynalazczości.

W spotkaniu z twórcami nagrodzonych wynalazków uczestniczyli członkowie kolegium rektorskiego UMCS: rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski oraz prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką dr hab. Zbigniew Pastuszak, prof. UMCS, a także dr hab. inż. Tomasz Klepka, prof. PL (jako reprezentant organizatora Międzynarodowej Wystawy Wynalazków i Technologii INNO WINGS) oraz przedstawicielki Centrum Transferu Wiedzy i Technologii UMCS: dyrektor Anna Grzegorzczak i broker innowacji Agnieszka Flaga.

Autorzy wynalazku „WAXO – innowacyjny analizator wosku”: prof. Mariusz Gagoś, dr hab. Marek Pietrow oraz dr Jan Wawrzychuk (nieobecny na spotkaniu) zostali uhonorowani złotym medalem Francuskiej Federacji Wynalazców (FFI), Francuskiego Stowarzyszenia Wynalazców Europe France Inventeurs (EFI) i Fundacji Haller Pro Invention oraz nagrodą specjalną Międzynarodowego Stowarzyszenia Innowatorów i Nowych Technologii (TISIAS) z Toronto przyznany-

Fot. Bartosz Proń

mi podczas Międzynarodowej Wystawy Wynalazków Prix Eiffel 2022.

Z kolei w trakcie Międzynarodowej Wystawy Wynalazków i Technologii INNO WINGS złoty medal otrzymała dr hab. Beata Podkościelna, prof. UMCS za „Inteligentny lakier polimerowy na bazie akrylanów odporny na działanie promieniowania UV”, zaś brązowy medal został przyznany dr Katarzynie Szwaczko (nieobecna na spotkaniu) i dr. Kamilew Dziuńbie za autorstwo pomysłu pn. „Zastosowanie syntonów diestrów h-fosfonianów i ich pochodnych”.

Katarzyna Skątecka

Konferencja „INCUBATING FREEDOM – Post War Innovative Transformation of Ukraine”

W dni. 1–2 grudnia odbyła się międzynarodowa konferencja „INCUBATING FREEDOM – Post War Innovative Transformation of Ukraine” poświęcona wspólnym działaniom polsko-ukraińskim w obszarze technologii informatycznych i edukacji w zakresie IT.

W przededniu konferencji (30 listopada) w Sali Senatu UMCS odbył się natomiast briefing prasowy prezentujący podjęte inicjatywy. W spotkaniu wzięli udział:

prof. Radosław Dobrowolski – rektor UMCS, prof. Mykhailo Zgurovsky – rektor Politechniki Kijowskiej, Waldemar Siwiński – założyciel Fundacji Edukacyjnej „Perspektywy” oraz Andrzej Wojewódzki – sekretarz miasta Lublin.

Rektor UMCS na wstępie podkreślił: *Cieszę się, że UMCS stał się partnerem tego ważnego wydarzenia. Bardzo ważne jest przedyskutowanie kwestii, w jaki sposób polsko-ukraińska pomoc powinna być kierowana i w którym kierunku powinniśmy dążyć. Myślę, że jest to doskonały moment i najwyższy czas, żeby zastanowić się nad działaniami strategicznymi i pomyśleć, co strona polska, uczelnie i samorzady powinny zrobić, aby wzmocnić państwowość Ukrainy oraz ukraińskie ośrodki akademickie w okresie powojennym.*

Następnie Waldemar Siwiński nakreślił plany Fundacji Edukacyjnej „Perspektywy” i pozostałych partnerów w tym zakresie: *Ambicją programu „INCUBATING FREEDOM for Ukraine – Adapting Women to Digital Economy” jest pomoc dla ukraińskich uchodźców w Polsce i zarazem wsparcie Ukrainy wobec wyzwania, jakim będzie powojenna odbudowa kraju. W tym celu przeszkolonych zostanie ok. 30 tys. kobiet, w większości uchodźczyń z Ukrainy przebywających tymczasowo w Polsce. Pomoże to w rozwiązaniu problemów społeczno-ekonomicznych uchodźców, wzmocni docelowo gospodarkę Ukrainy i będzie miało duże znaczenie dla polskiego rynku IT, na którym już obecnie (według ostatniego raportu Polskiego Instytutu Ekonomicznego) brakuje 147 tys. informatyków.*

W dalszej kolejności głos zabrał prof. Mykhailo Zgurovsky: *Jest dla nas jasne, że nie będziemy mogli obronić naszego kraju jako państwo bez rozwiniętych technologii, a tylko jako kraj surowców, którym byliśmy wcześniej. Koniecznie musimy przekształcić naszą gospodarkę w stronę zaawansowanych technologii oraz dobrej obronności. Aby to zrobić, potrzebujemy nowego rodzaju kapitału ludzkiego. Ten projekt pomoże nam przekwalifikować obywateli, którzy żyją obecnie w Polsce i innych krajach.*

Pierwsze szkolenia w obszarze technologii informatycznych i IT rozpoczną się na przełomie lutego oraz marca. Profesjonalne kursy i szkolenia oferowane w ramach projektu nie będą ograniczone do kompetencji podstawowych, ale także obejmą wyższy poziom umiejętności informatycznych.

Fot. Bartosz Proń

Fot. Bartosz Proń

Projekt „INCUBATING FREEDOM for Ukraine – Adapting Women to Digital Economy” został przygotowany przez polsko-ukraińskie konsorcjum PERSPEKTYWY ACADEMY, kierowane przez Fundację Edukacyjną „Perspektywy” oraz ukraińskiego partnera Ukrainian Talent Foundation. Nad realizacją działań czuwa Rada Projektu złożona z osób zaufania publicznego z obu krajów. Realizacja projektu odbywa się w ramach „Deklaracji współpracy w dziedzinie edukacji”, podpisanej 17 września 2022 r. przez ministerstwa edukacji i nauki Polski i Ukrainy na Światowym Szczyście ONZ poświęconym przekształceniom w edukacji.

Na otwarciu konferencji (1 grudnia) UMCS reprezentował rektor prof. Radosław Dobrowolski oraz prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej prof. Wiesław Gruszecki. Podczas wydarzenia odbywały się panele merytoryczne, w których wzięli udział krajowi i zagraniczni

eksperti z różnych dziedzin oraz przedstawiciele instytucji, w tym reprezentanci naszego Uniwersytetu.

O lubelskich doświadczeniach w panelu pn. „Ukrainian refugees in Europe and Poland – challenges and solutions: Lublin experience” dyskutowali: przewodniczący zespołu ds. pomocy Ukrainie na UMCS, prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. Uczelni oraz przedstawiciele Urzędu Miasta i Uniwersytetu Medycznego. Z kolei w sesji naukowej pt. „The Role of Science and Education in Building a New and Safe Europe” wzięli udział prof. Marek Pietraś, dyrektor Instytutu Nauk o Polityce i Administracji UMCS.

Podczas wydarzenia oprócz inauguracji unikatowego programu szkoleń w zakresie IT dla kobiet z Ukrainy powołano także polsko-ukraiński klaster akademicki zajmujący się sztuczną inteligencją i Cyber Security.

Katarzyna Skątecka

Współpraca UMCS i Fundacji Rinata Achmetowa

30 listopada UMCS gościł delegację Fundacji Rinata Achmetowa z Ukrainy. Naszą Uczelnię na spotkaniu reprezentowali: rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, dyrektor Instytutu Nauk o Polityce i Administracji prof. dr hab. Marek Pietraś i dyrektor Centrum Europy Wschodniej prof. dr hab. Walenty Baluk, natomiast gości: Natalia Jemczenko, dyrektor ds. PR System Capital Management i członek zarządu Fundacji Rinata Achmetowa oraz Kateryna Spivakova, pracownik tejże instytucji.

Strony podpisały ramowe porozumienie o współpracy oraz omówiły możliwe kierunki wspólnych działań. Fundacja, wspierana przez grupę kapitałową System Capital Management, zajmuje się realizacją wielu projektów humanitarnych. Agresja Rosji na Ukrainę rozpoczęta w 2014 r. przyczyniła się do gromadzenia przez fundację w ramach projektu „Głosy Pokoju” świadectw osób dotkniętych wojną. Potrzeba opracowania me-

todologii w zakresie archiwizowania i popularyzowania zgromadzonych materiałów w kontekście polityki pamięci doprowadziła do nawiązania współpracy z Instytutem Nauk o Polityce i Administracji UMCS.

Podpisanie porozumienia o współpracy pomiędzy UMCS i Fundacją Rinata Achmetowa było szeroko komentowane w ukraińskich środkach masowego przekazu oraz mediach społecznościowych. O wydarzeniu poinformowały m.in. agencja informacyjna UNIAN, TV 1+1, portale Gordon, Obozrevatel i Korespondent.net.

Walenty Baluk

Fot. Barbara Proń

Fot. Bartosz Pol

Uroczystość wręczenia odznaczeń państwowych i resortowych

30 listopada w Auli Uniwersyteckiej na Wydziale Prawa i Administracji odbyła się uroczystość nadania pracownikom naszej Uczelni odznaczeń państwowych i resortowych.

W wydarzeniu wzięli udział: prof. dr hab. Radosław Dobrowolski – rektor UMCS, dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS – prorektor ds. ogólnych, Valah Artem – konsul generalny Ukrainy w Lublinie, Bolesław Gzik – wicewojewoda lubelski, Bartłomiej Bałaban – członek Zarządu Województwa Lubelskiego oraz Teresa Misiuk – lubelski kurator oświaty.

Wręczenia odznaczeń w imieniu prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy dokonał wicewojewoda lubelski Bolesław Gzik.

Złotym Krzyżem Zasługi zostali odznaczeni: prof. dr hab. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska oraz prof. dr hab. Paweł Nowak, Srebrnym Krzyżem Zasługi: prof. dr hab. Walenty Baluk, prof. dr hab. Małgorzata Wiśniewska i dr hab. Katarzyna Smyk, prof. UMCS, zaś Brązowy Krzyż Zasługi otrzymali: dr hab. Ewa Nowak-Teter, prof. UMCS, dr hab. Marta Nowosad-

-Bakalarczyk, dr hab. Marta Wójcicka, prof. UMCS, dr Kamil Fil, dr Anna Szwed-Walczak oraz dr Liliana Węgrzyn-Odzioba.

Za wzorowe i wyjątkowo sumienne wykonywanie obowiązków wynikających z pracy zawodowej Medalem Złotym za Długoletnią Służbę odznaczonych zostało 15 pracowników Uniwersytetu, Medalem Srebrnym – 40, a Brązowym – 24.

W dalszej części uroczystości wicewojewoda lubelski Bolesław Gzik wraz z lubelską kurator oświaty Teresą Misiuk wręczyli Medale Komisji Edukacji Narodowej 38 pracownikom UMCS.

Podczas spotkania Odznaką Honorową „Zasłużony dla Województwa Lubelskiego” został uhonorowany dr Józef Kaczor.

Za działalność naukową i wkład w rozwój edukacji wyższej oraz współpracę w sferze oświaty polsko-ukraińskiej Narodowa Akademia Nauk Pedagogicznych Ukrainy odznaczyła medalem im. Grigorija Skoworoda prorektora ds. ogólnych dr. hab. Arkadiusza Berezę, prof. UMCS.

Magdalena Wołoszyn

Spotkanie z Markiem Brzezinskim, ambasadorem Stanów Zjednoczonych w Polsce

7 grudnia w murach Wydziału Politologii i Dziennikarstwa odbyło się spotkanie z ambasadorem Stanów Zjednoczonych w Polsce Markiem Brzezinskim, które określić można mianem wydarzenia historycznego, wyjątkowego i bardzo udanego.

Historycznego, ponieważ zainaugurowało „Rozmowy Dyplomatyczne” („Diplomatic Talks”) – organizowany

Fot. Klaudia Olender

przez Instytut Nauk o Polityce i Administracji cykl regularnych spotkań z ambasadorami akredytowanymi w Polsce. Wyjątkowego, ponieważ oto na UMCS przyjechał z wykładem nie tylko dyplomata, ale również politolog wykształcony w Oxford University, a dzisiaj niewątpliwie jeden z najbardziej znanych amerykańskich dyplomatów na świecie. Udanego, ponieważ wydziałowa aula dosłownie „pękała w szwach”, wypełniona studentami, maturzystami oraz nauczycielami akademickimi.

Podczas przemówienia Mark Brzezinski odniósł się m.in. do swoich polskich korzeni, mówił o doświadczeniu uczestniczenia w programie Fulbrighta, kiedy jako stypendysta przebywał w Polsce, a także o swojej karierze dyplomatycznej.

Liczne pytania publiczności do Ambasadora były różne, ale wszystkie bardzo interesujące. Dotyczyły m.in. roli przywództwa Stanów Zjednoczonych oraz Polski w kontekście toczącej się wojny na Ukrainie, zaangażowania kobiet w polityce oraz wagi dyplomacji w stosunkach międzynarodowych.

Andrzej Demczuk

Wizyta delegacji z UPOL

8 grudnia Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej po raz kolejny gościł delegację naukowców z Uniwersytetu Palackiego w Ołomuńcu.

To już czwarta wizyta w ramach współpracy partnerskiej między UMCS a UPOL. Tym razem do Lublina przyjechali przedstawiciele Instytutu Catrin (The Czech Advanced Technology and Research Institute of Palacký University Olomouc): prof. Ivo Frébort, kierownik CATRIN-CRH, dr. Jan Filip, Michal Motyka oraz prof. Petr Smýkal z Katedry Botaniki UPOL.

Zagraniczni goście odwiedzili Instytuty: Nauk Chemicznych, Nauk Biologicznych i Fizyki oraz spotkali się z dyrektorami wymienionych jednostek. Delegacja obej-

Fot. Klaudia Olender

rzała także laboratoria Centrum ECOTECH-COMPLEX, po których oprowadzał dr inż. Andrzej Stępniewski.

Grudniowa wizyta odbyła się w ramach kontynuacji rozwijającej się międzynarodowej współpracy partnerskiej pomiędzy uniwersytetami.

Klaudia Olender

II Dzień Jakości Kształcenia

7 grudnia w Auli Instytutu Psychologii odbył się II Dzień Jakości Kształcenia pod hasłem: „Studia II stopnia – szanse i wyzwania”.

Wydarzenie uroczyste otworzyła prorektor ds. studentów i jakości kształcenia prof. dr hab. Dorota Kołodyńska: *Bardzo się cieszę, że po raz drugi możemy się spotkać i rozmawiać na temat jakości kształcenia. (...) Dzisiaj będziemy skupiać się na studiach II stopnia – jest to bardzo ważny dla nas temat, ponieważ nasi interesariusze, czyli studenci, robią analizę korzyści i warunków, na jakich mogą studiować na II stopniu, i po tej analizie decydują, co dalej, czy zostają z nami i kontynuują kształcenie. Trendy ogólnopolskie pokazują, że raczej na kierunkach ścisłych tak, ale na innych niekoniecznie, dlatego uważamy, że warto się zastanowić nad tym, czy nie przemodelować kształcenia na II stopniu.*

Następnie dr hab. Andrzej Różański, prof. UMCS, dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii skierował kilka słów do zebranych i zaprezentował wydział z okazji 50. rocznicy istnienia jednostki.

Fot. Barłoz Proll

Fot. Barłoz Proll

Po części oficjalnej dr Piotr Demczuk z Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej przedstawił wyniki analizy napływu studentów do Lublina, zrealizowanej przez lubelskie uczelnie publiczne wraz z Urzędem Miasta Lublin. Ofertę studiów II stopnia, panujące trendy oraz statystyki zaprezentowała zaś Alicja Borzęcka-Szajner, dyrektor Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów. O czynnikach determinujących wybory życiowe młodych ludzi mówiła z kolei dr Monika Jakubiak z Wydziału Ekonomicznego. Podczas wydarzenia odbyła się także dyskusja dotycząca trendów i perspektyw studiów II stopnia, moderowana przez dr hab. Agnieszkę Lewicką-Zelent, prof. UMCS, prodziekan ds. jakości kształcenia na WPiP.

W dalszej części spotkania wśród prelegentów znaleźli się studenci UMCS oraz przedstawiciele pracodawców z otoczenia społeczno-gospodarczego Uczelni: Urzędu Miasta Lublin oraz Aresztu Śledczego w Lublinie. Następnie odbyła się dyskusja pt. „Jak modyfikować programy studiów II stopnia?”, którą moderowała dr Jolanta Rodzoś, prof. UMCS, pełnomocnik rektora ds. jakości kształcenia oraz dziekan WNoZiGP.

W trakcie wydarzenia zostały wręczone dyplomy *Homo Didacticus* dla nauczycieli akademickich najlepiej ocenionych przez studentów w semestrze letnim roku akademickiego 2021/2022. Wyróżnienia te otrzymało kilkadziesiąt osób wskazanych przez żaków.

Odbywające się tego dnia interesujące warsztaty adresowane do nauczycieli akademickich i pracowników UMCS pozwoliły na podniesienie ich kompetencji m.in. z zakresu nowoczesnych narzędzi dydaktycznych, superwizji, wizytacji PKA czy emisji głosu. Wydarzeniem towarzyszącym była wystawa pt. „Ja w izolacji” będąca podsumowaniem realizowanego na Wydziale Pedagogiki i Psychologii projektu pn. „Socjoterapia w resocjalizacji penitencjarnej” dofinansowanego przez Ministra Edukacji i Nauki.

W II Dniu Jakości Kształcenia wzięli udział m.in. dziekani, prodziekani, przedstawiciele wydziałowych zespołów ds. jakości kształcenia i zespołów programowych, pracownicy administracyjni odpowiedzialni za jakość kształcenia, studenci, doktoranci oraz inne zainteresowane osoby.

Organizatorem przedsięwzięcia było Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów oraz Wydział Pedagogiki i Psychologii pod patronatem prorektora ds. studentów i jakości kształcenia prof. Doroty Kołodyńskiej.

Katarzyna Skątecka

Fot. Bartosz Proń

UMCS i KUL planują wspólny kierunek studiów

7 grudnia rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski i rektor KUL ks. prof. dr hab. Mieczysław Kalinowski podpisali list intencyjny w sprawie utworzenia i wspólnego prowadzenia nowego kierunku studiów pod nazwą Polish Studies.

Projekt ten zakłada stworzenie 10 multimedialnych e-kursów w języku angielskim, obejmujących zagadnienia z różnych obszarów, m.in. historii Polski, polskiej literatury i sztuki, wkładu polskich uczonych do myśli technicznej i nauki światowej. Każdy z nich będzie zakończony egzaminem przeprowadzonym w formule online. Wszystkie kursy będą odznaczały się najwyższą jakością i innowacyjnością w zakresie zastosowanych technologii zgodnie z międzynarodowym standardem Teaching Design. Docelowo mają to być dyplomowane studia zdalne na poziomie Bachelor i Master w języku angielskim realizowane w obu uniwersytetach.

Autorską koncepcję programu opracował prof. dr hab. Jan Pomorski z Katedry Humanistyki Cyfrowej i Metodologii Historii UMCS. W dalszej perspektywie planowane jest uruchomienie studiów prowadzonych na jednej z globalnych platform edukacyjnych – COURSERA, co zapewni im rozpoznawalność na arenie międzynarodowej i dostęp do unikatowych kanałów rekrutacyjnych.

Rektor UMCS prof. Radosław Dobrowolski powiedział, że to pierwszy w ostatnich latach tego typu przypadek, gdy dwie sąsiadujące ze sobą uczelnie – Katolicki Uniwersytet Lubelski i Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej zdecydowały się na promowanie wspólnego kierunku

studiów. Mowa o Polish Studies, czyli nowych, oryginalnych studiach, skierowanych głównie do obcokrajowców, którzy chcą zgłębiać kulturę, historię Polski, wiedzę o polskiej literaturze oraz innowacyjnym sposobie kształcenia.

Z kolei rektor KUL ks. prof. Mieczysław Kalinowski dodał: Połączymy siły, aby wykładowcy reprezentowali wszystkie możliwe dyscypliny i biegle posługiwali się językiem angielskim. Niezbędne jest również wykorzystanie odpowiedniej infrastruktury, ponieważ przy zasięgu nauczania online potrzebne są najlepsze rozwiązania technologiczne. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej posiada bardzo dobrą infrastrukturę tego typu. Dołączymy do niej naszą Akademię Nowoczesnych Mediów i Komunikacji.

KUL i UMCS będą starać się o pozyskanie środków na realizację projektu z Ministerstwa Edukacji i Nauki, Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Akademii Kopernikańskiej. W przypadku uzyskania finansowania w 2023 r. kurs zostałby stworzony w ciągu roku, zaś jego wprowadzenie na rynek edukacyjny nastąpiłoby w roku akademickim 2025/2026. W celu przygotowania projektu oraz pozyskania środków finansowych na jego realizację powołano siedmioosobowy zespół projektowy, składający się z: przewodniczącego prof. dr hab. Jana Pomorskiego, trzech przedstawicieli UMCS oraz trzech reprezentantów KUL.

Magdalena Wołoszyn

UMCS i ZUS kontynuują współpracę

8 grudnia przedstawiciele UMCS i ZUS podpisali umowę o dalszej współpracy w zakresie działalności dydaktycznej, rozwojowej oraz realizacji wspólnych projektów z dziedziny ubezpieczeń społecznych.

Podczas spotkania naszą Uczelnię reprezentował prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką dr hab. Zbigniew Pastuszak, prof. UMCS, a Zakład Ubezpieczeń Społecznych – Piotr Waszak, dyrektor Oddziału ZUS w Lublinie.

Podpisana umowa wiąże się z przedłużeniem wieloletniej współpracy w dotychczasowym zakresie, obejmującym m.in. praktyki studenckie, wymianę informacji czy udzielanie wsparcia ze strony pracowników naszego Uniwersytetu dla różnego rodzaju działań analitycznych prowadzonych w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych – powiedział dr hab. Zbigniew Pastuszak, prof. UMCS.

W ramach partnerstwa instytucje będą realizować wspólnie „Akademię Ubezpieczeń Społecznych” – projekt skierowany do studentów, pracowników ZUS oraz pracowników naszej Uczelni, który będzie obejmował m.in. organizowanie staży, praktyk studenckich, eksperckich konsultacji, wykładów i szkoleń z zakre-

Fot. Klaudia Olender

su ubezpieczeń społecznych oraz konferencji poświęconych tej tematyce.

Kontynuacja wieloletniej współpracy pomiędzy UMCS i ZUS łączy się z potrzebą wzbogacania programów nauczania o informacje z zakresu ubezpieczeń społecznych oraz wpisuje się w politykę społecznej odpowiedzialności uczelni, realizowaną przez naszą Alma Mater.

Klaudia Olender

Prezydium ZUL na UMCS

20 grudnia odbyło się zebranie Prezydium Związku Uczelni Lubelskich. Tym razem rektorzy spotkali się w przyjaznych murach Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

W zebraniu uczestniczyli: rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, rektor Politechniki Lubelskiej prof. dr hab. inż. Zbigniew Pater oraz prorektor ds. nauki Uniwersytetu Medycznego prof. dr hab. n. med. Andrzej Stepulak.

Spotkanie miało na celu podsumowanie działalności ZUL w 2022 r., a także omówienie wielu spraw bieżących.

Szczegóły dotyczące aktualnych wydarzeń i funkcjonowania ZUL dostępne są na stronie internetowej: <https://4zul.pl/>.

Katarzyna Skątecka

Fot. Bartosz Proń

Promocje doktorskie na UMCS

15 grudnia w Auli Uniwersyteckiej Wydziału Prawa i Administracji odbyły się promocje doktorów i doktorów habilitowanych.

Na początku uroczystości Tomasz Zajac – wójt gminy Hrubieszów i Jan Mołodecki – wójt senior tejże gminy z inicjatywy prof. dr. hab. Andrzeja Kokowskiego zostali odznaczeni przez Senat UMCS medalami *Amicis Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*. Z kolei prof. dr hab. Jerzy Żmudzki oraz prof. dr hab. Krzysztof Pomorski zostali uhonorowani medalem „Zasłużony dla Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej”.

Następnie odbyła się uroczysta promocja doktorów i doktorów habilitowanych. Stopień naukowy doktora habilitowanego uzyskało 5 osób, tym samym Uniwersytet osiągnął liczbę 1332 doktorów habilitowanych wypromowanych w swej 78-letniej historii, a stopień doktora 40 (obecnie ich liczba wynosi 4645).

Fot. Bartosz Proll

Zgodnie z tradycją akademicką ślubowanie zostało złożone w języku łacińskim. O oprawę muzyczną uroczystości zadbał Chór Akademicki UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej oraz Chór Instytutu Muzyki pod dyrekcją prof. dr hab. Urszuli Bobryk.

Magdalena Wołoszyn

Wigilia Akademicka 2022

14 grudnia w Dużej Sali Widowiskowej Chatki Żaka odbyła się Wigilia Akademicka. W przedświątecznym spotkaniu udział wzięli: władze rektorskie, pracownicy Uczelni oraz przedstawiciele studentów. Wydarzenie uświetniły występ Zespołu Tańca Ludowego UMCS w Lublinie im. Stanisława Leszczyńskiego i wspólne kolędowanie.

Przed nami rok pełen wyzwań. A jak to zwykle bywa z wyzwaniami i problemami, staramy się radzić sobie z nimi wspólnie, ponieważ na tym polega budowanie wspólnoty akademickiej – w trudnych sprawach jednoczymy się i działamy dla dobrego imienia naszego Uniwersytetu – powiedział rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski.

W trakcie wydarzenia w holu głównym Chatki Żaka odbywały się dodatkowo Świąteczne Targi Sztuki Studenckiej „Sztuka pod choinkę”, podczas których studenci Wydziału Artystycznego wystawili na sprzedaż swoje prace.

Klaudia Olender

Fot. Bartosz Proll

Fot. Bartosz Proń

Uniwersytet Dziecięcy sformalizował współpracę ze szkołami im. Królowej Jadwigi

13 grudnia w Sali Senatu UMCS przedstawiciele Uniwersytetu Dziecięcego oraz Prywatnej Szkoły Podstawowej i Liceum im. Królowej Jadwigi w Lublinie podpisali umowę o współpracy.

W spotkaniu z ramienia UMCS wzięli udział: prof. dr hab. Dorota Kołodyńska – prorektor ds. studentów i jakości kształcenia, Anna Bukowska – kierownik Uniwersytetu Dziecięcego, dr hab. Beata Bylina – prodykan Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki oraz dr Waldemar Berej – adiunkt z Instytutu Fizyki, zaś szkoły reprezentowali: Grzegorz Szymczak – właściciel Prywatnej Szkoły Podstawowej i Liceum im. Królowej Jadwigi w Lublinie oraz Piotr Kononowicz – nauczyciel fizyki.

Dzisiejsze spotkanie to sfinalizowanie długoletniej współpracy pomiędzy Uniwersytetem Dziecięcym a Prywatną Szkołą Podstawową i Liceum im. Królowej Jadwigi w Lublinie. To szczególny moment, ponieważ nasz Uniwersytet Dziecięcy obchodzi w tym roku 10-lecie istnienia. Podpisane porozumienie pozwoli nam pogłębić współpracę, czego przykładem jest choćby Otwarte Koło Olimpijskie z fizyki – podkreśliła prof. Dorota Kołodyńska na wstępie spotkania.

Wtórowała temu Anna Bukowska, kierownik Uniwersytetu Dziecięcego: *Przyświeca nam motto „Wiedza to wolność” i staramy się je propagować wśród młodych ludzi. By nie poprzestawać tylko na najmłodszych dzieciach, naszą ofertę poszerzyliśmy również o kursy przy-*

gotowujące dla uczniów klas ósmych z matematyki i języka polskiego oraz o kursy maturalne. Zajęcia z fizyki prowadzi u nas właśnie Piotr Kononowicz, który ma niebywałe sukcesy w swojej dziedzinie. Większość maturzystów, którzy uczestniczą w jego zajęciach, zdaje maturę rozszerzoną z fizyki często na 100%.

Współpraca z „Jadwigą” – jak popularnie mówią uczniowie – jest dla nas powodem do włożenia dodatkowego wysiłku, by pokazać, że młody człowiek podąża za nauczycielem nie ze strachu, ale z pasji do nauki. Dlatego też w planach mamy wspólną, ogólnopolską konferencję pt. „Nauczyciel z pasją – inspiruje do nauki i rozwoju”, która odbędzie się w kwietniu 2023 r.

Grzegorz Szymczak, właściciel szkół, zaznaczył: *Od wielu lat współpracujemy nieformalnie z UMCS, dlatego zależało mi na tym, żeby przypieczętować tę kooperację. Z wykształcenia jestem nauczycielem matematyki i moim marzeniem jest, aby szkoły wyróżniały się przede wszystkim wysokimi wynikami z przedmiotów ścisłych. To marzenie udało się spełnić, bo już od kilkunastu lat mamy najwięcej laureatów i finalistów olimpiad z matematyki, fizyki oraz informatyki ze wszystkich lubelskich szkół.*

Podpisana podczas spotkania umowa między UMCS a szkołami pozwoli na szerszą realizację misji Uniwersytetu Dziecięcego. Dla jednostki najważniejsze jest pokazanie młodym ludziom, że warto zdobywać wie-

dzę, odkrywać nieznane, realizować pasje i rozwijać talenty. Przykładem dotychczasowej współpracy jest Otwarte Koło Olimpijskie z fizyki prowadzone przez nauczycieli liceum i pracowników UMCS. W zajęciach mogą brać bezpłatnie udział wszyscy zainteresowani uczniowie, nie tylko z województwa lubelskiego. Ich uczestnicy są od lat finalistami Ogólnopolskiej Olimpiady Fizycznej i Matematycznej, olimpiad z informatyki, wiedzy technicznej oraz olimpiad międzynarodowych i europejskich.

W planach jest także rozszerzenie współpracy przy realizacji Otwartych Kół Olimpijskich o kolejne obszary. *Celujemy w przedmioty ścisłe, więc do pełni szczęścia brakuje nam biologii, chemii i geografii. (...) Chcielibyśmy pokazać młodym ludziom, że warto podjąć studia na Wydziale MFil, bo mamy doskonałe zaplecze, wspinałych nauczycieli i osiągamy świetne rezultaty w nauce, o czym świadczą wyniki ewaluacji i wysokie noty m.in. dla Instytutu Fizyki* – podsumowała prof. Dorota Kołodyńska.

Katarzyna Skatecka

Spotkanie z laureatami konkursów i twórcami projektów

15 grudnia przedstawiciele władz rektorskich: prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, rektor UMCS i prof. dr hab. Dorota Kołodyńska, prorektor ds. studentów i jakości kształcenia spotkali się z laureatami prestiżowych konkursów i twórcami innowacyjnych projektów.

Na spotkaniu byli obecni przedstawiciele kół naukowych wyróżnionych w XII edycji ogólnopolskiego konkursu StRuNa: studenci z Koła Naukowego Pedagogów i Animatorów Zabawy z Wydziału Pedagogiki i Psychologii, które zostało docenione w kategorii „Koło naukowe roku 2022” oraz reprezentanci Koła Naukowego Kognitywistyki z Wydziału Filozofii i Socjologii wyróżnionego w kategorii „Konferencja roku 2022” za organizację międzynarodowego wydarzenia pn. „mAIówka 2022”.

Nie zabrakło także współtwórców aplikacji internetowej opracowanej na podstawie raportu pt. *Analiza napływu studentów do Lublina* powstałego przy udziale członków Studenckiego Koła Naukowego Geografów UMCS im. Adama Malickiego pod opieką merytoryczną dr. Piotra Demczuka we współpracy z członkami Studenckiego Koła Naukowego KWATERNION z Politechniki Lubelskiej pod opieką merytoryczną dr Ewy Łazuki, prof. PL. Aplikację internetową opracował Patryk Bilski i Alicja Nieć ze Studenckiego Koła Naukowego Geoinformatyków „GeoIT” UMCS, natomiast baza da-

nych została stworzona przy udziale Piotra Urbańskiego ze SKN Geografów UMCS im. Adama Malickiego.

Wśród wyróżnionych był również Szymon Gustaw (obecnie student I roku studiów II stopnia na kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne), który zajął II miejsce w Konkursie 3W w kategorii prac licencjackich za pracę pt. *Sorbenty na bazie biowęgla jako materiały w procesie sorpcji zanieczyszczeń nieorganicznych* napisaną na Wydziale Chemii UMCS.

Magdalena Wołoszyn

Fot. Barbara Proff

Przedstawiciele LFN na 6. Śląskim Festiwalu Nauki i Expo Festiwalu Nauki

W dn. 3–5 grudnia w Katowicach odbył się 6. Śląski Festiwal Nauki Katowice i Expo Festiwalu Nauki. W odpowiedzi na zaproszenie organizatorów z ramienia UMCS w wydarzeniu wzięli udział prof. dr hab. Wiesław Gruszecki, który wygłosił wykład pt. *Żaluzje w oku*, dr hab. Bożena Zgardzińska, prof. UMCS i dr Marek Gorgol z Instytutu Fizyki oraz mgr Karol Standzikowski z Instytutu Nauk o Ziemi i Środowisku, którzy prezentowali na stanowisku pokazowym cieszący się ogromnym zainteresowaniem projekt „Odczarować eksperymenty”, a także dr Monika Baczevska-Ciupak, koordynatorka główna UMCS LFN i mgr Barbara Uljasz, kierowniczką Biura Promocji i Popularyzacji Nauki.

W festiwalu wzięli udział także delegaci LFN z pozostałych lubelskich uczelni publicznych i Lublina: dr Anna Dutkowska, koordynatorka główna KUL LFN, dr Andrzej Żykubek, administrator serwisu LFN, dr Magdalena Maciaszczyk, koordynatorka główna PL LFN oraz mgr Robert Żyśko, zastępca Dyrektora Wydziału Strategii i Przedsiębiorczości UM Lublin.

Dzięki uczestnictwu w wydarzeniu delegacja z Lublina wymieniła doświadczenia w popularyzowaniu nauki z organizatorami festiwalu naukowych z całego kraju.

W ramach 6. ŚFN odbyły się m.in. warsztaty dla delegatów i wystawa plenerowa „Festiwal Nauki w Polsce”, którą można było obejrzeć na katowickim rynku.

Monika Baczevska-Ciupak

Akademicki Jarmark Świąteczny

Ozdoby choinkowe, pierniki, kartki świąteczne czy makramy to jedynie część produktów dostępnych podczas Akademickiego Jarmarku Świątecznego, który odbył się 6 grudnia na pl. Marii Curie-Skłodow-

skiej. Wszystko po to, aby w tym szczególnym okresie wesprzeć działania lubelskich fundacji i stowarzyszeń.

Akcja nawiązywała do słynnych jarmarków bożonarodzeniowych odbywających się we wszystkich największych miastach w Polsce. Miała na celu integrację całej społeczności akademickiej oraz społeczności sąsiedzkich działających na obszarze naszego miasta.

Do organizacji wydarzenia zostali zaproszeni m.in.: Lubelskie Hospicjum dla Dzieci im. Małego Księcia, Dom Dziecka im. Janusza Korczaka, Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 1, Żłobek Uniwersytecki maluch.net, Lubelskie Sploty oraz Stowarzyszenie Kooperatywa Lubelska.

Pod namiotami UMCS mogliśmy skosztować potraw i słodkości świątecznych, a także zakupić wyroby rękodzielnicze, takie jak m.in. mydełka glicerynowe, makramy, kartki i dekoracje świąteczne, przygotowane również przez studentów naszej Uczelni.

Dzięki współpracy z Ogrodem Botanicznym UMCS oraz Regionalną Dyrekcją Lasów Państwowych plac przed rektorem zamienił się w prawdziwie zielony, pachnący choinką, klimatyczny jarmark bożonarodzeniowy.

Fot. Bartosz Proff

Naszym gościom nie były straszne ujemne temperatury, ponieważ mogli ogrzać się przy herbacie zapewnionej przez organizatorów oraz koksownikach dostarczonych przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne.

Organizatorem wydarzenia było Centrum Promocji UMCS. Partnerzy: Ogród Botaniczny UMCS, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych. Patronat medialny objęli: Radio Centrum oraz TV UMCS.

Justyna Stępniaik

Poznaliśmy laureatów Własnego Funduszu Stypendialnego UMCS

14 grudnia rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, prorektor ds. studentów i jakości kształcenia prof. dr hab. Dorota Kołodyńska oraz prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej prof. dr hab. Wiesław Gruszecki wręczyli najzdolniejszym studentom i doktorantom dyplomy z okazji przyznania stypendiów naukowych finansowanych z Własnego Funduszu Stypendialnego UMCS.

W tym roku o stypendium w wysokości 4650 zł aplikowało 43 studentów oraz 61 doktorantów. Ich wnioski oceniały dwie komisje powołane przez rektora UMCS.

Wśród laureatów tegorocznej edycji znalazło się 25 studentów (7 studentów pierwszego roku i 18 studentów pozostałych lat studiów) oraz 13 doktorantów (4 doktorantów pierwszego roku i 9 doktorantów lat wyższych).

Podczas spotkania rektor UMCS prof. Radosław Dobrowolski powiedział: *Cieszymy się razem z wami. Gratulujemy serdecznie tych sukcesów. Liczymy, że stypendium będzie wsparciem zarówno waszych działań naukowych, jak i tych bieżących, związanych z codziennym funkcjonowaniem w trudnych czasach.*

Z kolei prorektor ds. studentów i jakości kształcenia prof. Dorota Kołodyńska podkreślała, że *Własny Fundusz Stypendialny to stypendium przyznawane studentom i doktorantom, którzy w minionym roku akademickim wyróżnili się bardzo dobrymi wynikami w nauce, uzyskali wysokie osiągnięcia naukowe, w tym rozpoczęli lub zrealizowali projekty naukowo-badawcze. Gratulujemy wszystkich osiągnięć. Doceniamy Państwa wkład w działalność naukową, artystyczną i sportową.*

Fot. Bartosz Proll

Fot. Bartosz Proll

Własny Fundusz Stypendialny funkcjonuje na naszym Uniwersytecie od roku akademickiego 2016/2017. Jest formą dodatkowego wsparcia dla najlepszych studentów i doktorantów.

Magdalena Wołoszyn

UMCS Bohaterom

UMCS jako jedyna lubelska uczelnia publiczna rokrocznie (od 2014 r.) organizuje zbiórki darów dla byłych żołnierzy Armii Krajowej, Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość” (WiN) i Narodowych Sił Zbrojnych z Lublina i województwa lubelskiego, a także Polaków mieszkających na Białorusi, Litwie, Łotwie, w Mołdawii, Naddniestrzu oraz Ukrainie.

W 2022 r. dziewiątą z kolei zbiórkę przeprowadzono w dniach 21 listopada–16 grudnia w Stołówce Akademickiej „Trójka”, a także na Wydziałach: Filozofii i Socjologii; Matematyki, Fizyki i Informatyki; Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej oraz Prawa i Ad-

ministracji UMCS. Zebrano łącznie 23 paczki z artykułami spożywczymi oraz chemii gospodarczej. Oprócz darów kombatanci otrzymali listy i kartki z życzeniami świątecznymi od studentów Uczelni, a także przepiękne prace plastyczne i kartki świąteczne wykonane przez dzieci i młodzież z zaprzyjaźnionych przedszkoli i szkół podstawowych.

Zebrane w trakcie akcji dary zostały przekazane w dn. 18–19 grudnia przez Władysława Maławskiego – prezesa Zarządu Lubelskiego Oddziału Stowarzyszenia Odra-Niemen oraz Cyryla Bogdana – studenta Wydziału Politologii i Dziennikarstwa, który koordynował akcją „Rodacy Bohaterom” w naszym mieście, byłym żołnierzom Armii Krajowej z Lublina i województwa lubelskiego, w tym lubelskiemu środowisku 27. Wołyńskiej Dywizji Piechoty Armii Krajowej, a także Dzieciom Zamojszczyzny z Grabowca.

W tym miejscu składam serdeczne podziękowania za wsparcie finansowe władzom UMCS, dyrekcji oraz pracownikom następujących jednostek: Centrum Badań Naukowych, Centrum Kadrowo-Płacowego, Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów, Centrum Prawno-Organizacyjnego, Centrum Promocji, Centrum Transferu Wiedzy i Technologii, Centrum Współpracy Międzynarodowej, Działu Zamówień Publicznych, a także Kwestury. W zbiórkę na Uczelni zaangażowanych było wielu pracowników UMCS, w szczególności: Magdalena Zawadzka – kierownik Stołówki Akademickiej „Trójka” oraz pracownicy obiektu, koordynatorzy poszczególnych wydziałów Uczelni wraz ze studentami, m.in.: Aleksandra Kukiełka – wiceprzewodnicząca Samorządu Studentów WNoZiGP, Karolina Idec z WPIA, Paweł Paluch – przewodniczący Rady Wydziałowej Samorządu Studentów WMFiI, Adrian Popiołek – przewodniczący Rady Wydziałowej Samorządu Studentów WFiS, a także studentki kierunku pedagogika specjalna (II rok II stopnia) na WPiP.

Ogromne podziękowania należą się dyrekcji, nauczycielom, przedszkolakom i uczniom z: Przedszkola nr 46, Niepublicznego Przedszkola „Moje Przedszkole”, Szkoły Podstawowej nr 30 im. Króla Kazimierza Wielkiego oraz Niepublicznej Szkoły Podstawowej Montessori, którzy w ramach zbiórki przygotowali piękne kartki świąteczne z życzeniami dla kombatantów.

W tym miejscu pragnę również podziękować Annie Tomali, Karolinie Zielińskiej i Marcinowi Trzymińskie-

Fot. Maja Kogut

Archiwum Moniki Barzeźwińskiej-Ciupaś

mu – studentom I roku medycyny weterynaryjnej na Uniwersytecie Przyrodniczym, którzy pomogli w zakupie wybranych produktów spożywczych, a także Barbarze Uljasz z Biura Promocji i Popularyzacji Nauki i Małgorzacie Baranowskiej z Centrum Prawno-Organizacyjnego za nieocenioną pomoc w pakowaniu paczek.

Wreszcie z całego serca dziękuję społeczności akademickiej UMCS oraz wszystkim osobom, które finan-

sowo i rzeczowo wsparły zbiórkę, za to, że rokrocznie okazujecie przywiązanie i miłość do własnego kraju, a przede wszystkim szacunek do bohaterów, którzy niejednokrotnie poświęcili młodość i marzenia w imię niepodległości ojczyzny.

Monika Baczevska-Ciupak

UMCS kolejny raz wsparł akcję „Szlachetna Paczka”

Spółeczność akademicka Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej aktywnie włączyła się w zbiórkę darów w ramach akcji „Szlachetna Paczka”, która była realizowana na naszej Uczelni w dn. 28 listopada–6 grudnia. Inicjatywę koordynowali pracownicy Centrum Prasowego i Centrum Promocji oraz studenci z Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów.

W tym roku wsparliśmy panią Kingę, która jest mamą samotnie wychowującą troje dzieci: trzynastoletnią Alicję oraz trzyletnie bliźnięta: Aleksandrę i Kacpra. Pani Kinga od kilku lat zмага się z poważnymi problemami zdrowotnymi. Wskutek przebytego nowotworu straciła jedno płuco, jednak udało jej się pokonać chorobę. Niestety, w styczniu 2022 r. okazało się, że po raz kolejny musi walczyć z nowotworem, tym razem narządów kobiecych. Obecnie jest w trakcie leczenia. Ze względu na stan zdrowia nie może pracować zawodowo.

Mimo wielu przeciwności losu rodzina się nie poddaje. Pani Kinga na co dzień opiekuje się najmłodszymi dziećmi. Jej pasją jest gotowanie, z przyjemnością przygotowuje nowe, smaczne potrawy. Alicja interesuje się jazdą na nartach i tańcem. Bliźnięta natomiast spędzają czas na zabawie.

Odpowiedź na apel o pomoc dla rodziny pani Kingi przekroczyła nasze najśmielsze oczekiwania. Dzięki zaangażowaniu społeczności akademickiej udało się nie tylko

odpowiedzieć na wszystkie kluczowe potrzeby rodziny, ale także zebrać znacznie więcej niezbędnych rzeczy. Potrzebujący otrzymali m.in. pralkę, środki czystości, żywność, dywany, odzież, kołdry, poduszki, kosmetyki i zabawki.

Aby sprawić jeszcze więcej radości rodzinie, wszystkie dary zostały pięknie zapakowane przez władze rektorskie, które reprezentowali: rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS i prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej prof. dr hab. Wiesław Gruszecki, a także pracowników Centrum Prasowego, Centrum Promocji i przedstawicieli ZUSS. W tym roku udało nam się przygotować aż niemal 30 takich prezentów.

Zebrane dary podczas Weekendu Cudów, czyli finału akcji „Szlachetna Paczka”, który odbył się w dn. 10–11 grudnia, trafiły bezpośrednio do rodziny.

Serdecznie dziękujemy całej społeczności akademickiej za ogromne zaangażowanie w akcję i okazaną dobroć.

Magdalena Cichočka

Fot. Katarzyna Olsender

Rekrutacja zimowa na UMCS

W tym roku podczas zimowej rekrutacji oferujemy kandydatom i kandydatkom bezpłatne, trzysemestralne studia dzienne II stopnia z fizyki technicznej, geoinformatyki, gospodarki przestrzennej oraz inżynierii nowoczesnych materiałów. Internetowa rejestracja potrwa do 20 lutego.

Studia na kierunku fizyka techniczna prowadzone są na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki. Dają możliwość poznania zaawansowanych narzędzi, programów oraz systemów informatycznych wykorzystywanych we współczesnej fizyce, technologii i medycynie. Absolwent fizyki technicznej może podjąć pracę m.in. w instytucjach badawczych, przemysłowych i centrach rozwojowych, firmach prowadzących badania kliniczne, specjalistycznych laboratoriach policyjnych czy instytucjach wojskowych. Limit miejsc na tym kierunku wynosi 15.

Inżynieria nowoczesnych materiałów to kierunek, który również jest prowadzony na WMFiI. Pozwala poszerzyć wiedzę w zakresie tworzenia i metod badania materiałów nowej generacji. Po ukończeniu studiów absolwent znajdzie zatrudnienie m.in. w instytucjach związanych z medycyną, biologią, biotechnologią, a także wszędzie tam, gdzie produkcja lub usługi opierają się na znajomości zagadnień technicznych związanych z nowoczesnymi materiałami. Limit miejsc – 15.

Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej oferuje studia na kierunkach geoinformatyka i gospodarka przestrzenna. Studiując geoinformatykę, można nabyć wiedzę w zakresie metod statystycznych i geostatystycznych służących do analizy procesów zachodzących w środowisku geograficznym. Po ukończeniu studiów na tym kierunku absolwent będzie mógł zostać zatrudniony m.in. w organach państwowych związanych z tworzeniem i rozwijaniem Krajowej Infrastruktury Informacji Przestrzennej, instytucjach odpowiedzialnych za gromadzenie i udostępnianie krajowych rejestrów informacji przestrzennej oraz w jednostkach sektora prywatnego zajmujących się rozwojem i dystrybucją programów komputerowych z zakresu GIS. Limit miejsc wynosi 30.

Z kolei studia na kierunku gospodarka przestrzenna dają możliwość nabycia wiedzy na temat prawnych i administracyjnych instrumentów, systemów i narzędzi planowania oraz zarządzania przestrzenią. Absolwent tego kierunku podejmie pracę m.in. w jednostkach admini-

Fot. Bartosz Proń

stracji rządowej i samorządowej, instytucjach publicznych związanych z gospodarką przestrzenną, organizacjach działających na rzecz wspomaganie rozwoju, pracowniach planistycznych i projektowych. Limit miejsc – 45.

Rekrutacja na wymienione kierunki odbywa się na podstawie złożonego kompletu dokumentów, zaś postępowanie kwalifikacyjne będzie prowadzone w oparciu o konkurs ocen na dyplomie ukończenia studiów wyższych. Wyjątek stanowi geoinformatyka, gdzie rekrutacja dla absolwentów studiów I i II stopnia z innych kierunków odbywa się na podstawie konkursu średnich ocen z: oceny na dyplomie ukończenia studiów wyższych oraz oceny z pisemnego testu kompetencyjnego z zakresu studiów I stopnia z geoinformatyki.

Szczegółowy harmonogram rekrutacji wraz z opisem wszystkich kierunków i listą niezbędnych dokumentów znajduje się na stronie internetowej: www.rekrutacja.umcs.pl.

Jednocześnie trwa nabór na niektóre kierunki studiów podyplomowych, na których słuchacz może uzupełnić dotychczas zdobytą wiedzę oraz podnieść swoje kwalifikacje zawodowe. Są to: analiza danych, diagnoza i terapia neuropsychologiczna, historia i wiedza o społeczeństwie dla nauczycieli, lider zarządzania kryzysowego, mediacja szkolna i sądowa, muzealnictwo, nauczanie języka polskiego jako obcego, nauczanie matematyki, neurologopedia, ochrona danych osobowych, podyplomowe studium prawa podatkowego, psychologia edukacyjna z przygotowaniem pedagogicznym, social media marketing, tłumaczenie ustne (język angielski), menedżer XXI wieku, zarządzanie transportem, spedycją, logistyką.

Wszystkie informacje dotyczące oferty studiów podyplomowych, terminarz rekrutacji oraz cennik znajdują się na stronie internetowej: <https://rekrutacja.umcs.pl/studia-podyplomowe/>.

Magdalena Wołoszyn

Ponad 6,5 mln zł na badania dla UMCS

Z przyjemnością informujemy o sukcesie pracowników UMCS w pozyskiwaniu środków na badania naukowe w ramach 45. edycji konkursów OPUS i PRELUDIUM Narodowego Centrum Nauki. Naukowcy z naszego Uniwersytetu pozyskali łącznie ponad 6,5 mln zł.

Laureatami w konkursie OPUS 23 zostali:

- prof. dr hab. Wiesław I. Gruszecki z Instytutu Fizyki (1 995 600 zł) – projekt pt. „Mechanizmy molekularne współdziałania ksantofili i retinalu w siatkówce oka człowieka”;
- prof. dr hab. Mieczysław Jałochowski z Instytutu Fizyki (688 690 zł) – projekt pt. „Ciemne stany w atomowych strukturach na uporządkowanych powierzchniach”;
- dr Izabella Kimak z Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa (163 480 zł) – projekt pt. „Sweet Home Chicago? Wietrzne Miasto a amerykańscy pisarze polskiego pochodzenia”;
- prof. dr hab. Mariusz Krawiec z Instytutu Fizyki (1 915 278 zł) – projekt pt. „Epitaksjalny silicen jako platforma do magazynowania wodoru w fazie stałej”;
- dr Jacek Krzaczkowski z Instytutu Informatyki (752 740 zł) – projekt pt. „Problemy spełnialności i równoważności dla skończonych algebr”;
- prof. dr hab. Marek Rogatko z Instytutu Fizyki (695 880 zł) – projekt pt. „Czarne obiekty w badaniu ciemnego sektora”;
- dr hab. Katarzyna Socła, prof. UMCS z Instytutu Nauk Biologicznych (72 760 zł) – projekt pt. „Nowe pozytywne allosteryczne modulatory transportera EAAT2 dla glutamianu jako kandydaci do terapii chorób neurologicznych i psychiatrycznych”, realizowany w konsorcjum z Uniwersytetem Jagiellońskim, Instytutem Farmakologii PAN oraz Instytutem Medycyny Wsi; całkowita wartość projektu to 2 884 054 zł;
- dr hab. Urszula Terentowicz-Fotyga, prof. UMCS z Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa (135 664 zł) – projekt pt. „Media społecznościowe we współczesnych dystopiiach literackich”.

Laureatką z UMCS w konkursie PRELUDIUM została w tej edycji mgr Maria Kuźma z Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej, która zdobyła 110 029 zł na realizację projektu pt. „Badanie kartometryczności europejskich planów miast z okresu zimnej wojny”.

OPUS to konkurs o szerokiej formule, w którym mogą brać udział naukowcy na wszystkich etapach kariery naukowej, bez ograniczenia co do stopnia naukowego, wieku lub doświadczenia w prowadzeniu badań. Jedynym warunkiem, który na wstępie musi spełnić kierownik projektu, jest posiadanie w dorobku co najmniej jednej opublikowanej lub przyjętej do druku pracy albo przynajmniej jednego dokonania artystycznego bądź artystyczno-naukowego (w przypadku działalności naukowej w zakresie twórczości i sztuki). Finansowanie można otrzymać na projekty badawcze trwające 12, 24, 36 lub 48 miesięcy, w tym również na takie, które zakładają wykorzystanie przez polskie zespoły wielkich międzynarodowych urzędzeń lub współpracę z partnerami z zagranicy. Z kolei konkurs PRELUDIUM wspiera rozwój młodych naukowców poprzez umożliwienie im zdobycia doświadczenia w kierowaniu projektem jeszcze przed uzyskaniem stopnia doktora. Kierownik projektu nie może mieć stopnia naukowego doktora, co więcej – nie musi być nawet doktorantem. Temat projektu finansowanego przez NCN może być zbieżny z tematyką planowanej rozprawy doktorskiej, ale nie jest to warunek konieczny.

Więcej informacji można znaleźć na stronie: www.ncn.gov.pl.

Centrum Badań Naukowych UMCS

NARODOWE CENTRUM NAUKI

EEPA
2022

„Przedsiębiorcze dzieciaki” z europejską nagrodą

W dn. 28–30 listopada odbyła się uroczysta międzynarodowa gala European Enterprise Promotion Awards 2022, podczas której rozdano nagrody dla najlepszych projektów związanych z różnymi aspektami przedsiębiorczości. W najpopularniejszej kategorii („Promowanie ducha przedsiębiorczości”) pierwsze miejsce zajął projekt „Przedsiębiorcze dzieciaki” organizowany od kilku lat przez Wydział Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej oraz Wydział Strategii i Przedsiębiorczości Urzędu Miasta Lublin i współfinansowany przez Narodowy Bank Polski. Jury doceniło oryginalność oraz innowacyjność projektu, a także możliwość prostej implementacji w innych krajach.

„Przedsiębiorcze dzieciaki” to jedyny tego typu projekt w Europie skierowany do dzieci w wieku 6–10 lat. Ma

na celu kształtowanie postaw przedsiębiorczych, obejmujących kompetencje miękkie (współpraca w grupie, radzenie sobie ze stresem), a w szczególności kreatywność. Jego ideą jest „uczenie się przez doświadczanie”, dlatego dzieci mają okazję odwiedzić wiele lubelskich firm, spotkać się z osobami kreatywnymi oraz założyć własne przedsiębiorstwo.

Gratulujemy autorkom projektu: dr Małgorzacie Chojak z Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS oraz Monice Król, zastępczyni Dyrektora Wydziału Przedsiębiorczości UM, a także osobom zaangażowanym w realizację tej inicjatywy (m.in. Paulinie Dmochowskiej z UM) i życzymy dalszych sukcesów.

Wydział Pedagogiki i Psychologii UMCS

Futsalistki i futsaliści UMCS najlepsi w województwie

17 grudnia odbyły się finały Akademickich Mistrzostw Województwa Lubelskiego w futsalu. Zarówno reprezentantki, jak i reprezentanci Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej sięgnęły po złoto. Obie ekipy wywalczyły tym samym awans do turnieju półfinałowego Akademickich Mistrzostw Polski.

Mecze strefy medalowej odbyły się w hali Uniwersytetu Przyrodniczego, a jako pierwsze zmagania rozpoczęły panie. Podopieczne Pawła Porzucka o finał zagrały z Uniwersytetem Medycznym i pewnie zwyciężyły 5:0. Co ciekawe, w pierwszej połowie padł zaledwie jeden gol, a worek z bramkami otworzył się dopiero po zmianie stron. W spotkaniu o złoto lublinianki tak jak przed rokiem starty się z AWF Biała Podlaska i ponownie wyszły z tego pojedynku zwycięsko (1:0). Gola na wagę wygranej zdobyła dla UMCS Kaja Franaszczyk.

Oprócz tego, że jesteśmy dobrze zorganizowani taktycznie, to mamy kilka naprawdę kreatywnych zawodniczek, które w ofensywie wykonują superpracę. Strzelają sporo bramek, kreują dużo sytuacji, więc jest w miarę balans pomiędzy linią ofensywną a defensywną. W poprzednim roku w finale też wygramyśmy z drużyną z Białej Podlaskiej. To jest dobry rywal, który opiera się na zawodniczkach grających w futsalowej ekstraklasie. Takie mecze gra się ciężko, bo wiedzieliśmy, że to będzie wyrównany, taktyczny mecz – tłumaczył Paweł Porzucek, trener żeńskiej drużyny futsalu UMCS.

Turniej finałowy panów również przyniósł sporo emocji, a na brak goli z pewnością nie mogliśmy narzekać. Drużyna UMCS prowadzona przez Tomasza Bieleckiego i Tomasza Bednaruka w półfinale starła się z Lotniczą Akademią w Dęblinie, a regulaminowy czas gry nie wystarczył, żeby rozstrzygnąć ten pojedynek. Wynik 3:3 oznaczał dogrywkę, a w niej gola zdobył UMCS, który zapewnił sobie w ten sposób wejście do finału. W decydującym spotkaniu UMCS pokonał 3:2 Politechnikę Lubelską i obronił tytuł mistrzowski.

W tym roku było nam zdecydowanie trudniej rywalizować o złoto. Przyczyniła się do tego dłuższa przerwa po zakończeniu rozgrywek grupowych. To nas trochę wybiło z rytmu. Szczególnie w meczu półfinałowym, gdy po dwóch minutach prowadziliśmy 2:0, wydawało się, że ten worek z bramkami się rozwiąże, ale potem rywale postawili trudne warunki. Na świetnym poziomie stało

także widowisko o pierwsze miejsce, gdyż Politechnika bardzo wysoko zawiesiła poprzeczkę. O naszym zwycięstwie zadecydowała determinacja i siła woli. Cały zespół zastąpił na słowa uznania, bo naszą siłą była jedność, mimo że drużyna została mocno przebudowana – podkreślał Tomasz Bielecki, trener UMCS.

Rafał Małyś

Fot. Karol Zieleniewicz/Lubelska Szkoła Fotografii

Fot. Karol Zieleniewicz/Lubelska Szkoła Fotografii

Ogólnopolski sukces Lubelskiego Festiwalu Nauki

Lubelski Festiwal Nauki jest największą cykliczną imprezą upowszechniającą naukę na Lubelszczyźnie i w regionach ościennych oraz jednym z trzech największych festiwali naukowych w kraju. Inicjatorem święta nauki we wschodniej Polsce był Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Pracownicy i władze Uczelni, inspirując się prof. Davidem Shugarem i powołanym z jego inicjatywy Festiwalem Nauki w Warszawie (1996), zaszczyli ideę przedsięwzięcia całej społeczności akademickiej. Preedycja LFN odbyła się w dn. 4–7 października 2001 r. W organizację festiwalu zaangażowały się UMCS oraz ówczesna Akademia Rolnicza. Podczas LFN pracownicy i studenci UMCS oraz AR zaprezentowali łącznie 63 projekty, a w całym przedsięwzięciu, w tym w festynie rodzinnym zorganizowanym na placu Marii Curie-Skłodowskiej, udział wzięło 20 000 osób¹.

Przełomowy dla historii LFN moment nastąpił 21 maja 2004 r., gdy w siedzibie Lubelskiego Towarzystwa Naukowego podpisano deklarację powołującą festiwal jako cykliczną imprezę popularyzującą naukę. Wśród sygnatariuszy dokumentu znaleźli się: prof. dr hab. Marian Harasimiuk – rektor Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, ks. prof. dr hab. Andrzej Szostek – rektor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, prof. dr hab. Zdzisław Targoński – rektor Akademii Rolniczej, prof. dr hab. Maciej Latański – rektor Akademii Medycznej, prof. dr hab. Józef Kuczmaszewski – rektor Politechniki Lubelskiej oraz prof. dr hab. Ryszard Walczak – dyrektor Instytutu Agrofizyki PAN². W dokumencie czytamy m.in., że: *(...) nowoczesne społeczeństwo potrzebuje nauki jako głównego narzędzia rozwoju. Dlatego tak doniosła jest potrzeba popularyzacji wiedzy o badaniach naukowych, narzędziach, technologiach, a nade wszystko o problemach, z jakimi próbują zmierzyć się uczeni. Od rezultatów ich pracy zależy w ogromnej mierze los przyszłych pokoleń. (...) Otwierając laboratoria, warsztaty badawcze, sale wykłado-*

we, wychodząc do różnych grup społecznych zyskujemy zrozumienie, zainteresowanie, a nawet fascynację wiedzą. Sygnatariusze apelują do własnych środowisk naukowych, a także do władz Lublina i Lubelszczyzny o wspólny wysiłek w tworzeniu LUBELSKIEGO FESTIWALU NAUKI³. Te doniosłe słowa nie pozostały bez odpowiedzi i stały się motorem do dalszych działań na rzecz upowszechniania, promowania oraz popularyzowania nauki i badań naukowych w społeczeństwie.

I edycja LFN, w której funkcję lidera ponownie objął UMCS, odbyła się w dn. 18–24 września 2004 r. W organizacji wydarzenia uczestniczyły wówczas wszystkie pozostałe lubelskie uczelnie publiczne: Akademia Rolnicza (obecnie Uniwersytet Przyrodniczy), Katolicki Uniwersytet Lubelski, Akademia Medyczna (obecnie Uniwersytet Medyczny), Politechnika Lubelska, a także Instytut Agrofizyki PAN i Instytut Medycyny Wsi oraz Muzeum Lubelskie. Podczas festiwalu zrealizowano 232 projekty naukowe, w których przygotowano zaangażowało się blisko 400 osób. W ramach LFN zorganizowano także piknik naukowy na Starym Mieście, a liczbę osób biorących udział w całości przedsięwzięcia szacuje się na ok. 30 000⁴.

XVIII LFN, któremu przewodniczył Uniwersytet Przyrodniczy, odbył się w dn. 10–16 września 2022 r. pod hasłem „Ogrody nauki”. W trakcie ostatniej edycji zorganizowano 1 544 projekty naukowe, na które zarejestrowało się 34 583 uczestników. W przygotowanie pokazów, wykładów, ćwiczeń i warsztatów zaangażowały się bezpośrednio 2 693 osoby, a łączny czas trwania projektów wyniósł 2 905 godz. W Lubelskim Pikniku Naukowym, który odbył się 11 września na placu Teatralnym przed Centrum Spotkania Kultur w Lublinie udział wzięło ok. tysiąc osób, co daje łączną liczbę ponad 35 000 osób⁵. Te statystyki wyraźnie wskazują, że w miarę upływu czasu LFN na stałe wpisał się w kalendarz najważniejszych wydarzeń naukowo-kulturalnych Lublina i środkowo-wschodniej części kraju.

¹ Zob. Grzegorz Filip, Piotr Kieraciński, *Od razu się udał*, „Forum Akademickie”, 2001, nr 11/99, s. 40–41.

² Zob. Elżbieta Mulawa-Pachol, *Kronika Rektorska*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, 2004, nr 5/111, s. 2.

³ Ibidem.

⁴ Zob. Karol Izidor Wysokiński, *Dzień Nauki i II Lubelski Festiwal Nauki*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, 2004, nr 7/113, s. 39–40.

⁵ Zob. Monika Baczevska-Ciupak, *XVIII Lubelski Festiwal Nauki w odcieniach zieleni*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, 2022, nr 9/291, s. 28–29.

LFN, zgodnie z tradycją, organizowany jest przez pięć lubelskich uczelni publicznych: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Uniwersytet Przyrodniczy, Katolicki Uniwersytet Lubelski, Uniwersytet Medyczny, Politechnikę Lubelską oraz Urząd Miasta Lublin. Od 2004 do 2022 r. w realizację tej inicjatywy zaangażowało się również niemal 80 instytucji naukowo-badawczych i publicznych z Lublina, województwa lubelskiego i podkarpackiego, m.in. Akademia Zamojska, Instytut Agrofizyki im. Bohdana Dobrzańskiego Polskiej Akademii Nauk, Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, Lotnicza Akademia Wojskowa w Dęblinie czy Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Chełmie. Projekty festiwalowe realizowano w takich miastach, jak: Lublin, Chełm, Dęblin, Puławy, Stalowa Wola, Zamość, Tomaszów Lubelski, Krasnystaw, Kazimierz Dolny, Lubartów, Łęczna, Włodawa, Hrubieszów, Ludwin czy Ryki.

Dotychczas w Lublinie odbyło się 18 edycji LFN, w ramach których 50 000 osób zaprezentowało 16 566 projektów (razem z preedycją 16 629 projektów) ze wszystkich dziedzin nauki, a także sztuki. Zainteresowanie imprezą rokrocznie przybiera na sile. Na przestrzeni niespełna 20 lat mury lubelskich uczelni publicznych, Lublina i współorganizatorów odwiedziła rekordowa liczba 600 000 osób. O skali wydarzenia może świadczyć również to, że po zsumowaniu czasu wszystkich prezentacji festiwalowych LFN mogłyby trwać bez przerwy przez ponad 4 lata kalendarzowe!

Osiągnięcia te nie mogły pozostać bez echa na forum ogólnopolskim i zostały docenione w ramach niezwykle prestiżowego konkursu „Popularyzator Nauki”, organizowanego od 2005 r. przez serwis Nauka w Polsce Polskiej Agencji Prasowej we współpracy z Ministerstwem Edukacji i Nauki.

Preludium do ogromnego sukcesu był 2021 r., w którym LFN został finalistą 17. edycji wymienionego konkursu w kategorii „Zespół”. Laureatem ogłoszono wówczas Pracownię Innowacji 3LAB działającą przy III Liceum Ogólnokształcącym im. Marynarki Wojennej RP w Gdyni⁶.

⁶ PAP – Nauka w Polsce: <https://naukawpolsce.pl/aktualnosci/news%2C89663%2Cznamy-finalistow-konkursu-popularyzator-nauki-2021.html> [dostęp: 3.01.2023 r.]

Archiwum Moniki Baczańskiej-Czapak

Do 18. edycji konkursu, która odbyła się w dn. 16 sierpnia–18 września 2022 r. zakwalifikowano 84 zgłoszenia. 21 października na stronie serwisu Nauka w Polsce ogłoszono wyniki pierwszego etapu oceny. Do ścisłego finału weszło 17 osób nominowanych w kategoriach: Animator, Instytucja, Media, Naukowiec oraz Zespół. LFN ponownie znalazł się w finale konkursu w kategorii „Zespół”, tym razem wspólnie z Letnimi Spotkaniami z Nauką – Ewa, Marek i Wacław Kulczy-

Archiwum Moniki Baczewskiej-Ciupak

kowscy oraz Trio z Krakowa – Karol Dudek-Różycki, Michał Płotek, Tomasz Wichur⁷. Uroczysta gala finałowa miała miejsce 9 grudnia w Centrum Prasowym PAP w Warszawie. LFN podczas uroczystości reprezentowali: prorektor UMCS ds. studentów i jakości kształcenia prof. dr hab. Dorota Kołodyńska, koordynatorka główna UMCS LFN dr Monika Baczewska-Ciupak (autorka zgłoszenia konkursowego), a także prof. Adam Waśko, prorektor ds. rozwoju uczelni z UP w Lublinie.

Kapituła konkursowa doceniła dotychczasową działalność lubelskich uczelni publicznych, Lublina oraz współorganizatorów na rzecz popularyzowania nauki, dzięki temu Lubelski Festiwal Nauki zwyciężył w konkursie „Popularyzator Nauki” 2022 w kategorii „Zespół”. W uzasadnieniu werdyktu członkowie kapituły podkreślili, że (...) *wydarzenie to aktywizuje nie tylko mieszkańców Lublina, ale także oddziałuje na całe lokalne środowisko*⁸. Wśród celów szczegółowych realizowanych w ramach LFN wyróżnić możemy m.in.: promo-

wanie znaczenia nauki i odkryć naukowych dla rozwoju gospodarki regionu, kraju i świata oraz poprawy życia mieszkańców, ukazywanie w przystępny sposób przydatności wiedzy naukowej w codziennym życiu oraz zachęcenie dzieci, młodzieży i dorosłych do odkrywania i czerpania radości płynącej z nauki. Przytoczona powyżej argumentacja członków kapituły stanowić może kwintesencję dotychczasowej działalności festiwalu, jeżeli oprzemy ją na płynącym z serca, głębokim przeświadczeniu o służebnej roli nauki wobec społeczeństwa i jej wpływie na rozwój cywilizacji i kultury europejskiej.

Niezmiennie, począwszy od preedycji tego niezwykłego projektu, organizatorzy i współorganizatorzy LFN działają w oparciu o wspólny system wartości, wspólną misję oraz wizję, cechuje ich pasja i zaangażowanie, a w szczególności – miłość do nauki. Nagroda w tak prestiżowym konkursie stanowi swego rodzaju ukłon w stronę lubelskich naukowców i akademickiego Lublina, ale przede wszystkim kilkudziesięciu tysięcy osób, które co roku angażują się w przygotowanie programu kolejnych edycji wydarzenia. Przyznane wyróżnienie przyjmujemy z ogromną radością i poczuciem odpowiedzialności.

Monika Baczewska-Ciupak

Dziękuję dr. Andrzejowi Żytkubowi za udostępnienie statystyk LFN.

⁷ PAP – Nauka w Polsce: <https://naukawpolsce.pl/aktualnosci/news%2C94118%2Cznany-finalistow-konkursu-popularyzator-nauki-2022.html> [dostęp: 3.01.2023 r.]

⁸ PAP – Nauka w Polsce: <https://naukawpolsce.pl/aktualnosci/news%2C94806%2Cprzedstawiciele-lubelskiego-festiwalu-nauki-nagroda-dla-50-tysiecy> [dostęp: 3.01.2023]

Wydział Artystyczny

Sukcesy

Prof. dr hab. Małgorzata Nowak otrzymała nominację profesorską, która została wręczona przez prezydenta RP Andrzeja Dudę.

Miłosz Bachonko, trzynastoletni akordeonista i kompozytor z klasy akordeonu prof. dr hab. Elwiry Śliwkiewicz-Cisak został zwycięzcą 14. edycji telewizyjnego show „Mam Talent”.

W dn. 2–3 grudnia Akademicki Chór Politechniki Lubelskiej pod dyrekcją prof. dr hab. Elżbiety Krzemińskiej wziął udział w 30. Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Adwentowej i Bożonarodzeniowej w Pradze, gdzie zdobył Specjalną Nagrodę Jury za najlepszy dobór repertuaru i wrażenia artystyczne, Złoty Dyplom jako zwycięzca kategorii „Chóry mieszane”, najwyższą punktację Konkursu oraz Główną Nagrodę GRAND PRIX.

Dr szt. Anna Barańska otrzymała wyróżnienie Honorowe Zarządu Okręgu ZPAP w Rzeszowie w postaci wystawy indywidualnej w Galerii r_z / ORz ZPAP podczas 6. Triennale Polskiego Malarstwa Współczesnego „Jesienne Konfrontacje”.

Wystawy

2 grudnia w filii Miejskiej Biblioteki Publicznej nr 27 BIOTEKA odbył się wernisaż wystawy prac studentek edukacji artystycznej w zakresie sztuk plastycznych, wykonanych w pracowni szkła i rzeźby pod opieką dr. hab. szt. Wojciecha Mendzelewskiego. Swoje prace zaprezentowały: Klaudia Całka, Nastia Jarosz, Klaudia Kierozalska, Magdalena Kluczkowska, Katarzyna Kowalczyk, Oliwia Kurosz, Magdalena Kleszcz, Milena Piędzia, Wiktoria Ptak, Paulina Romanowska, Jądwiaga Słonec, Katarzyna Styczeń.

Na wystawie można było także zobaczyć ostatnie prace śp. Klaudii Kierozalskiej.

8 grudnia w galerii A Wydziału Nauk Humanistycznych UPH w Siedlcach odbył się wernisaż wystawy

dr hab. Anny Perłowskiej-Weiser pt. „Od FeCl₃ do CuSO₄”. Prace zostały wykonane w technice druku wklęsłego.

16 grudnia w ramach jubileuszu 50 lat kształcenia artystycznego na UMCS w Uniwersyteckiej Galerii Sztuki odbył się wernisaż wystawy Wojciecha Ledera pt. „BODY OF WORK”.

Wojciech Leder to absolwent Wydziału Malarstwa PWSSP w Łodzi, studiował także filozofię na Uniwersytecie Łódzkim. Obecnie kieruje Pracownią Imperatywu Malarskiego na Wydziale Sztuk Pięknych ASP w Łodzi. Od 2016 r. profesor zwyczajny sztuk plastycznych.

Koncerty

W dn. 25–27 listopada w auli Weststadthalle w Essen (Niemcy) odbył się Międzynarodowy Festiwal Muzyczny „Akkordeonherbst 2022”. Podczas festiwalowego koncertu galowego wystąpili: prof. dr hab. Elwira Śliwkiewicz-Cisak (akordeon), prof. dr hab. Urszula Bobryk (dyrygent), dr hab. Łukasz Błaszczuk, prof. AM (dyrygent), Chór Akademicki UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej i Orkiestra Kameralna PRIMUZ. Koncert zaszczylicili swoją obecnością burmistrz miasta Essen – Rolf Fliß i konsul honorowy RP w Nancy (Francja) – Czesław Bartela. W programie znalazły się kompozycje polskich i skandynawskich twórców: Bogdana Dowlasza, Wojciecha Lemańskiego i Torbjörna Lundquista.

11 grudnia w Małej Sali Widowiskowej Chatki Żaka odbył się koncert studentów pt. „Na ludowo na jazzowo – AccFolkJazz”. Projekt został zrealizowany w ramach programu „Stypendia Kulturalne Bogdanki”. W koncercie wzięli udział: Szymon Chołomiej (akordeon), Weronika Fedor (skrzypce), Michał Fedor (gitara basowa), Paweł Chaberski (instrumenty klawiszowe), Maciek Guzik (perkusja).

Wydział Biologii i Biotechnologii

Doktoraty

Rada Naukowa Instytutu Nauk Biologicznych na posiedzeniu 14 grudnia nadała stopień doktora w dziedzinie

nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne mgr. Arturowi Pachli. Temat pracy: *Wielokierunkowa charakterystyka fruktofilnych bakterii mlekowych wyizolowanych z przewodu pokarmowego Apis mellifera oraz ich potencjał biotechnologiczny w produkcji preparatu probiotycznego*. Promotor: prof. dr hab. Wanda Małek. Recenzenci: prof. dr hab. Magdalena Gryzińska (Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie), dr hab. n. farm. Izabela Korona-Główniak, prof. UM (Uniwersytet Medyczny w Lublinie).

Sukcesy

Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej ogłosił wyniki konkursu na projekt edukacyjny w ramach Programu Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej. Projekt pn. „Czego potrzebują zapylacze? – edukacja ekologiczna na rzecz zachowania różnorodności owadów i roślin” przygotowany przez dr hab. Małgorzatę Wrzesień, mgr. inż. Jacka Jachułę oraz mgr inż. Karolinę Tymoszuć z Katedry Botaniki, Mykologii i Ekologii uzyskał pozytywną opinię w konkursie i na jego realizację przyznano 113 895 zł.

7 grudnia odbyło się uroczyste wręczenie dyplomów *Homo Didacticus* dla nauczycieli akademickich wyróżniających się pracą, jakością i zaangażowaniem w proces dydaktyczny w semestrze letnim roku akademickiego 2021/2022. W tym gronie znalazło się aż siedmioro nauczycieli z WBiB: dr hab. Paweł Buczyński, prof. UMCS; dr hab. Rafał Gosik, prof. UMCS; dr hab. Grzegorz Janusz, prof. UMCS; dr hab. Anna Pawlik; dr Justyna Kapral-Piotrowska; dr Magdalena Mizerska-Kowalska i dr Joanna Sumorek-Wiadro.

Wydarzenia

1 grudnia odbył się II Dzień Studenckich Kół Naukowych. Celem wydarzenia była prezentacja aktywności kół działających na WBiB, integracja środowiska studenckiego i pokazanie możliwości oraz perspektyw rozwoju, nie tylko naukowego. Członkowie kół wraz z opiekunami chętnie opowiadali osobom odwiedzającym ich stoiska o tym, czym się zajmują. Zorganizowano ponadto ciekawe wykłady i warsztaty. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele: Studenckiego Koła Naukowego Biologów, Studenckiego Koła Naukowego Biochemików, Studenckiego Koła Naukowego Biotechnologów,

Studenckiego Koła Naukowego Fitochemików, Studenckiego Koła Naukowego Mikrobiologów, Studenckiego Koła Naukowego Neurobiologów oraz Studenckiego Koła Fotografii Przyrodniczej.

7 grudnia odbyło się kolejne spotkanie z cyklu „Naukowe 60 minut”. Jest to inicjatywa wykładów online z naukowcami o uznanym dorobku w kraju i za granicą oraz młodymi, obiecującymi badaczami stworzona przez Instytut Nauk Biologicznych. Gościem był prof. dr hab. Wiesław Mułenko, który wygłosił wykład pt. *Od mykologa do historyka – 160 lat badań mykologicznych w Tatrach. O znaczeniu rzetelności przekazu w badaniach naukowych*. Uczestnicy spotkania poznali bogatą historię badań botanicznych i mykologicznych na terenie Tatr – zarówno w ich polskiej, jak i słowackiej części.

19 grudnia odbyło się integracyjne spotkanie świąteczne studentów wydziału pt. „Christmas all around the World”. Podczas wydarzenia zostały zaprezentowane tradycje i zwyczaje związane z obchodzeniem świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku w różnych krajach. Spotkanie uświetniły występy muzyczne Glafiry i Nastassii Kruk z Białorusi, Marii Yaroshenko z Ukrainy, Zofii Maksymienko z Ukrainy, Emmanuela Anagwu z Nigerii i Agaty Dzyr z Polski. Wśród zaproszonych gości znaleźli się: dyrekcja Instytutu Nauk Biologicznych – prof. dr hab. Anna Jarosz-Wilkołazka i prof. dr hab. Małgorzata Cytryńska, kadra nauczycielska, m.in. dr hab. Magdalena Staszczak i prof. dr hab. Kazimierz Trębacz, pracownicy dziekanatu wydziału, pracownicy Zespołu ds. rekrutacji anglojęzycznej i Welcome Center – mgr Monika Piątek i mgr Robert Ainebyona. Wydarzenie zorganizował Samorząd Studentów WBiB i studenci zagraniczni Medical Biology i Molecular Biology przy wsparciu władz wydziału: dziekan dr hab. Joanny Czarneckiej, prof. UMCS i prodziekan ds. studenckich dr hab. Małgorzaty Wójcik, prof. UMCS.

20 grudnia odbyło się uroczyste 1000 posiedzenie Oddziału Lubelskiego Polskiego Towarzystwa Botanicznego. Uczestnicy spotkania wysłuchali prezentacji prof. dr hab. Bożenny Czarneckiej pt. „1000 posiedzeń Oddziału Lubelskiego PTB. Fakty i ludzie” oraz podsumowali miniony Rok Botaniki.

Goście

W dn. 13–14 grudnia w Instytucie Nauk Biologicznych gościła grupa naukowców z Grecji, a wśród nich koordynator i partnerzy w międzynarodowym projekcie badawczym pt. „Bridging the gap between phytoremediation solutions on growing energy crops on contaminated lands and clean biofuel production” (projekt GOLD). Koordynatorem projektu jest dr Efthymia Alexopoulou z Centre For Renewable Energy Sources and Saving Fondation z Grecji (CRES), która brała udział w wizycie w Lublinie wraz z dr Eleni Papazoglou i Danai Kotoula z Agricultural University of Athens oraz Starvoula Zafeiropoulou z firmy METE S.A., przedstawicielami dwóch pozostałych partnerów z Grecji. W związku z przyjazdem naukowców zorganizowano instytutowe seminarium naukowe dotyczące badań prowadzonych w obszarze szeroko pojętej biologii środowiskowej i zrównoważonego rozwoju. Goście zagraniczni zaprezentowali realizowane przez nich duże projekty międzynarodowe (GOLD, MIDAS i FORTE). Pracownicy Instytutu Nauk Biologicznych UMCS: prof. dr hab. Monika Janczarek, prof. dr hab. Agnieszka Szuster-Ciesielska, dr hab. Aneta Ptaszyńska, prof. UMCS i dr hab. Jerzy Wielbo, prof. UMCS przedstawili z kolei swoje badania wpisujące się w nurt omawianych badań środowiskowych. Seminarium prowadziła prof. dr hab. Anna Jarosz-Wilkołazka, dyrektor Instytutu Nauk Biologicznych. Swoją obecnością seminarium zaszczylił prof. dr hab. Wiesław I. Gruszecki, prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej UMCS.

Wydział
Ekonomiczny

Profesury

21 listopada dr hab. Anna Rakowska postanowieniem prezydenta RP Andrzeja Dudy otrzymała tytuł naukowy profesora nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości. Nadanie tego tytułu jest uhonorowaniem jej znaczącego dorobku naukowego w dziedzinie nauk o zarządzaniu i jakości oraz wieloletniej pracy w zakresie kształcenia studentów i młodych naukowców.

Wydarzenia

Na przestrzeni listopada oraz grudnia Samorząd Studentów WE przeprowadzał zbiórkę w ramach akcji „Szlachetna Paczka”. Zebrano 5234 zł, a studenci zdecydowali się na wsparcie także drugiej rodziny. Dzięki tym środkom udało się spełnić trzy podstawowe potrzeby rodzin oraz zakupić wiele niezbędnych produktów. Punktem kulminacyjnym akcji była świąteczna loteria, podczas której zebrano 1310,82 zł.

1 grudnia odbyło się seminarium z cyklu „Czwartki u Ekonomistów” pn. „Przedsiębiorstwa państwowe w globalnej gospodarce” poświęcone dyskusji o książce pt. *State-owned Enterprises in the Global Economy*. Prelegentami byli: prof. dr hab. Maciej Bałtowski i dr Grzegorz Kwiatkowski (autorzy publikacji) oraz dr hab. Jan Hagemeyer, prof. UW, zaś gospodarzem spotkania był prof. dr hab. Łukasz Hardt, wiceprezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego. Wydarzenie odbyło się w siedzibie PTE w Warszawie i było transmitowane na profilu Facebook PTE.

Goście

22 grudnia gościliśmy przedstawicieli Łuckiego Narodowego Uniwersytetu Technicznego. Dziekan dr hab. Mariusz Kicia oraz prof. dr hab. Andrzej Mischczuk rozmawiali z gośćmi o współpracy polsko-ukraińskiej w dziedzinie edukacji i nauki. Spotkanie było również okazją do przekazania certyfikatów dla 35 uczestników stażu naukowego „Współczesne trendy w rozwoju europejskiej gospodarki, edukacji i nauki przez pryzmat polskich doświadczeń”, odbywającego się w formule online w dniach 4 listopada–7 grudnia.

Wyjazdy

W dn. 14–18 listopada dr Anna Tatarczak, adiunkt w Katedrze Metod Badawczych i Zarządzania oraz prodziekan ds. jakości kształcenia na WE wzięła udział w Staff Weeku organizowanym przez Dział Spraw Międzynarodowych IMT Mines Albi we Francji. Program serii spotkań dotyczył tematu: „Zarządzanie między kulturami w świecie przemian”.

25 listopada dr Sergiusz Kuczyński, adiunkt w Instytucie Nauk o Zarządzaniu i Jakości, kierownik studiów podyplomowych „Innowacyjne zarządzanie produkcją” uczestniczył w wizycie studyjnej w fabryce

koncernu Airbus w Bremen (Niemcy). Wizyta dotyczyła spraw organizacji produkcji oraz zapewnienia wsparcia logistycznego procesów produkcyjnych.

Naukowcy w mediach

Dr hab. Radosław Mącik, prof. UMCS udzielił wywiadu dla Radia Lublin dotyczącego Black Friday. Jego opinia o zachowaniu umiaru w podchodzeniu do promocyjnych zakupów znalazła się również w głównym wydaniu „Panoramy Lubelskiej”. 16 grudnia prof. R. Mącik opowiedział o świątecznym szaleństwie zakupów także w programie „Poranek między Wisłą a Bugiem”.

Wydział
Filologiczny

Doktoraty

10 listopada odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Katarzyny Ginszt pt. *Human Rights Violation in Dystopian Narratives: Literary and Legal Perspectives*, napisanej pod kierunkiem dr hab. Urszuli Terentowicz-Fotygi, prof. UMCS. Recenzenci: prof. dr. hab. Artur Blaim (Uniwersytet Gdański) oraz dr hab. Grzegorz Maziarczyk, prof. KUL. Na posiedzeniu 14 grudnia Rada Naukowa Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa podjęła uchwałę o nadaniu mgr Katarzynie Ginszt stopnia doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo i postanowiła wyróżnić rozprawę doktorską.

10 listopada odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Julii Kuli pt. *Space, Time, Genre: Paul Auster's (post) modern Chronotopes*, napisanej pod kierunkiem dr hab. Urszuli Terentowicz-Fotygi, prof. UMCS. Recenzenci: dr hab. Ludmiła Gruszewska-Blaim, prof. UG oraz dr hab. Barbara Klonowska, prof. KUL. Na posiedzeniu 14 grudnia Rada Naukowa Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa podjęła uchwałę o nadaniu mgr Julii Kuli stopnia doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo.

18 listopada odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Lidii Książ-Hunek pt. *Afrofuturism in Contemporary American Music Video: Themes, Aesthetics, Politics*, napisanej pod kierunkiem dr. hab. Pawła Fre-

lika, prof. UW. Recenzenci: dr hab. Dariusz Brzostek, prof. UMK i dr hab. Agata Zarzycka, prof. UW. Na posiedzeniu 14 grudnia Rada Naukowa Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa podjęła uchwałę o nadaniu mgr Lidii Książ-Hunek stopnia doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo.

Sukcesy

Prof. dr hab. Feliks Czyżewski, badacz dialektologii słowiańskiej ze szczególnym uwzględnieniem pogranicza polsko-wschodniosłowiańskiego, autor ponad 200 publikacji naukowych, wieloletni pracownik oraz dyrektor dawnego Instytutu Filologii Słowiańskiej UMCS, kierownik Zakładu Filologii Ukraińskiej, obecnie emerytowany profesor UMCS, został wybrany do Rady Naukowej Instytutu Sławistyki Polskiej Akademii Nauk na lata 2023–2026.

W grudniu 2022 r. UMCS podpisał umowę z Narodową Agencją Wymiany Akademickiej na realizację projektu pt. „Język w kulturze i kultura w języku – seminarium i warsztaty dla studentów polonistyki w Ołomuńcu”, który uzyskał finansowanie w ramach programu „Promocja języka polskiego”. Celem projektu jest zapoznanie studentów czeskich z metodologią badania polszczyzny ludowej w szerokim kontekście kulturowym. Projekt będzie realizowany w semestrze letnim roku akademickiego 2022/2023 w Uniwersytecie Pałacowego w Ołomuńcu, gdzie pod kierunkiem dr Aleksandry Starzyńskiej (lektorki języka polskiego) utworzony zostanie specjalny kurs językowo-kulturowy oferowany studentom czeskim jako przedmiot fakultatywny (24 godziny, 3 punkty ECTS).

Podczas kursu odbędą się wykłady, konwersatoria i warsztaty językowo-kulturowe prowadzone przez zespół lubelskich specjalistów, którzy od lat z powodzeniem współpracują ze sobą przy różnych inicjatywach badawczych i edukacyjnych. Instytut Językoznawstwa i Literaturoznawstwa UMCS będą reprezentować: prof. dr hab. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, dr hab. Joanna Szadura, prof. UMCS, dr hab. Marta Nowosad-Bakalarczyk, dr Monika Łaszkiwicz, dr Anna Kaczan i dr Katarzyna Prorok. Podejmą zagadnienia z zakresu polszczyzny ludowej, m.in. dialektów i gwar polskich, języka folkloru, gatunków folkloru i metod ich badania, regionalnego dziedzictwa językowo-kulturowego.

Katarzyna Prorok

Konferencje

9 grudnia kierownik Katedry Germanistyki dr hab. Anna Pastuszka wzięła udział w konferencji pt. „Peter Handke w Polsce. Przekłady – przedstawienia – krytyka” zorganizowanej m.in. przez Instytut Filologii Germańskiej i Centrum Studiów Niemieckich i Europejskich im. W. Brandta Uniwersytetu Wrocławskiego. Dr hab. A. Pastuszka wygłosiła referat pt. *Recepcja sztuki Kaspar Petera Handkego w Polsce oraz lubelska adaptacja* Ja, Kaspar. Sesja naukowa z okazji 80. urodzin austriackiego laureata Nagrody Nobla (2019) była połączona z promocją dwutomowego zbioru sztuk i esejów pt. *Wędrowiec po światach ze słów* w nowych przekładach m.in. Edwarda Białka, Karoliny Bikont i Katarzyny Nowakowskiej.

W dn. 12–13 grudnia prof. dr hab. Dariusz Chemperek wzięł udział w konferencji „Cultural tranfer between Poland, Finland and Sweden: from Jagiellonian era to the end of the Vasa dynasty”, która odbyła się w Uniwersytecie w Turku (Finlandia). Konferencję zorganizowano z okazji 460. rocznicy przybycia do Finlandii Katarzyny Jagiellonki. Wzięli w niej udział historycy, literaturoznawcy, muzealnicy i bibliolodzy z Finlandii (uniwersytety w Turku i Helsinkach, zamek w Turku), Szwecji (Uniwersytet w Uppsali, zamek w Vadstena) oraz Polski (IBL PAN, UMCS, UŁ, UMK, UW). Prof. D. Chemperek wygłosił referat pt. *Anna Wazówna (Anna Vasa's) Heritrag*e. Podczas wydarzenia uczestnicy wzięli także udział w zwiedzaniu zamku w Turku, na którym zainstalowano okolicznościową wystawę poświęconą Katarzynie Jagiellonce.

Wydarzenia

W Katedrze Hispanistyki w listopadzie odbyły się wykłady z literatury współczesnej oraz translatoryki. Wykłady z literatury wygłosili: prof. Romina Palacios Espinoza z Uniwersytetu w Oregonie, prof. Elizabeth Sotelo z Uniwersytetu w Salzburgu oraz prof. Gaetano Antonio Vigna z Uniwersytetu w Valladolid. Natomiast wykład o pracy tłumacza w instytucjach Unii Europejskiej poprowadziła prof. María López Medel z Uniwersytetu w Alicante.

W dn. 5–6 grudnia na wydziale odbyła się III edycja akcji charytatywnej „Pomóż psiakom i kociakom”. Powrót do zajęć w formie stacjonarnej umożliwił jej wznowienie po dwuletniej przerwie (I edycja – 2018 r., II edycja –

2019 r.). Organizatorem akcji jest Studenckie Koło Naukowe Rusycystów we współpracy z opiekunem dr hab. Ewą Białek z Katedry Językoznawstwa Słowiańskiego.

Dzięki hojności społeczności akademickiej z Wydziału Filologicznego oraz innych wydziałów naszej Alma Mater zebrano pokaźną kwotę – ponad 1200 zł oraz drobne dary rzeczowe. Wśród beneficjentów III edycji akcji są: Fundacja na Rzecz Ochrony Praw Zwierząt EX LEGE, Fundacja Felis, Fundacja Ada Centrum Adopcyjne, Ośrodek Rehabilitacji Zwierząt Chronionych.

Ewa Białek

7 grudnia odbył się wykład online prof. Any Corbalán z University of Alabama pt. *Las grandes ausentes: invisibilidad femenina en el cine español*, zorganizowany przez Katedrę Hispanistyki.

7 grudnia Katedra Anglistyki i Amerykanistyki oraz Koło Naukowe Anglistów zorganizowały Dzień Gotycki. Wykładowcy, studenci i młodzież licealna prezentowali wystąpienia m.in. o szkockich czarownicach, autorach anglojęzycznej literatury fantastycznej i gotyckich filmach grozy.

13 grudnia odbyło się spotkanie z tłumaczem literatury francuskiej Jackiem Giszczakiem, zorganizowane przez Katedrę Romanistyki i Koło Naukowe „Romanicy”. Spotkanie pt. „Jak tłumaczy się wielką literaturę?” poświęcone było przekładowi powieści *Najskrytsza pamięć ludzi* Mohameda Mbougara Sarra, laureata Nagrody Goncourtów 2021. Nad przekładem pracowali również studenci romanistyki (II rok II stopnia).

Wydział Filozofii
i Socjologii

Doktoraty

7 grudnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Anety Kozak-Śmigiel. Temat pracy: *Supererogacja. Problem zakresu moralnej powinności*. Promotor: prof. dr hab. Lesław Hostyński. Recenzenci: dr hab. Piotr Domeracki, prof. UMK oraz prof. dr hab. Włodzimierz Tyburski (Akademia Pedagogiki Specjalnej

im. Marii Grzegorzewskiej). Na posiedzeniu 14 grudnia Rada Naukowa Instytutu Filozofii podjęła uchwałę w sprawie nadania mgr Anecie Kozak-Śmigiel stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie filozofia.

7 grudnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Grzegorza Michalika. Temat pracy: *Od podmiotu sensu do podmiotu popędu – problem podmiotowości w nauczaniu Jacques’a Lacana*. Promotor: dr hab. Paweł Bytniewski, prof. UMCS. Recenzenci: dr hab. Bartłomiej Dobroczyński, prof. UJ, dr hab. Agnieszka Doda-Wyszyńska, prof. UAM oraz dr hab. Andrzej Leder, prof. IFiS PAN. Na posiedzeniu 14 grudnia Rada Naukowa Instytutu Filozofii podjęła uchwałę w sprawie nadania mgr. Grzegorzowi Michalikowi stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie filozofia i wystąpiła z wnioskiem o przyznanie przez Rektora wyróżnienia za szczególnie wysoki poziom naukowy rozprawy doktorskiej.

9 grudnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Doroty Szymborskiej-Dyrdy. Temat pracy: *Filozofia posthumanizmu a praxis robotów w autach autonomicznych w aspekcie zderzenia międzykulturowych systemów Azji i Europy*. Promotor: dr hab. Tomasz Kitliński (Freie Universität Berlin). Recenzenci: prof. dr hab. Leszek Koczanowicz (SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie) oraz prof. dr hab. Roman Kubicki (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza). Na posiedzeniu 14 grudnia Rada Naukowa Instytutu Filozofii podjęła uchwałę w sprawie nadania mgr Dorocie Szymborskiej-Dyrdzie stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie filozofia.

Konferencje

W dn. 16–17 grudnia odbyła się konferencja pt. „Dokąd zmierza kognitywistyka? Czyli o przyszłości kognitywistyki z mistrzami kierunku”. Organizatorem wydarzenia było Studenckie Koło Naukowe Kognitywistyki pod przewodnictwem lic. Aleksandry Cząstkiewicz. Konferencję otworzył dziekan WFiS dr hab. Leszek Kopciuch, prof. UMCS oraz opiekun naukowy koła dr Marcin Rządyczka. Wzięli w niej udział znamienici goście kształtujący obraz współczesnej kognitywistyki, w tym: prof. dr hab. Wodzisław Duch

(Uniwersytet Mikołaja Kopernika), dr hab. Marcin Miłkowski, prof. IFiS PAN, prof. dr hab. Joanna Rączaszek-Leonardi (Uniwersytet Warszawski). Nie zabrakło również wielu wystąpień studenckich.

Wydarzenia

17 listopada Instytut Socjologii zawarł porozumienie z Gminą Lublin o współpracy w zakresie realizacji badań i analiz o tematyce społecznej, w tym cyklicznej „Diagnozy Lubelskiej”, czyli kompleksowego badania społecznego dotyczącego najważniejszych wymiarów życia mieszkańców miasta.

Ważnym obszarem współpracy jest kształcenie studentów w systemie opartym na metodach *learning by doing* oraz *real life problem solving*. Studenci kierunków socjologia i zarządzanie w politykach publicznych poprzez udział we wspólnych projektach badawczych, odbywanie praktyk oraz przygotowywanie prac dyplomowych na zlecenie i we współpracy z różnymi jednostkami Urzędu Miasta Lublin zyskują szansę poszerzenia i ugruntowania wiedzy i umiejętności praktycznych dzięki rozwiązywaniu rzeczywistych problemów społecznych i publicznych.

Wydział Historii
i Archeologii

Sukcesy

21 listopada w Centrum Olimpijskim w Warszawie odbyła się uroczystość wręczenia nagród w prestiżowym konkursie na prace naukowe związane z ideą i ruchem olimpijskim LOGOS OLIMPIJSKI 2022. W głównej kategorii publikacji książkowych nagrodę zdobyła praca pt. *Olimpizm polski*. Jej redaktorem jest krakowski filozof, teoretyk sportu i działacz sportowy prof. dr hab. Józef Lipiec. Współautorem tomu jest dr hab. Dariusz Słapek, prof. UMCS z Katedry Historii Starożytnej i Średniowiecznej, który zamieścił w nim tekst pt. *Badacze i użytkownicy... Czyli agonistyka antyczna w polskiej refleksji naukowej*.

Książka dr. hab. Mirosława Szumiły, prof. UMCS z Katedry Historii Społecznej i Edukacji pt. *Tajni księży. Historia nielegalnego pobytu słowackich werbistów*

w Polsce w latach 1957–1964 otrzymała wyróżnienie w konkursie im. Wacława Felczaka i Henryka Wereszyckiego, organizowanym przez Wydział Historyczny UJ oraz Krakowski Oddział PTH.

Wydarzenia

W ramach Akademickiego Jarmarku Świątecznego członkowie Koła Naukowego Studentów Archeologii przygotowali przysmaki archeologiczne oraz ręcznie wykonane krajki i pręśliki. Zainteresowani mogli także zakupić wydziałowe upominki/gadżety świąteczne wydrukowane w technice 3D. Z kolei dzięki przedstawicielom Rady Wydziałowej Samorządu Studentów WHiA: Darii Gorzkiewicz, Karolinie Kopińskiej, Kinde Kopeć oraz Ernestowi Paluchowi można było zdobyć „mikołajkowe słodkości-niespodzianki”.

13 grudnia odbyły się kolejne „Pogawędki z Kołem Metodologicznym Historyków UMCS”. Gościem spotkania był prof. dr hab. Jan Pomorski z Katedry Humanistyki Cyfrowej i Metodologii Historii. Uczestnicy dowiedzieli się m.in. co decyduje o naukowości historii, jak wygląda metodologia historii w dobie cyfryzacji, jak komercjalizować wiedzę historyczną, w jaki sposób neuroscience i AI pomagają historykowi lepiej opowiadać o przeszłości oraz czy sztuczna inteligencja potrafi nauczyć się głośno.

W dn. 16–18 grudnia w Zakopanem miał miejsce Festiwal Moc Gór. Wydarzenie składało się z międzynarodowego konkursu filmowego i wielowymiarowego przedsięwzięcia o nazwie Moc Karpat, a jednym z jego elementów był wołoski panel dyskusyjny. Lubelskie środowisko naukowe skupiające wybitnych znawców zagadnień związanych z historią i tradycjami wołoskimi reprezentował prof. dr hab. Grzegorz Jawor z Katedry Historii Starożytnej i Średniowiecznej, który wygłosił referat pt. *Przyczyny sukcesu kolonizacyjnego osadnictwa wołoskiego w dawnej Polsce ze szczególnym uwzględnieniem obszarów górskich (XIV–XVII wiek)*.

W dn. 19–22 grudnia na wydziale miała miejsce zbiórka karmy dla bezdomnych zwierząt zorganizowana przez Radę Wydziałową Samorządu Studentów WHiA. Udało się zebrać m.in. karmę suchą i mokrą dla psów i kotów, karmę dla zwierząt egzotycznych oraz koce i ręczniki.

Publikacje

Nakładem Wydawnictwa Naukowego PWN ukazała się współredagowana przez prof. dr hab. Jana Pomorskiego książka pt. *Wprowadzenie do metodologii historii*. Autorami publikacji są także inni pracownicy Katedry Humanistyki Cyfrowej i Metodologii Historii, a mianowicie: dr hab. Anna Ziębińska-Witek, prof. UMCS, dr hab. Ewa Solska, dr hab. Piotr Witek, prof. UMCS oraz dr hab. Mariusz Mazur, prof. UMCS.

Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki

Doktoraty

3 listopada odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Jie Yang pt. *Systematic Study of Exotic Nuclear Shape Symmetries and Isomers, Including Shape Evolution and Competition in Heavy and Super-Heavy Nuclei*. Promotor: prof. dr hab. Jerzy Dudek (Université de Strasbourg). Recenzenci: dr hab. Piotr Bednarczyk, prof. IFJ; dr hab. Michał Kowal, prof. NCBJ; prof. Krzysztof Starosta (Simon Fraser University, Kanada). Rada Naukowa Instytutu Fizyki na posiedzeniu 5 grudnia podjęła uchwałę o nadaniu mgr Jie Yang stopnia doktora w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki fizyczne.

4 listopada odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Macieja Parola pt. *Przedłużenia holomorficzne iloczynu Hadamarda funkcji holomorficznych*. Promotor: dr hab. Dariusz Partyka, prof. KUL. Recenzenci: prof. dr hab. Piotr Liczberski (Politechnika Łódzka) oraz dr hab. Paweł Zaprawa (Politechnika Lubelska). Rada Naukowa Instytutu Matematyki na posiedzeniu 5 grudnia podjęła uchwałę o nadaniu mgr. Maciejowi Parolowi stopnia doktora w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie matematyka.

18 listopada odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. inż. Marcina Kurzyny pt. *Właściwości elektryczne normalnych i topologicznych łańcuchów atomowych na różnych podłożach*. Promotor:

dr hab. Tomasz Kwapiński, prof. UMCS. Recenzenci: prof. dr hab. Krzysztof Sacha (Uniwersytet Jagielloński) oraz dr hab. Grzegorz Michałek (PAN w Poznaniu). Rada Naukowa Instytutu Fizyki na posiedzeniu 5 grudnia podjęła uchwałę o nadaniu mgr. inż. Marcinowi Kurzynie stopnia doktora w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki fizyczne i postanowiła wyróżnić rozprawę doktorską.

25 listopada odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. inż. Marka Dachniewicza pt. *Niskowymiarowe nanostruktury antymonu na anizotropowych powierzchniach krzemu*. Promotor: prof. dr hab. Mieczysław Jałochowski. Recenzenci: prof. dr hab. Nika Alina Spiridis (PAN w Krakowie) oraz dr hab. Paweł Kowalczyk, prof. UŁ. Rada Naukowa Instytutu Fizyki na posiedzeniu 5 grudnia podjęła uchwałę o nadaniu mgr. inż. Markowi Dachniewiczowi stopnia doktora w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki fizyczne.

28 listopada odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Pawła Kurasińskiego pt. *Dokładne prawa wielkich liczb i ich zastosowania*. Promotor: dr hab. Przemysław Matuła, prof. UMCS. Recenzenci: dr hab. Henryk Gacki, prof. PŚ oraz dr hab. Zbigniew Łagodowski, prof. PL. Rada Naukowa Instytutu Matematyki na posiedzeniu 5 grudnia podjęła uchwałę o nadaniu mgr. Pawłowi Kurasińskiemu stopnia doktora w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie matematyka.

Wydarzenia

5 grudnia rozpoczęła się IV edycja Lubelskiej Matematycznej Ligi Zadaniowej organizowanej przez Katedrę Nauczania Matematyki i Informatyki. Konkurs skierowany jest do uczennic oraz uczniów szkół podstawowych i odbywa się w formie zdalnej.

W dn. 5–6 grudnia odbyły się „Warsztaty Mikołajkowe”. Wzięli w nich udział uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 30 w Lublinie, Szkoły Podstawowej nr 3 w Lubartowie, Szkoły Podstawowej nr 38 w Lublinie, Szkoły Podstawowej nr 50 w Lublinie oraz Szkoły Podstawowej w Konopnicy. W ramach warsztatów odbyły się zajęcia z matematyki pn. „Matematyka na wesoło” i z robotyki pn. „Roboty LEGO” oraz „Ozoboty w kosmosie”. Dzieci miały również możliwość rozwi-

nięcia umiejętności manualnych i poćwiczenia cierpliwości podczas zajęć z origami, gdzie stworzyli piękne ozdoby świąteczne.

Studenci i studentki z Koła Dydaktyków MaFiI wzięli udział w Akademickim Jarmarku Świątecznym, podczas którego sprzedawali ręcznie wykonane ozdoby choinkowe.

Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej

Sukcesy

Prof. dr hab. Irena Agnieszka Pidek, zastępca Dyrektora Instytutu Nauk o Ziemi i Środowisku została wybrana na Przewodniczącą Sekcji Paleobotanicznej Polskiego Towarzystwa Botanicznego.

Dr hab. Piotr Zagórski, prof. UMCS został koordynatorem i głównym wykonawcą grantu Europejskiej Agencji Środowiska pn. „CRIOS Cryosphere Integrated Observatory Network on Svalbard”, realizowanego w ramach programu Badania Podstawowe. Projekt CRIOS skupia się na budowie automatycznej sieci pomiarowej na lodowcach Svalbardu, które poprzez Internet (po raz pierwszy w historii Stacji Polarnej UMCS) będą dostarczać aktualne dane o pogodzie, śniegu i lodzie.

Wydarzenia

25 listopada na wydziale gościli przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego województwa lubelskiego, którzy uczestniczyli w warsztatach i ćwiczeniach dotyczących zarządzania kryzysowego z wykorzystaniem aplikacji Celius. Z kolei 29 listopada odbyły się ćwiczenia powiatowego sztabu kryzysowego wraz z Policją, PSP, OSP oraz innymi służbami, zorganizowane przez firmę Celius w Osmolicach Pierwszych z merytorycznym wsparciem UMCS. Wydarzenia te były związane z utworzonym na wydziale nowym kierunkiem studiów podyplomowych: lider zarządzania kryzysowego. Ma on na celu przygotowanie kadry zarządzającej jednostek samorządu terytorialnego do skutecznego i efektywnego zarządzania sytuacjami o charakterze

kryzysowym, wywołanych zarówno przez zdarzenia naturalne, jak i będących skutkiem niezamierzonej lub celowej działalności człowieka.

W ramach odczytów Oddziału Lubelskiego Polskiego Towarzystwa Geograficznego odbyły się kolejne ciekawe prelekcje: *Sycylia, moja ziemia (wschodnia część wyspy)* – wygłoszona 1 grudnia przez Stanisława Kusiaka z OL PTG, *Rzut oka na twórczość Wincentego Pola jako geografa* – wygłoszona tydzień później przez mgr. Wiktora Kowalczyka, kustosa Dworku Wincentego Pola w Lublinie. Ostatnie w 2022 r. spotkanie miało miejsce 15 grudnia – w jego ramach dr n. med. Jan Jakub Kęsik, lekarz i żeglarz wygłosił wykład pt. *Grenlandia Zachodnia z pokładu jachtu*.

15 grudnia odbyło się spotkanie pt. „Każdy ma szansę na pracę w firmie IT” z Marzeną Sierociuk-Perzyną, która pracuje jako HR Learning & Development Specialist w firmie Billennium. Prelegentka na przykładzie własnej ścieżki zawodowej wyjaśniła, jak można zacząć pracę w firmie IT oraz odpowiedziała, co może w tym pomóc. Spotkanie było zainicjowane przez dr. Mateusza Zawadzkiego z Katedry Geomatyki i Kartografii.

Publikacje

W formie audiobooka ukazała się książka dr Małgorzaty Teleckiej pt. *Rapa Nui. Subiektywny przewodnik po sekretach Wyspy Wielkanocnej*. Książkę do słuchania opublikowało wydawnictwo SAGA Egmont, czyta Ewa Konstanciak.

Naukowcy w mediach

Dr hab. Michał Łuszczuk, prof. UMCS, zastępca Dyrektora Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej był gościem dr. Grzegorza Gila w audycji „Globalny Punkt Spojrzenia” w Radiu Lublin, gdzie opowiadał o obszarach polarnych w kontekście geopolitycznym.

21 grudnia dr hab. Paweł Zieliński, prof. UMCS opowiedział w „Panoramie Lubelskiej” o przesileniu zimowym.

W programie „Niezwyczajne historie z pocztówek” przedstawiono dzieje kartek pocztowych wysyłanych rocznie przez Stację Polarną UMCS na Spitsbergenie.

Wydział Pedagogiki i Psychologii

Doktoraty

28 listopada odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Joanny Ewy Katy. Tytuł pracy: „Psychospołeczne korelaty poczucia jakości życia wychowanków instytucjonalnych form pieczy zastępczej”. Recenzenci: dr hab. Danuta Opozda, prof. KUL oraz dr hab. Urszula Bartnikowska, prof. UWM. Promotor: dr hab. Danuta Wosik-Kawala, prof. UMCS. Promotor pomocniczy: dr Tomasz Bielecki, prof. UMCS.

5 grudnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Agnieszki Teresy Wróbel-Chmiel. Tytuł pracy: „Skazani za znęcanie się nad rodziną jako ojcowie. Studium pedagogiczne”. Recenzenci: dr hab. Janina Florczykiewicz, prof. UPH oraz dr hab. Irena Mudrecka, prof. UO. Promotor: prof. dr hab. Zdzisław Bartkiewicz. Promotor pomocniczy: dr hab. Paweł Maciaszczyk.

Wydarzenia

30 listopada odbyło się spotkanie z Hanną Pasterny, autorką książek: *Tandem w szkocką kratkę* (w której opisuje swoją przyjaźń z osobą z zespołem Aspergera) oraz *Moje podróże w ciemno* (w której znajdziemy opisy jej przygód w czasie podróży po Polsce, Europie i USA). Hanna Pasterny na co dzień pracuje jako konsultantka ds. osób niepełnosprawnych w stowarzyszeniu Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych CRIS w Rybniku. Jest współzałożycielką Koła Polskiego Związku Niewidomych w tym mieście.

8 grudnia odbyło się kolejne spotkanie w ramach cyklu „Czwartki Badawcze”. Gościem była prof. dr hab. Joanna Madalińska-Michalak z Uniwersytetu Warszawskiego, która wygłosiła wykład pt. *Lider na trudne czasy*.

8 grudnia odbyło się pierwsze w tym roku akademickim spotkanie z cyklu „Inspiracje Pedagogiczne” zorganizowane przez Koło Naukowe Pedagogów i Animatorów Zabawy. Gościem była Katarzyna Kurowska, założycielka Talerzyka Możliwości, czyli firmy organizującej zajęcia ruchowe dla najmłodszych w nurcie pedagogiki cyrku.

20 grudnia odbyło się uroczyste otwarcie wystawy zdjęć pt. „Pół wieku z życia naszego Wydziału”, inaugurującej cykl wydarzeń poświęconych jubileuszowi półwiecza Wydziału Pedagogiki i Psychologii. Wydarzeniu towarzyszyła promocja jubileuszowego kalendarza z dziełami malarskimi byłych i obecnych pracowników wydziału, którzy w ramach spotkania autorskiego składali pamiątkowe dedykacje przybyłym gościom. Otwarcie ekspozycji poprzedził koncert kolęd zorganizowany przez Radę Wydziałową Samorządu Studentów WPiP.

Wyjazdy

W dn. 9–11 grudnia dr Anna Bieganowska-Skóra uczestniczyła w 10. Przeglądzie Filmów o Autyzmie i Zespole Aspergera zorganizowanym przez Fundację Atypowa oraz Ośrodek dla Osób z Autyzmem „Effatha” w ramach Europejskiego Tygodnia Autyzmu. Wraz z aktorem Piotrem Głowackim wzięła udział jako gość specjalny w panelu dyskusyjnym poświęconym wizerunkowi osób z autyzmem i zespołem Aspergera we współczesnym kinie.

Wydział Politologii i Dziennikarstwa

Sukcesy

Prof. dr hab. Iwona Hofman, dyrektor Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS otrzymała akt powołania na członka Komisji Biograficznej Polskiej Akademii Umiejętności.

Praca magisterska mgr Weroniki Czuchaj pt. *Kreowanie marki regionu turystycznego na przykładzie Rostocza*, przygotowana w Katedrze Administracji Publicznej pod kierunkiem dr hab. Katarzyny Radzik-Maruszak, prof. UMCS została wyróżniona w konkursie na najlepszą pracę magisterską „Teraz Polska Turystyka – edycja 2022”.

Esej mgr Aleksandry Jargiełło (doktorantki z Katedry Stosunków Międzynarodowych) dotyczący ewolucji przestępczości zorganizowanej w Meksyku znalazł się w grupie najlepiej ocenionych przez organizatorów ukończonego przez nią kursu „Violencia criminal en Las Américas: Colombia, Centroamérica, México, Bra-

sil y EEUU”. Tekst został wytypowany do publikacji na blogu o tematyce bezpieczeństwa Paz y Seguridad, meksykańskiego czasopisma „Revista Nexos”. Celem kursu było pogłębienie wiedzy na temat przemocy kryminalnej i przestępczości zorganizowanej w Kolumbii, Meksyku, Brazylii, Stanach Zjednoczonych i państwach Ameryki Środkowej oraz zdobycie narzędzi do prowadzenia analizy porównawczej.

Prof. dr hab. Maria Marczevska-Rytko, kierownik Katedry Ruchów Politycznych i Badań Etnicznych otrzymała grant na prowadzenie badań naukowych w Uniwersytecie w Maladze (Hiszpania) w okresie od 21 do 30 listopada, finansowany przez European Cooperation in Science & Technology (COST). W ramach grantu realizowała projekt badawczy pt. „Participatory and deliberative democracy in the context of constitution-making process in Spain and Poland. State of research, experience, challenges”.

Dr Justyna Maguś otrzymała grant w wysokości 11 952 zł w ramach 6. edycji konkursu MINIATURA NCN na realizację projektu badawczego pt. „Polska po 1989 roku w dialogu Jerzego Giedroycia z Ewą Berberysz i Tomaszem Jastrunem”.

Podczas XI Ogólnopolskiej Konwencji Polskiego Towarzystwa Studiów Międzynarodowych odbywającej się w dn. 24–25 listopada pierwszą Nagrodę PTSM za najlepszą autorską monografię naukową z zakresu nauki o stosunkach międzynarodowych wydaną w roku 2021 otrzymała książka pt. *Zarządzanie ryzykiem na zewnętrznych granicach Unii Europejskiej* dr hab. Anny Moraczewskiej z Katedry Bezpieczeństwa Międzynarodowego.

29 listopada na Walnym Zjeździe Wyborczym Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych w Poznaniu prof. dr. hab. Grzegorz Janusz, kierownik Katedry Systemów Politycznych i Praw Człowieka został wybrany na wiceprezesa Zarządu Głównego PTNP na kadencję 2022–2025. Z kolei dr hab. Krystyna Leszczyńska-Wichmanowska, prof. UMCS objęła funkcję wiceprezesa Komisji Rewizyjnej PTNP.

Projekt badawczy prof. dr. hab. Walentego Baluka, dyrektora Centrum Europy Wschodniej UMCS i zastępcy Dyrektora

Instytutu Nauk o Polityce i Administracji UMCS pt. „Partnerstwo strategiczne Polski i Ukrainy w kontekście geopolityki Europy Środkowo-Wschodniej” uzyskał finansowanie NAWA w wyniku rozstrzygnięcia konkursu na wspólne projekty badawcze pomiędzy Polską a Ukrainą. Projekt będzie realizowany w latach 2023–2024 we współpracy z Instytutem Stosunków Międzynarodowych Kijowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Tarasa Szewczenki.

Konferencje

W dn. 6–10 grudnia dr Ewelina Kancik-Kołtun z Katedry Administracji Publicznej odbyła kwerendę naukową i uczestniczyła w konferencji eksperckiej w Budapeszcie. Konferencja pt. „Future of Visegrad and the EU” miała miejsce 8 grudnia na Budapest Metropolitan University w ramach projektu sfinansowanego z Funduszu Wyszehradzkiego, którego partnerami są: Wydział Politologii i Dziennikarstwa UMCS, Metropolitan University Prague, Matej Bel University in Banská Bystrica.

Wydarzenia

24 listopada wystartowała nowa edycja cyklu miesięcznych webinarów organizowanych przez Katedrę Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej w ramach Horyzontów Edukacji Medialnej Informacyjnej i Cyfrowej. W tym roku akademickim rozpoczął go wykład otwarty Moniki Schmeichel-Zarzecznej, trenerki, koordynatorki projektów oraz edukatorki pt. *Uczenie (się) w sieci – trendy, wyzwania, dobre praktyki*.

24 listopada w Warsztatach Kultury w Lublinie w formule hybrydowej odbyło się szóste, ostatnie w minionym roku spotkanie „Dźwiękowni”. Zaproszeni prelegenci: Piotr Cichocki (antropolog, muzyk, producent, wydawca) i Adam Jankowski (prezes Stowarzyszenia Radia Kapitał, realizator dźwięku, DJ) rozmawiali o społecznym wymiarze dźwięku i jego roli w życiu różnych wspólnot na przykładzie społecznościowej stacji radiowej Radio Kapitał oraz stowarzyszenia i wytwórni płytowej 1000Hz.

5 grudnia odbył się wykład otwarty red. Piotra Skolimowskiego, szefa warszawskiego biura Bloomberg’a pt. *Praktyka zawodu dziennikarza w dobie nowych mediów*. Wykład odbył się w ramach zajęć socjologia mediów prowadzonych przez dr hab. Barbarę Głębińską-Gizę, prof. UMCS z Katedry Teorii Mediów.

9 grudnia prof. Andrew Hoskins (University of Glasgow) zainaugurował wykładem otwartym pt. *The War Feed: War in Plain Sight* 6. edycję warsztatów naukowych z cyklu „Towards Development of Mediatization Research” współorganizowanego przez Katedrę Mediatyzacji.

9 grudnia w Bibliotece Głównej UP podczas spotkania członków Akademickiego Koła Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Lublinie dr Grażyna Piechota wygłosiła wykład pt. *Gamifikacja w digitalizacji – projekty „ożywiania” zdigitalizowanych zbiorów (gify, remiksy, kolaże)*.

14 grudnia w Trybunale Koronnym w Lublinie prof. dr hab. Iwona Hofman wzięła udział w dyskusji poświęconej promocji monografii Instytutu Europy Środkowej *Zrozumieć Europę Środkową: od Haleckiego do Kłoczowskiego*, wydanej pod red. dr. hab. Tomasza Stępniewskiego, prof. KUL. W prezentowanym tomie autorzy podjęli się próby przybliżenia czytelnikom obszaru określanego mianem Europy Środkowej, zarówno w wymiarze historycznym, jak i współczesnym.

20 grudnia odbyło się spotkanie autorskie z dr. hab. Jakubem Nowakiem, prof. UMCS z Katedry Mediatyzacji, twórcą bestsellerowej powieści *To przez ten wiatr*. Wydarzenie zorganizowali członkowie Studenckiego Koła Dziennikarskiego oraz Koła Naukowego Medialno-Popkulturowego „Produktywni”.

Wyjazdy

W dn. 5–12 grudnia dr Ewelina Górka i dr Justyna Maguś z Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS przebywały na kwerendzie archiwalnej w Archiwum Instytutu Literackiego w Paryżu. Celem pobytu były prace źródłowe.

Publikacje

Nakładem Wydawnictwa UMCS ukazała się książka autorstwa dr Ewy Bulisz pt. *Gatunkowe ukształtowanie współczesnej prasy kobiecej*.

W Wydawnictwie UMCS została wydana monografia zbiorowa pt. *Wokół historii (i) komunikacji. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Włodzimierzowi Michowi z okazji czterdziestolecia pracy naukowej*, pod redakcją dr. hab. Jakuba Nowaka, prof. UMCS i dr hab.

Lidii Pokrzyckiej, prof. UMCS. Składający się z ponad 30 tekstów tom stanowi owoc naukowego namysłu badaczy z Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach, Instytutu Nauk o Polityce i Administracji oraz innych ośrodków naukowo-badawczych, którzy od lat śledzą związki historii i komunikacji, a w niniejszej publikacji umiejętnie łączą go z dyscypliną, z jaką przez tyle lat związany był prof. Włodzimierz Mich.

W grudniu ukazały się dwa kolejne numery czasopisma pt. „CONSENSUS – Studenckie Zeszyty Naukowe”, wydawanego przez Wydział Politologii i Dziennikarstwa UMCS. Na łamach 23. numeru zostało opublikowanych 12 artykułów, których tematyka koncentruje się wokół zagadnień z zakresu bezpieczeństwa narodowego, politologii, administracji publicznej, stosunków międzynarodowych, dziennikarstwa i komunikacji społecznej oraz społeczeństwa informacyjnego. Numer specjalny poświęcony został natomiast zagadnieniom związonym z kulturą popularną. Składa się z 12 artykułów, które zostały nadesłane przez uczestników dwóch konferencji naukowych organizowanych przez Koło Naukowe Medialno-Popkulturowe „Produktywni”.

Naukowcy w mediach

W grudniu na antenie Akademickiego Radia Centrum zostały wyemitowane kolejne odcinki czwartego sezonu audycji „Profesura i popkultura”. Program z 8 grudnia dotyczył kultury hip hopu, 15 grudnia rozmawiano o 50. rocznicy premiery filmu „Ojciec Chrzestny”, natomiast 22 grudnia miał miejsce odcinek świąteczny.

Wydział Prawa
i Administracji

Habilitacje

14 grudnia Rada Naukowa Instytutu Nauk Prawnych, uwzględniając pozytywną opinię komisji habilitacyjnej w składzie: przewodniczący: prof. dr hab. Rafał Stankiewicz (Uniwersytet Warszawski), recenzenci: prof. dr hab. Hanna Knysiak-Sudyka (Uniwersytet Jagielloński), prof. dr hab. Stanisław Wrzosek (Katolicki Uniwersytet Lubelski), prof. dr hab. Marek Szewczyk (Uniwersytet Adama Mickiewicza), dr hab. Piotr Roma-

niuk, prof. UWM, członek: prof. dr hab. Jerzy Stelmasiak (UMCS), sekretarz: dr hab. Kamil Sikora, prof. UMCS, podjęła uchwałę o nadaniu dr. Lechowi Żukowskiemu stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne.

Doktoraty

30 czerwca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Katarzyny Dudek. Temat pracy: *Administracyjnoprawne zagadnienia utrzymania i użytkowania obiektów budowlanych*. Promotor: dr hab. Piotr Szreniawski, prof. UMCS. Recenzenci: dr hab. Marcin Miemiec, prof. UW i dr hab. Piotr Ruczkowski, prof. UJK. Rada Naukowa Instytutu Nauk Prawnych na posiedzeniu 14 grudnia podjęła uchwałę o nadaniu mgr Katarzynie Dudek stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne.

Konferencje

2 grudnia odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa nt. „Kształtowanie ładu gospodarczego w kontekście aktualnych wyzwań i zagrożeń. Dylematy prawne” zorganizowana przez Katedrę Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji.

Obrady przeprowadzono w ramach czterech sesji (ogólnej i trzech równoległych sesji szczegółowych). Wystąpienia referentów dotyczyły m.in. następujących tematów: *Pozycja prawna Narodowego Banku Polskiego jako strażnika wartości pieniądza w świetle normatywnych uwarunkowań ładu gospodarczego* (prof. dr hab. Marian Zdyb); *Działania Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców na rzecz pogłębiania zaufania między przedsiębiorcami a władzą publiczną* (mgr Monika Iżewska); *Ograniczenia wolności działalności gospodarczej w stanie klęski żywiołowej – uwagi na tle projektu ustawy o ochronie ludności oraz o stanie klęski żywiołowej* (dr Agnieszka Wołoszyn-Cichočka); *Kluczowe wartości wyrażone przez ustawodawcę w celach nadzoru bankowego na tle wartości fundamentalnych polskiego Prawa bankowego. Istota problematyki* (dr Eliza Komierzyńska-Orlińska).

5 grudnia odbyło się XIV Lubelskie Seminarium Karnistyczne pt. „Kradzież szczególnie zuchwała” zorganizowane przez Katedrę Prawa Karnego i Kryminologii.

W ramach czterech części seminarium referaty wygłosili m.in. dr Hubert Mielnik – *Karalność kradzieży szczególnie*

zuchwałej w prawie obowiązującym na ziemiach polskich do pierwszych lat II Rzeczypospolitej; dr hab. Katarzyna Nazar, prof. UMCS – *Problematyka kradzieży szczególnie zuchwałej w polskich kodeksach karnych XX wieku*; dr Piotr Poniatowski, dr Krzysztof Wala – *Analiza ustawowych znamion przestępstwa kradzieży szczególnie zuchwałej* (art. 278a § 1 k.k.); prof. dr hab. Marek Mozgawa – *Art. 278a § 1 k.k. – problematyka zbiegu przepisów*; dr Patrycja Kozłowska-Kalisz – *Zagadnienia wymiaru kary i innych środków za kradzież szczególnie zuchwałą*; prof. dr hab. Marek Kulik – *Odpowiedzialność za przypadki kradzieży szczególnie zuchwałej w wybranych państwach europejskich*; dr hab. Magdalena Budyn-Kulik, prof. UMCS – *«Zuchwałość» z perspektywy psychologicznej*; dr Marta Mozgawa-Saj – *Kradzież szczególnie zuchwała w ujęciu karnoprosesowym*.

16 grudnia odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa nt. „Prawnych aspektów ochrony zdrowia w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem praw pacjenta w kontekście współczesnych wyzwań” zorganizowana przez Katedrę Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji.

W ramach konferencji odbyły się dwie sesje (ogólna i szczegółowa, podzielona na trzy równoległe panele). Wystąpienia referentów dotyczyły m.in. następujących tematów: *Prawo do ochrony zdrowia w świetle Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. Podstawowe dylematy* (prof. dr hab. Marian Zdyb); *Ochrona zdrowia jako element ochrony środowiska – wybrane zagadnienia administracyjnoprawne* (prof. dr hab. Jerzy Stelmasiak); *Mediacja z pacjentem* (dr Agata Przylepa-Lewak); *Ochrona praw pacjenta umierającego – refleksje na tle pandemii COVID-19* (dr Agnieszka Wołoszyn-Cichocka); *Prawo pacjenta do korzystania ze świadczeń zdrowotnych a przypadki odmowy udzielenia świadczenia przez lekarza* (mgr Monika Iżewska). Podczas konferencji było reprezentowanych 15 ośrodków naukowych z całej Polski.

Studenckie Koło Naukowe Prawników zorganizowało dwie ogólnopolskie konferencje naukowe: 16 grudnia pt. „Ewolucja i perspektywy europejskiego systemu ochrony praw człowieka” i 19 grudnia pt. „Prawo morza – współczesne problemy i zagrożenia”.

Wydarzenia

7 grudnia odbyły się „Warsztaty z pisania umów” zorganizowane przez Studenckie Koło Naukowe Profesji

Prawniczych. Warsztaty zostały poprowadzone przez dr Monikę Kępę z Katedry Prawa Informatycznego i Profesji Prawniczych, członka Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie.

7 grudnia odbyło się spotkanie z przedstawicielkami międzynarodowej kancelarii prawniczej Dentons: Adrianną Czech i Joanną Pawlik z Zespołu Talentu oraz Aleksandrą Domarecką, prawniczką z Zespołu Postępowań Sądowych i Arbitrażu. W ramach spotkania zorganizowano warsztaty dotyczące m.in. przygotowania do procesu rekrutacyjnego, planowania ścieżki kariery prawniczej oraz pracy w zespole procesowym w międzynarodowej korporacji prawniczej.

9 grudnia Studenckie Penalne Koło Naukowe zorganizowało spotkanie eksperckie z dr. Grzegorzem Skrobocem pt. „Macierzyństwo w zakładzie karnym”.

12 grudnia Studenckie Penalne Koło Naukowe we współpracy ze Stowarzyszeniem Prokuratorów „Lex Super Omnia” zorganizowało spotkanie eksperckie z prokuratorem Maciejem Młynarczykiem pt. „Oko w oko z łowcą hejterów – przestępstwa z nienawiści i ich ściganie”.

13 grudnia odbyła się Debata Oksfordzka z udziałem studentów I roku prawa zorganizowana przez Katedrę Teorii i Filozofii Prawa.

13 i 16 grudnia odbyła się I edycja Ogólnopolskiego Konkursu Wiedzy o Prawie Podatkowym zorganizowana przez Katedrę Prawa Finansowego oraz Studenckie Koło Naukowe Prawa Podatkowego. Konkurs składał się z dwóch etapów: części pisemnej w formie testu jednokrotnego wyboru oraz części ustnej, w której wiedza uczestników została zweryfikowana przez Komisję Konkursową. W konkursie wzięło udział 30 uczestników z ośrodków akademickich z całej Polski. Laureatkami zostały trzy studentki z UMCS i KUL. Główną nagrodą był płatny staż w lubelskim oddziale kancelarii podatkowej Paczusi Taudul/Doradcy Podatkowi.

19 grudnia odbyło się spotkanie eksperckie z prokuratorką Małgorzatą Duszyńską pt. „Samobójstwo a zbrodnia upozorowana”.

Wodór – paliwo przyszłości

Rozmowa z prof. dr. hab. Mariuszem Krawcem – kierownikiem Katedry Fizyki Powierzchni i Nanostruktur UMCS

Jest Pan kierownikiem projektu, który otrzymał niemal dwumilionowe finansowanie w ramach konkursu OPUS 23 zorganizowanego przez Narodowe Centrum Nauki. To ogromny sukces. Proszę zatem przybliżyć naszym czytelnikom, czego dotyczy nagrodzony projekt.

Projekt dotyczy zagadnień związanych z ciągłym wzrostem zapotrzebowania na energię oraz globalnym ociepleniem, a więc fundamentalnych problemów naszej cywilizacji. Obecnie ponad 80% światowej energii pochodzi z paliw kopalnych (ropy naftowej, węgla i gazu). Pomijając kwestie klimatyczne, ropy i gazu wystarczy nam na ok. 50 lat, a węgiel skończy się w przyszłym stuleciu. To powoduje, że rozwój alternatywnych, zrównoważonych i odnawialnych źródeł energii jawi się dość poważnym i pilnym wyzwaniem dla ludzkości. I tutaj na scenę wchodzi wodór, który może stanowić skuteczne rozwiązanie tych problemów. Pełny sukces technologii wodorowej wymaga jednak pokonania pewnych przeszkód, z których największa dotyczy efektywnego magazynowania i uwalniania tego paliwa. Jednym z obiecujących i intensywnie rozwijanych kierunków jest przechowywanie wodoru w stanie stałym. Można to osiągnąć poprzez adsorpcję cząsteczek wodoru na powierzchni danego materiału. Musi to być jednak materiał o odpowiednich właściwościach i parametrach, co nie jest łatwe do uzyskania. W tym kontekście szczególnie interesujące wydają się materiały dwuwymiarowe (2D)

o niezwyklej stabilności chemicznej i dużej aktywnej powierzchni.

Projekt proponuje wykorzystanie materiału 2D – silicenu jako platformy nowej generacji do przechowywania wodoru w fazie stałej. Silicen to materiał zbudowany z pojedynczej warstwy atomów krzemu i często jest nazywany krzemowym odpowiednikiem grafenu. Ze względu na swoje właściwości elektronowe i strukturalne jest dość intensywnie badany w laboratoriach na całym świecie, również z sukcesami w mojej Katedrze Fizyki Powierzchni i Nanostruktur Instytutu Fizyki UMCS. Aby jednak myśleć o efektywnym wykorzystaniu silicenu do magazynowania wodoru, należy trochę poprawić jego charakterystyki związane z pojemnością wodorową oraz energetyką. Wstępne obliczenia teoretyczne sugerują, że jest to realne, a można tego dokonać poprzez odpowiednią funkcjonalizację.

Wodór jest obecnie uznawany za paliwo przyszłości, ponieważ stanowi doskonałą alternatywę dla paliw kopalnych. Jakie jego właściwości na to wpływają? I czy w ogóle takie twierdzenie jest uzasadnione?

Pozyskiwanie energii z wodoru wydaje się być jednym z właściwych kierunków nieuchronnej transformacji energetycznej. W głównej mierze wynika to z wysokiej efektywności energetycznej wodoru, jego przyjazności dla środowiska oraz nietoksyczności. Wartość opałowa 1 kg wodoru wynosi ok. 33 kWh – prawie 3 razy

Fot. Bartosz Pół

więcej niż benzyny czy gazu ziemnego. Produktem spalania czystego wodoru jest wyłącznie woda, a nie dwutlenek węgla czy inne gazy cieplarniane, tak jak w przypadku paliw kopalnych. Nic więc dziwnego, że Komisja Europejska oficjalnie określa wodór jako pa-

liwo mające „ogromny potencjał czystego i wydajnego zasilania w zastosowaniach stacjonarnych, przenośnych i transportowych”. Oczekuje się, że do roku 2050 wodór będzie odpowiedzialny za ponad 10% całkowitej energii na świecie.

Jest jeszcze jeden argument przemawiający na korzyść wodoru, mianowicie jego powszechna dostępność. To pierwiastek najbardziej rozpowszechniony we Wszechświecie, ale niestety, zwykle w postaci różnych związków chemicznych, z których trzeba go wyodrębnić.

Energia z wodoru może zostać wyprodukowana na dwa sposoby. Pierwszy, najbardziej opanowany technologicznie, to produkcja energii elektrycznej w ogniwie paliwowym na drodze reakcji utleniania wodoru. Energia ta może być następnie przekazana do silnika elektrycznego napędzającego pojazd. Tak na przykład działa jeżdżący w ostatnim czasie po ulicach Lublina autobus wodorowy, który odwiedził także nasz Uniwersytet. Drugim sposobem jest spalanie wodoru bezpośrednio w komorze silnika samochodu. Niestety, czas zapłonu wodoru jest zbyt krótki, aby silnik mógł pracować tylko na paliwie wodorowym. Dodaje się więc niewielką ilość typowego paliwa kopalnego, co sprawia, że cały proces nie jest do końca ekologiczny. Niemniej jednak emisja dwutlenku węgla jest dziesięciokrotnie niższa niż w przypadku spalania benzyny czy oleju napędowego. W moim odczuciu to właśnie ta technologia może zrewolucjonizować przemysł motoryzacyjny w najbliższych latach, gdyż, po niewielkich przeróbkach, można w niej wykorzystać w zasadzie każdy obecnie działający silnik spalinowy.

Wiemy już, czym charakteryzuje się wodór. Bezsprzecznie ma on wiele zalet, z których może skorzystać zwłaszcza branża transportowa. Ale musimy pamiętać także o tym, że to łatwopalny gaz, a jego przechowywanie wciąż stanowi problem. Co w tej kwestii może zmienić Pana projekt?

Chyba nawet nie trzeba przywoływać słynnej tragedii sterowca Hindenburg sprzed prawie stulecia, aby zdać sobie sprawę, że kwestie związane z bezpieczeństwem przy pracy z wodorem muszą być zawsze traktowane właściwie, poważnie i priorytetowo. Szczególnie istotne jest to w przypadku tradycyjnych metod przechowywania wodoru, które zwykle wymagają wysokich ciśnień, typowo 350 czy nawet 700 razy wyższych niż ciśnienie atmosferyczne. Nie ulega więc wątpliwości, że to kolejne wyzwanie stojące przed badaczami i inżynierami. Należy dodać, iż wodór jest gazem łatwopalnym i wybuchowym. Mieszanina powietrza i wodoru o koncentracji w zakresie od 4 do 75% może zostać fa-

two zdetonowana zwykłą iskrą elektryczną czy nawet promieniami słońca.

Praktyczną alternatywą może być magazynowanie wodoru w postaci adsorbentu na powierzchni materiału. Zaadsorbowane cząsteczki wodoru przechowywane są pod niskim ciśnieniem w temperaturze pokojowej i na żądanie mogą zostać uwolnione poprzez dostarczenie niewielkiej energii. To jest właśnie to, czego dotyczy obecny projekt. Magazyny wodoru w fazie stałej dodatkowo charakteryzują się wysoką pojemnością, niską kosztocłonnością, wygodnym użytkowaniem i przede wszystkim wysokim bezpieczeństwem. Takie urządzenia, których działanie przypomina trochę wyświetlanie obrazu zapisanego na taśmie filmowej, czy odtwarzanie muzyki z płyty CD, zaczynają już wchodzić na rynek.

Jak będą wyglądały prace nad projektem? Kto będzie w nich uczestniczył?

Projekt łączy w sobie kompleksowe badania z wykorzystaniem wysoce zaawansowanych technik eksperymentalnych i teoretycznych. Będzie realizowany w Katedrze Fizyki Powierzchni i Nanostruktur UMCS, na wyposażeniu której znajduje się niezbędna nowoczesna aparatura, jak np. skaningowe mikroskopy tunelowe czy unikatowy w skali światowej mikroskop niskoenergetycznych elektronów. Wszystkie doświadczenia będą prowadzone w warunkach ultrawysokiej próżni. Aby uzyskać efekt synergii i precyzyjnie realizować szczegółowe cele projektu, na każdym etapie badań dane eksperymentalne będą korelowane z wynikami obliczeń teoretycznych. Takie podejście pozwoli także głębiej poznać fizykę badanych zjawisk i procesów.

Zaawansowana aparatura naukowa, która zostanie wykorzystana w projekcie, wymaga wysoce wykwalifikowanych specjalistów do jej obsługi. Niewątpliwie moi współpracownicy z Katedry są takimi osobami i to częściowo na nich będzie spoczywał ciężar prowadzonych badań doświadczalnych. Ja natomiast będę odpowiedzialny za wszystkie obliczenia teoretyczne, no i oczywiście za kierowanie zespołem, planowanie prac badawczych i ich koordynowanie. Ponieważ projekt jest dość skomplikowany, ambitny i czasochłonny, realizujący go zespół będzie musiał być powiększony o osoby z zewnątrz. W związku z tym planowane jest

zatrudnienie postdoka, doktoranta oraz dwóch studentów. Jest to więc doskonała okazja dla tych, którzy planują karierę naukową, aby już na tak wczesnym etapie asystować przy zaawansowanych badaniach naukowych.

A kiedy możemy się spodziewać wprowadzenia projektu w życie? Gdzie będzie miał zastosowanie?

Narodowe Centrum Nauki jest instytucją, która finansuje badania podstawowe, czyli takie, których celem jest przede wszystkim zdobywanie wiedzy o podstawach zjawisk i procesów zachodzących w badanych układach bez nastawienia na bezpośrednie zastosowania praktyczne i komercyjne. Obecny projekt dokładnie wpisuje się w te założenia. To nie są badania aplikacyjne nakierowane na opracowanie nowych produktów. Oczywiście, aby myśleć o konkretnych zastosowaniach, należy najpierw poznać i zrozumieć fizykę ukrytą za badanymi zjawiskami. Temu właśnie poświęcony jest projekt, a jego celem jest określenie mechanizmów i warunków odpowiedzialnych za wydajne magazynowanie wodoru w układach opartych na silicenie. Nowatorskość projektu polega na synergicznym połączeniu funkcjonalizowanych materiałów 2D z wybranymi podłożami kryształów w zaawansowane struktury zorientowane na magazynowanie wodoru. Jego realizacja powinna zaowocować lepszym zrozumieniem procesów i zjawisk rządzących oddziaływaniem wodoru z funkcjonalizowanymi materiałami 2D oraz dostarczyć istotnych wskazówek do projektowania i budowy wydajnych platform do magazynowania wodoru opartych na silicenie. To są pierwsze kroki, które w dalszej perspektywie powinny przynieść realne zastosowania syntezowanych struktur. Śmiem twierdzić, trochę żartobliwie, że nie będzie to trwało tak długo, jak miało to miejsce w przypadku kompasu wynalezionego przez Chińczyków, ale, teraz już całkiem serio, sporo zagadnień inżynierskich, jak chociażby skalowalność układów, musi jeszcze zostać rozwiązana.

Na koniec proszę jeszcze opowiedzieć, czy trudno było uzyskać grant w wymienionym wyżej konkursie. Jakie możliwości zapewnia takie finansowanie? Obawiam się, że nie da się jednoznacznie stwierdzić, czy było trudno otrzymać grant. Przede wszystkim trzeba

mieć bardzo dobry pomysł na badania, po czym odpowiednio go opisać i uzasadnić, przygotowując wniosek konkursowy. Należy także zadbać o precyzyjny plan badań oraz rzetelny kosztorys. Możliwości, jakie zapewnia takie finansowanie, to w głównej mierze zakup lub wytworzenie aparatury naukowej oraz wynagrodzenia etatowe zatrudnionych z zewnątrz nowych członków zespołu badawczego. Pozostała część finansów może zostać przeznaczona m.in. na wyjazdy naukowe, udział w konferencjach czy opłaty publikacyjne.

Jeżeli mierzyć trudność uzyskania grantu nakładem pracy i czasu poświęconego na przygotowanie wniosku, to mogę powiedzieć, że nie było to jakiegoś ekstremalnie trudnego wyzwania. Oczywiście jest to tylko moja subiektywna ocena i być może wynika z faktu, że nie robiłem tego po raz pierwszy. Zapewne bardziej miarodajna jest ocena ekspercka wniosku i jej wynik na tle innych projektów. Złożone wnioski poddawane są najpierw ocenie formalnej, a następnie przechodzą ocenę merytoryczną, w której pod uwagę brana jest jakość naukowa projektu, jego wpływ na rozwój nauki, wykonalność, ale także kwalifikacje i osiągnięcia naukowe kierownika. Na zakończenie procedury ewaluacyjnej tworzona jest lista rankingowa projektów, na podstawie której można określić, jak silna była konkurencja. W tym miejscu chyba powinienem się pochwalić, że mój projekt zajął czwarte miejsce na 163 złożone wnioski w danym panelu. Łatwo też oszacować, że współczynnik sukcesu w obecnym konkursie wynosi ok. 13%. Niewiele. I muszę przyznać, że jest to coś, co mnie bardzo martwi. Z roku na rok ten współczynnik maleje, a więc formalnie coraz trudniej jest o pozytywne rozstrzygnięcie. Niewątpliwie związane jest to z sytuacją finansową Narodowego Centrum Nauki, a mówiąc szerzej – z finansowaniem nauki w Polsce w ogóle. Nie chcę rozwijać tego wątku, bo to temat na oddzielną rozmowę. Niech jednak da nam do myślenia fakt, że od wielu lat roczne nakłady na naukę w tym prawie 40-milionowym kraju są niższe niż budżet dobrego uniwersytetu w Stanach Zjednoczonych. Niemniej jednak uważam, że należy aplikować o granty, nawet jeśli szanse sukcesu są niewielkie, bo jedno jest pewne: nie uzyska się finansowania, jeśli nie złoży się wniosku.

Rozmawiała Magdalena Cichońska

Zmiany są potrzebne

Rozmowa z Urszulą Pośladą – zastępcą Dyrektora Biblioteki Głównej UMCS

W listopadzie 2022 r. miała miejsce uroczysta inauguracja nowego systemu Alma z wyszukiwarką Primo VE. Mogłaby Pani opowiedzieć więcej na ten temat? Skąd pomysł na zmianę dotychczasowego systemu?

Dotychczasowy system biblioteczny VTLS Virtua stał się systemem przestarzałym, nienadążającym za współczesnymi standardami informatycznymi. Był zbyt ubogi informacyjnie, a co najważniejsze – nie był wspierany i rozwijany informatycznie przez firmę Innovative, która przejęła ten produkt od VTLS Inc. W związku z tym wszystkie biblioteki w Polsce użytkujące Virtua stanęły przed dylematem zmiany systemu bibliotecznego. Rozważaliśmy różne propozycje nowych zintegrowanych systemów bibliotecznych, jak np. Sierra czy KOHA. Jednak Alma zawsze w tych porównaniach zajmowała pierwsze miejsce. Na jej korzyść przemawiała również decyzja Biblioteki Narodowej o wyborze Alma, czyli Zintegrowanego Systemu Zarządzania Zasobami dla Bibliotek jako platformy informatycznej wykorzystanej do budowy ogólnokrajowej sieci bibliotecznej w ramach projektu „e-usługa OMNIS”. Dlatego też, gdy tylko nadarzyła się okazja, przystąpiliśmy do ogólnokrajowej sieci bibliotecznej i wzięliśmy udział w ogłoszonym przez Bibliotekę Narodową konkursie na wdrożenie systemu Alma w naszej bibliotece uniwersyteckiej. W ten sposób staliśmy się członkiem wielkiego przedsięwzięcia organizowanego przez BN, które ma na celu ogólnopolską integrację zasobów bibliotecznych. Pozwoli to bibliotekom rozwijać nowe formy działania i kompleksowo dostarczać użytkownikom relewantną i opracowaną według jednolitych zasad informację o zbiorach bibliotek tworzących ogólnokrajową sieć biblioteczną. Największą zaletą integracji bibliotek w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania Zasobami dla Bibliotek jest możliwość

współkatalogowania w czasie rzeczywistym w jednym systemie informatycznym.

Dzięki wdrożeniu nowego systemu nasi czytelnicy otrzymują zarówno szybki dostęp do informacji o zbiorach Biblioteki UMCS, jak również do połączonych katalogów Biblioteki Narodowej – bazy zawierającej ponad 25 mln jednostek zbiorów i codziennie powiększanej o kolejne nowości wydawnicze.

Jakie udogodnienia lub jakiego rodzaju funkcjonalności daje czytelnikom Alma z wyszukiwarką Primo VE? Dlaczego akurat ten system został ostatecznie wybrany? Czy wyróżnia się na tle innych?

System Alma to nowoczesny system biblioteczny działający w chmurze, skoncentrowany na procesach zamiast na typie dokumentu. To system, w którym możemy jeszcze skuteczniej administrować zasobami – niezależnie od tego, czy mówimy o materiałach tradycyjnych, pierwotnie elektronicznych (*born digital*) czy zdigitalizowanych.

System Alma wraz z wbudowaną multiwyszukiwarką Primo VE jest narzędziem typu *discovery*, umożliwiającym użytkownikom jednoczesne przeszukiwanie skatalogowanych zbiorów bibliotecznych, repozytorium, bibliotek cyfrowych, subskrybowanych baz danych i czasopism oraz internetowych zbiorów *open access* zarządzanych w systemie bibliotecznym. Dzięki tej funkcjonalności użytkownik nie musi już przeszukiwać wielu źródeł jedno po drugim. Oczywiście takie rozwiązanie nie oznacza, że nie można zawęzić wyników. Po przeprowadzeniu wyszukiwania możliwe jest skorzystanie z filtrowania nazywanego też czasem zawężaniem fasetowym. Interfejs użytkownika, czyli wyszukiwarka Primo ujawnia potencjał biblioteki poprzez dostarczenie czytelnikom uniwersalnego narzędzia, pozwalającego na znalezienie i uzyskanie dostępu

Fot. Bartosz Proń

do pełnego spektrum materiałów bibliotecznych, drukowanych, elektronicznych i cyfrowych, niezależnie od ich formatu oraz lokalizacji.

Primo posiada wiele przydatnych funkcjonalności, spośród których warto zwrócić uwagę m.in. na:

- szybkie i intuicyjne wyszukiwanie wszystkich typów publikacji wraz z zasobami elektronicznymi przeszukiwanymi i udostępnianymi aż do poziomu artykułu czy rozdziału pełnotekstowego;
- zamawianie publikacji do wypożyczenia zarówno ze zbiorów Biblioteki Głównej, jak i wszystkich bibliotek specjalistycznych UMCS;
- sprawdzanie dostępności danego zbioru w każdej bibliotece sieci;
- możliwość otrzymywania powiadomień e-mail z informacją o oczekiwaniu wcześniej zamówionej książki na odbiór w bibliotece;
- sprawdzanie statusu swoich zamówień i możliwość otrzymywania powiadomień o zbliżającym się terminie zwrotu wypożyczonych publikacji;
- ustawienie powiadomień o nowych publikacjach z określonego obszaru tematycznego dostępnych w bibliotece i przygotowywanie spersonalizowanych bibliografii;

Archiwum Centrum Promocji UMCS

- tworzenie zestawień, takich jak listy książek przeczytanych lub do przeczytania, czy tagowanie publikacji według indywidualnych potrzeb.

Jak pracownicy biblioteki i czytelnicy zareagowali na zmiany? Z jakimi reakcjami się Pani spotyka?

Wszelkie zmiany na ogół powodują w reakcji odbiorcy zarówno ciekawość, jak i niepewność, czasem wręcz niezadowolenie. Tak też było i w tym przypadku. Mimo wszystko mogę stwierdzić, że większość czytelników jest zadowolonych i docenia walory nowego systemu. Trzeba jednak pamiętać, że zawsze znajdą się malkontenci. Mamy oczywiście świadomość, że nie wszystko jest już całkowicie dopracowane. Czekają nas jeszcze wiele działań porządkowych, gdyż przeniesienie danych z jednego systemu do drugiego spowodowało pewien szum informacyjny, który teraz należy uporządkować – częściowo systemowo, częściowo większym nakładem pracy całego zespołu. Musimy też w pełni rozpoznać wszystkie narzędzia systemu Alma wykorzystywane w zarządzaniu procesami pracy biblioteczej. Przed nami jeszcze dużo zadań do zrealizowania. Mam jednak nadzieję, że ich efekty zadowolą naszych czytelników. Zmiany są potrzebne.

Jakie plany na swój przyszły rozwój ma biblioteka uniwersytecka? Zostaną wprowadzone jeszcze jakieś nowe udogodnienia?

Jak cała społeczność uniwersytecka doskonale wie, stoimy przed generalnym remontem gmachu Biblioteki Głównej. Przy nowej aranżacji chcielibyśmy znacznie powiększyć obszary wolnego dostępu do księgozbioru, wyodrębnić miejsca do pracy indywidualnej i grupowej, zorganizować wytyczone obszary rekreacji i ewentualnych spotkań autorskich. Plan remontowy zakłada przystosowanie obiektu do korzystania z niego przez osoby niepełnosprawne ruchowo, počawszy od wejścia do biblioteki przez wszystkie obszary udostępniania.

Przy okazji remontu chcielibyśmy również usprawnić proces zwrotu wypożyczonych zbiorów poprzez zamontowanie zewnętrznej wrzutni książek, zwanej także trezorem bibliotecznym. Wrzutnia umożliwi oddawanie książek przez całą dobę, zwłaszcza w czasie, gdy biblioteka jest nieczynna. Zależy nam także na zainstalowaniu na terenie miasteczka uniwersyteckiego książkomatów zewnętrznych, wykorzystywanych do odbioru i zwrotu zamówionych książek z udogodnieniami dla osób niepełnosprawnych. Takie usprawnienie z pewnością spotkałoby się z dużym zainteresowaniem i aprobatą całej społeczności uniwersyteckiej.

Rozmawiała Magdalena Wołoszyn

Doskonalenie jakości kształcenia to długotrwały proces

Rozmowa z dr hab. Agnieszką Lewicką-Zelent, prof. Uczelni z Katedry Pedagogiki Resocjalizacyjnej UMCS

Od października 2019 r. pełni Pani funkcję prodziekana ds. jakości kształcenia na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS. Z jakimi wyzwaniami mierzy się Pani w swojej codziennej pracy?

Za takie wyzwanie uważałabym przede wszystkim łączenie ludzi. Chodzi o stworzenie pomostu między dziekanem wydziału, dyrektorami, kierownikami różnych jednostek administracyjnych a pracownikami. Czuję się usytuowana gdzieś pomiędzy nimi jako mediator, którym jestem z wykształcenia. Myślę, że to bardzo ważna funkcja, ponieważ trzeba przekazywać zarówno informacje z poziomu zarządzania, jak i te płynące od pracowników. Należy korelować uzyskane dane, wyciągać z nich wnioski i tworzyć na ich podstawie odpowiednie rozwiązania.

Kolejnym wyzwaniem, przed którym stoi prodziekan ds. jakości kształcenia, jest integracja interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych. W ostatnich latach dużo mówi się o tym, jak istotną rolę odgrywają absolwenci i pracodawcy w życiu społeczności akademickiej, z czym w pełni się zgadzam.

Trudnym zadaniem, ale dającym mi osobiście bardzo dużo satysfakcji, jest dbałość o umiędzynarodowienie.

To myślenie horyzontalne o tym, w jaki sposób wydział może zaistnieć na arenie międzynarodowej.

W ramach sprawowanej funkcji koordynuję także prace poszczególnych zespołów, których jest wiele na Wydziale Pedagogiki i Psychologii. Wymagają one od ich członków posiadania różnych kompetencji, wiedzy i umiejętności. Dlatego takie osoby, jak m.in. prodziekan, są niezbędne, ponieważ scalają pracę członków tych zespołów.

Jakie kompetencje są niezbędne i pomocne podczas sprawowania tej funkcji?

Myślę, że prodziekan ds. jakości kształcenia powinien być osobą kreatywną, elastyczną i zgłaszającą nowe pomysły, które można byłoby zastosować przede wszystkim w dydaktyce. Musi także poszerzać wiedzę z zakresu zarządzania i administracji, co dla mnie jako pracownika badawczo-dydaktycznego jest zupełną nowością. Mimo że ukończyłam studia podyplomowe z zarządzania oświatą i zarządzania zasobami ludzkimi, to dopiero ta praca pozwoliła mi sprawdzić swoją wiedzę i nabyć nowe kompetencje w tym zakresie.

Prodziekan powinien ponadto wspierać dziekana wydziału. Dziekan wydziału i prodziekan ds. jakości

Fot. Barbara Proff

kształcenia są osobami, które muszą znaleźć nic porozumienia, aby dobrze zarządzać całym procesem kształcenia na wydziale.

Jak zdefiniowałaby Pani jakość kształcenia, czym ona jest? W jaki sposób można ją zmierzyć?

Jakość kształcenia jest procesem stałej, cyklicznej, powtarzalnej oceny, dokonywanej na podstawie rozpoznawania potrzeb wszystkich interesariuszy, zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych. To także podejmowanie różnego rodzaju działań na rzecz prowadzenia dydaktyki na bardzo wysokim poziomie, mających na celu stopniowe wdrażanie coraz doskonalszych rozwiązań. Ten proces trwa bardzo długo i ma różne etapy. Na początku jest etap planowania, później wprowadzania

tych rozwiązań, a na końcu ewaluacja. Jakość kształcenia jest wartością, z której wszyscy możemy czerpać. Nie można oderwać jej od potrzeb rynku pracy. Na bieżąco powinniśmy diagnozować te potrzeby i współpracować z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

A w jaki sposób mierzymy jakość kształcenia? Dla mnie w tej materii istnieją dwie oceny: wewnętrzna i zewnętrzna. W zakresie oceny wewnętrznej miernikiem jakości kształcenia jest zaspokojenie potrzeb wszystkich interesariuszy, tak żeby czuli satysfakcję z uczestniczenia w tym procesie. Jest to też osiągnięcie pewnych efektów uczenia się, które zakładamy na poszczególnych kierunkach. W odniesieniu do absolwentów takim wskaźnikiem jest znalezienie przez nich pracy. Z kolei z perspektywy pracowników są to ich wysokie

osiągnięcia. Dalsze losy naszych absolwentów i ich analiza wiele mówią o tym, jak kształcimy i jaki jest poziom tego kształcenia. Warto wspomnieć także o kandydatkach na studia – ich liczba wskazuje, czy dany kierunek cieszy się prestiżem i szacunkiem w środowisku.

Istotnym wskaźnikiem w ocenie zewnętrznej w kontekście jakości kształcenia jest rozpoznawalność uczelni w Polsce i na świecie. Łączy się ona bezpośrednio np. z przyjazdem studentów z innych krajów, podejmujących trud studiowania na naszym Uniwersytecie.

Procedury oceny jakości kształcenia są różne. Należy jednak zwrócić uwagę przede wszystkim na ewaluację. Jest to ciągły proces sprawdzania, na jakim poziomie jest nasza dydaktyka. Dlatego cały czas trzeba analizować programy, plany, harmonogramy, weryfikować osiąganie efektów uczenia się, sprawdzać, czy wszystko przebiega zgodnie z przepisami prawnymi, ze zmianami zachodzącymi na rynku pracy. Mamy także ewaluację, która jest przeprowadzana zewnętrznie. Mowa tu oczywiście o akredytacji. To wszystko ma na celu sprawdzenie poziomu jakości kształcenia.

7 grudnia 2022 r. na naszym Uniwersytecie odbył się II Dzień Jakości Kształcenia, tym razem skoncentrowany wokół tematu: „Studia II stopnia – szanse i wyzwania”. Co dają nam tego rodzaju przedsięwzięcia? Czy będą kontynuowane?

Dzięki temu wydarzeniu mieliśmy m.in. okazję spojrzeć na jakość kształcenia zarówno oczami studenta, wykładowcy, jak i pracodawcy czy osoby zarządzającej, skonfrontować się z problemami i wyzwaniami ujmowanymi wielopłaszczyznowo, a także pogłębić lub nawiązać współpracę z innymi jednostkami, np. na poziomie wydziałów. Uważam, że było to bardzo pozytywne spotkanie.

Nie możemy także zapominać o budowaniu na naszym Uniwersytecie dobrej atmosfery. II Dzień Jakości Kształcenia znacząco się do tego przyczynił, był jak „worek z prezentami” pełen pomysłów na rozwiązanie konkretnych trudności związanych z podejmowaniem studiów i studiowaniem na drugim stopniu na różnych kierunkach.

Podczas II Dnia Jakości Kształcenia zostały wręczone dyplomy *Homo Didacticus* dla nauczycieli akademickich, którzy zostali najlepiej ocenieni przez studentów w semestrze letnim roku akademickiego

2021/2022. Taka nagroda to motywacja dla pozostałych pracowników, by jeszcze bardziej dbali o wysoki poziom jakości kształcenia?

Myślę, że ta nagroda najbardziej motywuje pracowników, którzy ją otrzymali. Wyróżnienie na forum, pokazanie studentom i naszym kolegom (innym pracownikom), że studenci, którzy mieli zajęcia z daną osobą, doceniają ją, szanują, podziwiają, bardzo często traktują jak mistrza, jest dopełnieniem naszej pracy. Rozmawiałam z kilkoma osobami, które czekały na tę nagrodę. Powiedziały mi, że ona nadaje sens ich pracy. Myślę, że tak rzeczywiście się dzieje. Otrzymujemy bowiem potwierdzenie tego, że robimy coś dobrego, że ktoś czerpie z naszej wiedzy i naszych kompetencji. A czy inni pracownicy są w ten sposób motywowani? Mam nadzieję, że tak. Przecież każdy chce czuć satysfakcję z wykonywania pracy z drugim człowiekiem, w tym przypadku ze studentem.

Może nam Pani zdradzić, jakie działania są planowane w przyszłości w wymiarze jakości kształcenia na UMCS?

Mogę uchylić tylko rąbek tajemnicy. Na poziomie dydaktyki powstało wiele innowacyjnych pomysłów, w których realizacji mam okazję i zaszczyt uczestniczyć. Kreują się nowe inicjatywy, które będą jeszcze bardziej wpływały na podnoszenie jakości kształcenia na naszym Uniwersytecie. Chcemy, żeby UMCS był idealnym miejscem do studiowania dla każdego, bo do ideału przecież dążymy. Aby był miejscem, w którym wszyscy będą czuć się bezpiecznie, gdzie docenia się kompetencje każdej jednostki, niezależnie od tego, czy jest to student, czy pracownik. Ważne jest również zastanowienie się nad ofertami kształcenia uwzględniającymi zapotrzebowanie pracodawców. Myślę, że to jedna z kwestii, które na pewno trzeba przemyśleć.

Uczyniliśmy wiele, żeby stworzyć dobry, pozytywny klimat i podnieść jakość kształcenia na naszej Uczelni. Musimy rozwijać ten potencjał, dążyć do ideału, o którym wspomniałam. Nie możemy się teraz zatrzymać. Wierzę, że zostaniemy docenieni nie tylko na arenie krajowej, ale także międzynarodowej, ponieważ jesteśmy otwarci na drugiego człowieka, na zmiany i innowacje w zakresie jakości kształcenia.

Rozmawiała Magdalena Wołoszyn

Nieograniczone możliwości geoinformatyki

Rozmowa z dr. hab. Leszkiem Gawrysiakiem z Katedry Geologii, Gleboznawstwa i Geoinformacji UMCS

Współcześnie ze względu na szybki rozwój nowych technologii, a co za tym idzie – zwiększenie także ich wpływu na branżę geodezyjno-kartograficzną coraz większą popularność zyskuje geoinformatyka, czyli dyscyplina naukowa łącząca nauki geograficzne z informatyką. Czym to jest spowodowane?

Popularność geoinformatyki w dużej mierze bierze się z możliwości, jakie stwarza oraz usprawnień, które wprowadziła w wielu obszarach. To, co wcześniej robiliśmy, wykorzystując analogowe (papierowe) mapy, teraz możemy zrobić szybciej, dokładniej i dla dowolnie dużych obszarów. I nie ograniczają się tylko do tworzenia baz danych przestrzennych, które zastąpiły mapy analogowe.

Mocną stroną Systemów Informacji Geograficznej (GIS), stanowiących najważniejszą część technologii geoinformatycznych, są ich możliwości analityczne. Dzięki temu, stosując zaawansowane techniki eksploracji danych geoprzestrzennych, możemy znajdować uwarunkowania i odkrywać mechanizmy procesów środowiskowych, gospodarczych czy społecznych. Możemy także w bardzo atrakcyjnej, interaktywnej formie udostępnić (publikować) dane w sieci. Upowszechnienie się rozwiązań geoinformatycznych wymusiło również standaryzację i harmonizację danych i usług, przez co możemy teraz korzystać z informacji z nieraz odległych dziedzin, ale mających wspólny mianownik, jakim jest lokalizacja. Korzyści z upowszechnienia się technologii geoinformatycznych jest wiele i ciągle odkrywane są nowe możliwości ich zastosowań. Technologie sta-

le są rozwijane, wychodząc naprzeciw potrzebom nowych dziedzin życia czy gospodarki.

Gdzie geoinformatyka ma zastosowanie?

Geoinformatyka ma zastosowanie wszędzie tam, gdzie dane mają odniesienie przestrzenne, a szacuje się, że jest to ok. 80% wszystkich danych. W pierwszej kolejności należy tu wymienić państwowe zasoby danych przestrzennych, gromadzone i udostępniane w ramach Krajowej Infrastruktury Informacji Przestrzennej, stanowiącej część infrastruktury informacji przestrzennej w UE. Składają się na nią różnego rodzaju standaryzowane dane referencyjne (topograficzne, katastralne, geodezyjne, o sieci uzbrojenia terenu itp.) będące podstawą realizacji polityki państwa w wielu obszarach. Do nadrzędnych celów tej polityki zaliczamy: budowanie i utrzymanie ładu przestrzennego i ekologicznego, wspomaganie funkcjonowania administracji publicznej i służb oraz zaspokajanie potrzeb informacyjnych obywateli i instytucji. Drugim obszarem jest szeroko rozumiany sektor komercyjny, w którym GIS przyczynia się do szybszego podejmowania lepszych decyzji biznesowych. Logistyka, transport, telekomunikacja, precyzyjne rolnictwo, bankowość, ubezpieczenia, rybołówstwo, poszukiwania kopalin czy handel i marketing, to tylko niektóre dziedziny, w których stosuje się rozwiązania geoinformatyczne. Trzecim obszarem są badania naukowe, w których dzięki GIS możemy podejmować się realizacji nowych tematów wymagających szybkiego przetwarzania i eksploracji dużych zbiorów danych

Fot. Bartosz Profil

przestrzennych, co praktycznie wcześniej nie było możliwe. A na końcu jest zwykły obywatel, który korzysta z wielu rozwiązań wywodzących się z GIS – nawigacja, aplikacje dla turystów, narciarzy, żeglarzy, rowerzystów, grzybiarzy czy myśliwych. Ważnym sektorem jest też wojskowość, co potwierdziła wojna w Ukrainie.

Należy wspomnieć także o tym, że na naszej Uczelni funkcjonuje kierunek studiów o nazwie geoinformatyka. Co go wyróżnia? Jakie możliwości rozwoju oferuje studentom?

Geoinformatykę w UMCS, na tle innych polskich uczelni wyróżnia autorski program studiów o charakterze międzyobszarowym, łączący zagadnienia z zakresu tworzenia, rozwijania i użytkowania Systemów Informacji Geograficznej. Jesteśmy jedyną w Polsce uczelnią, która prowadzi ten kierunek, bazując na zasobach kadrowych geografów i informatyków. Połączenie sił dało nam możliwość utworzenia unikatowego kierunku studiów, który wypełnił ważną lukę w kształceniu z zakresu IT. Duży nacisk kładziemy na rozwijanie kompetencji programistycznych. Studia I stopnia mają profil inżynierski, więc szczególną wagę przywiązujemy do kwestii praktycznych związanych z pozyskiwaniem, przetwarzaniem i analizowaniem danych przestrzennych oraz programowaniem systemów do tego służących. Tworząc program studiów, zrezygnowaliśmy ze specjalności, a student sam, poprzez wybór fakultetów, w dużej mierze decyduje o ścieżce kształcenia. Na studiach jest dużo praktyk zawodowych, realizowanych

w przedsiębiorstwach branżowych. Dzięki temu studenci poznają zawód „od kuchni” i nawiązują kontakty, co często przekłada się na ich późniejsze zatrudnienie.

Proszę jeszcze opowiedzieć, jak wygląda zapotrzebowanie na specjalistów z tej dziedziny. Gdzie mogą znaleźć zatrudnienie?

Obecnie jest bardzo wiele ofert zatrudnienia w branży geoinformatycznej w Polsce i na świecie, a rynek stale się rozwija. Staramy się śledzić potrzeby rynku i reagujemy na nie poprzez wprowadzanie do programu studiów nowych fakultetów. Widzimy, że szczególnie duże zapotrzebowanie jest na programistów specjalizujących się w tych systemach. Jesteśmy w stałym kontakcie z wieloma firmami z branży, pomagamy studentom dostać się na staże oraz informujemy o pojawiających się możliwościach zatrudnienia. Często pracodawcy zwracają się do nas z prośbami o pomoc w znalezieniu kogoś na konkretne stanowisko. Wielu naszych studentów już w trakcie studiów podejmuje zatrudnienie, co niestety bywa także problemem. Dzięki mediom społecznościowym prowadzimy monitoring kariery zawodowej naszych absolwentów i widzimy, że wszyscy pracują w zawodzie, głównie w przedsiębiorstwach z branży IT. Kierunek geoinformatyka w UMCS jest już rozpoznawalny w Polsce i ma dobrą renomę, a pracodawcy chętnie zatrudniają naszych absolwentów. Można powiedzieć, że teraz są dobre czasy dla geoinformatyków szukających swojego miejsca na rynku pracy.

Rozmawiała Magdalena Cichońska

Kiedy gościnność przeradza się we wrogość?

Rozmowa z dr Ewą Antoszek z Katedry
Anglistyki i Amerykanistyki UMCS

Pani projekt, który uzyskał finansowanie w konkursie MINIATURA Narodowego Centrum Nauki, nosi tytuł: „Wrogościńność i solidarność społeczna: artystyczny aktywizm na granicy meksykańsko-amerykańskiej jako przykład walki z wykluczającymi praktykami”. Proszę na wstępie wytłumaczyć, co kryje się pod pojęciem „wrogościńność”?

„Wrogościńność” jest pojęciem ukutym przez Jacques’a Derridę. Wychodząc od teorii gościnności proponowanych przez Immanuela Kanta i Emmanuela Levinasa, Derrida zauważa, że bez względu na założenia gościnność nie jest ani uniwersalna, ani bezwarunkowa, ale aporetyczna z natury i obwarowana ograniczeniami. Swoje rewizje tego pojęcia Derrida opublikował w książce pt. *Of Hospitality*, która powstała na podstawie cyklu seminariów z 1996 r., oraz w esaju pt. *Hostipitality* z 2000 r. W ten sposób dochodzimy do „wrogościńności”, gdyż tak można przetłumaczyć oryginalny tytuł francuski esaju oraz jego angielskie tłumaczenie. Termin ten odzwierciedla złożony i niejednokrotnie sprzeczny charakter gościnności – zarówno w sensie konceptualnym, jak i językowym, który ukazuje potencjał wrogości w gościnności (ich współzależność) i wpływa na relacje gospodarz – gość. Gościnność często bywa chwilowa, ograniczona wielorakimi warunkami i niejednokrotnie przemienia się we wrogość.

Na czym dokładnie chce się Pani skupić w swoich badaniach?

Celem mojego projektu jest przeanalizowanie, w jaki sposób wrogościńność obecna jest w życiu Latynosów w Stanach Zjednoczonych oraz jak artyści i aktywiści tworzący swoje prace dosłownie na granicy meksykańsko-amerykańskiej walczą z wykluczającymi praktykami i w ramach solidarności społecznej (z ang. *conviviality*) wspierają imperatyw dialogu z innym (który w ten sposób przestaje być obcym) poprzez tworzenie stref kontaktu, w których wybrzmiewają wielorakie historie pogranicza. Artyści i aktywiści, których prace analizuję w projekcie, w swoich przedstawieniach granicy uwzględniają przemiany społeczno-ekonomiczne oraz historyczne w tym rejonie.

Drugą kwestią podejmowaną w projekcie jest problem przekłamań historycznych związanych z przestrzenią granicy meksykańsko-amerykańskiej, tego, w jaki sposób teraźniejszość dominuje nad historią pogranicza i zarazem definiuje podejście do tej przestrzeni i osób ją zamieszkujących oraz jak konflikt ten jest obrazowany w sztuce latynoskiej tworzonej w Stanach Zjednoczonych. Należy tu wspomnieć, że w dyskusjach dotyczących Latynosów w USA, a zwłaszcza Meksykanów, dominującym paradygmatem stał się paradygmat imigranta, który zakłada, że każda osoba pochodzenia latynoskiego mieszkająca w USA jest nowo przybyłym

imigrantem. Takie podejście w dużej mierze nie uwzględnia skomplikowanej historii osób pochodzenia meksykańskiego, ignorując tzw. rdzenny paradygmat, który także opisuje historię tej grupy etnicznej w USA.

Consuelo Jimenez Underwood, Ana Teresa Fernández, JR, M. Jenea Sanchez czy Ronald Rael to artyści, których prace uwzględniają skomplikowaną historię pogranicza, a co za tym idzie – ilustrują obydwie wyżej wspomniane paradygmaty. Często odwołują się do przestrzeni pogranicza sprzed militaryzacji granicy meksykańsko-amerykańskiej jako do przestrzeni bez granic i podkreślają rolę dialogu międzykulturowego i między społecznościami, co wpisuje się w założenia solidarności społecznej i ma na celu zwalczanie praktyk wykluczających konkretne grupy społeczne.

Czy szeroko pojęta twórczość pisarzy i artystów pochodzenia latynoskiego ma wpływ na amerykańskie społeczeństwo, a temat etniczności jest widoczny w literaturze i produkcjach kulturowych? Czy stosowane przez twórców zabiegi artystyczne przekładają się w jakiś sposób na jej lepszy odbiór/większe zrozumienie?

Trudno jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie, gdyż to, na ile taka twórczość może mieć jakikolwiek wpływ zależy w dużym stopniu od odbiorcy. Jak wiadomo, społeczeństwo amerykańskie jest mocno zróżnicowane i dodatkowo w chwili obecnej bardzo spolaryzowane, a u sporej grupy popularnością cieszą się populistyczne slogany, co było widać chociażby w ostatnich wyborach połówkowych. Wydaje mi się, że w dużej mierze ta twórczość ma wpływ na społeczeństwo, ale ten wpływ i reakcje na nią zależą od tego, kim jest jej odbiorca i czy w ogóle ma możliwość zapoznania się z tą twórczością.

Temat etniczności pojawia się obecnie w licznych dziełach literackich i produkcjach kulturowych – jeśli mówimy tylko o Latynosach, to są to prace dotyczące naprawdę wielorakich problemów: od kwestii granicy i migracji po tematy tożsamościowe, polityczne, rolę kobiet w tej społeczności, rolę religii czy w końcu rosnący obecnie rynek książek dla dzieci i młodzieży. Książka Sandy Cisneros pt. *The House on Mango Street* jest omawiana w wielu szkołach średnich w Stanach Zjednoczonych. Zatem takie próby przybliżenia kwestii dotyczących społeczności latynoskiej w USA są obecne. Na ich

Fot. Barbara Prohl

widoczność wpływają też w pewnej mierze inne ruchy społeczne, jak np. #BlackLivesMatter. Jeśli chodzi o performances wspomnianych wyżej artystek i artystów, to często przyciągają one nie tylko ludzi mieszkających na pograniczu, ale też osoby z odległych od granicy miejsc. Dzięki mediom społecznościowym odzew na takie akcje jest zdecydowanie większy, a często też w ten sposób informacje o tych wydarzeniach trafiają do pozostałych mediów.

Kwestie migracji, migrantów, uchodźców i stosunek do nich wydają się jednymi z najbardziej istotnych problemów współczesnego świata. Dlatego też interdyscyplinarne badanie granic, ich przekraczania oraz mechanizmów pojawiania się i funkcjonowania wrogocinności, a także prób tworzenia stref kontaktu w ramach solidarności społecznej jawi się obecnie jako jedna z istotniejszych kwestii badawczych.

Rozmawiała Katarzyna Skątecka

Bezpieczeństwo informacji to sprawa kluczowa

Rozmowa z Wojciechem Widelskim – dyrektorem LubMAN UMCS

LubMAN UMCS to jednostka, której zadaniem jest m.in. świadczenie usług teleinformatycznych na rzecz naszej Alma Mater, ale nie tylko. Ostatnimi czasy postępują także różnego rodzaju prace w zakresie szeroko rozumianej informatyzacji Uczelni. Czy może nam Pan przybliżyć, jakie działania w minionym roku zostały zrealizowane właśnie w tym obszarze?

W ostatnim roku kalendarzowym skupiliśmy się zarówno na rozwoju usług IT dedykowanych użytkownikom, jak i na optymalizacji posiadanej infrastruktury informatycznej. Przykładem jest chociażby repozytorium cyfrowe o nazwie Baza Wiedzy UMCS, funkcjonujące od maja 2022 r., dostępne pod adresem bazawiedzy.umcs.pl. Stanowi ono centralny system ewidencji i archiwizacji dorobku piśmienniczego, artystycznego oraz dydaktycznego pracowników, pracowniczek, doktorantów i doktorantek UMCS, ale także innych osób związanych z naszą Uczelnią, będących współtwórcami treści elektronicznych o charakterze naukowym i badawczym. Baza Wiedzy prezentuje także wskaźniki bibliometryczne oraz generuje diagramy współpracy, statystyki i raporty dotyczące działalności publikacyjnej. Aktualizacja danych odbywa się cyklicznie na podstawie informacji o publikacjach wprowadzonych przez autorów i autorki oraz danych zawartych na portalach zewnętrznych (np. Scopus, Web of Science, Google Scholar). Rozwiązanie po-

wstało we współpracy z Biblioteką Główną UMCS oraz Centrum Analiz i Rozwoju UMCS.

Pierwsza połowa 2022 r. to także uruchomienie w systemie SAP oceny pracowników niebędących nauczycielami akademickimi. Jest to kolejny, po realizowanej w systemie USOS ocenie nauczycieli akademickich, proces kadrowy, który zafunkcjonował w sferze elektronicznej.

Końcówka roku 2022 przyniosła start produkcyjny nowego systemu bibliotecznego opartego o chmurowe rozwiązanie ALMA, zintegrowanego z wyszukiwarką zasobów bibliecznych PRIMO. System został wdrożony przez Bibliotekę Główną UMCS we współpracy z Biblioteką Narodową.

Równolegle modernizujemy też zabezpieczenia informatyczne Uczelni, systematycznie przenosząc poszczególne sieci komputerowe wydziałów i instytutów UMCS do nowej platformy bezpieczeństwa opartej o nowoczesne urządzenia zabezpieczeń sieciowych. W 2022 r. zakończyliśmy również modernizację serwerowni na Wydziale Filologicznym, co pozwoli na zwiększenie niezawodności udostępnianych przez UMCS usług IT.

Warto w tym miejscu jasno podkreślić, iż to sytuacja geopolityczna oraz pandemia, a co za tym idzie – pewne zmiany w funkcjonowaniu Uczelni, wymusiły na nas przeformowanie podejścia do kwestii bezpieczeństwa systemów informatycznych i sieci komputerowej UMCS. Do tej pory skupialiśmy się głównie na zabezpieczeniu

Fot. Bartosz Prohl

centralnych usług IT opartych o systemy takie jak SAP, USOS czy Microsoft Exchange. Obecnie rozszerzyliśmy nasze działania związane z bezpieczeństwem informatycznym na wszystkie wydziały, które w ramach realizacji swoich zadań udostępniają nierzadko bardzo różne własne rozwiązania informatyczne. Obejmując cały Uniwersytet kompleksowym systemem zabezpieczeń, znacząco ograniczymy liczbę potencjalnych zdarzeń w infrastrukturze IT, która potem może stać się źródłem incydentów, mogących wpływać w różnym stopniu na funkcjonowanie Uczelni. Należy jednak pamiętać, że tego rodzaju działania, z punktu widzenia użytkowników, wiążą się także z pewnymi niedogodnościami.

O jakiego rodzaju niedogodnościach mowa?

Chodzi m.in. o przyjęcie pewnych ograniczeń wynikających z założeń związanych z konfiguracją sieci komputerowej Uczelni. Mam na myśli np. podział sieci wydziałów i administracji na poszczególne strefy dedykowane konkretnym urządzeniom. Mówiąc prościej: przemodelujemy sieć danego wydziału i dzielimy ją na sieć: drukarek, komputerów pracowników, komputerów pracowni, eduroam oraz odrębną strefę bezpieczeństwa dla serwerów i usług IT, które udostępni dany wydział. Ale ten podział, ze względów bezpieczeństwa, ma także swoje ograniczenia. Komunikacja między strefami jest ograniczana przez polityki bezpie-

czeństwa skonfigurowane na urządzeniach sieciowych. Ponadto, realizując proces przełączenia czy późniejszej obsługi sieci wydziału, musimy dokładnie wiedzieć, z jakim urządzeniem mamy do czynienia, ponieważ – jak wspominałem wyżej – np. z sieci serwerów usług publicznych nie będzie wprost dostępu do wewnętrznej sieci drukarek użytkowników itp.

Innego rodzaju utrudnieniem mogą być przerwy w dostępie do niektórych usług, np. poczty elektronicznej, systemu USOS czy Wirtualnego Kampusu. Proces migracji usług IT do nowej serwerowni, który w listopadzie i grudniu 2022 r. powodował pewne przerwy w dostępie do usług, jest na ukończeniu, a co za tym idzie – nie powinien mieć już wpływu na funkcjonowanie UMCS. Niezależnie od powyższego, każdą zmianę w infrastrukturze IT Uczelni, która może powodować pewne przerwy w dostępie do usług IT, staramy się poprzedzić odpowiednim komunikatem skierowanym do lub/i użytkowników naszych systemów. Dodatkowo, realizując proces przeniesienia sieci wydziałowych na nową platformę bezpieczeństwa, informujemy o czynnościach lokalne służby informatyczne danego wydziału. Tutaj kluczowa staje się obustronna komunikacja, ponieważ na etapie przygotowania do przełączenia sieci wydziałowej musimy pozyskać informację na temat wszystkich niestandardowych rozwiązań IT, które wykorzystuje dany wydział. Bez tej informacji bazujemy na znanej nam konfiguracji sieci oraz przyjętych standardowych politykach bezpieczeństwa skonturowanych na urządzeniach sieciowych, co może powodować, iż po przełączeniu pewne niestandardowe usługi IT wydziału przestaną działać ze względu na blokady założone przez systemy bezpieczeństwa naszej Uczelni. Staramy się jednak na bieżąco i bez zbędnej zwłoki rozwiązywać tego rodzaju problemy i niedogodności.

W jakim celu informatyzujemy Uczelnię? Co jeszcze robimy, by poprawić bezpieczeństwo naszych danych i usług?

W kontekście informatyzacji UMCS skupiamy się na procesach, docelowo starając się minimalizować kwestie dotyczące papierowego obiegu dokumentów i zwiększając efektywność funkcjonowania poszczególnych obszarów Uczelni. Przykładem jest np. obsługa delegacji. W jej ramach chcemy zminimalizować ilość papieru, która pojawia się podczas klasycznej obsługi delegacji

pracowniczej. W celu optymalizacji tego procesu planujemy jego przeniesienie do nowej platformy FIORI, dostępnej pod adresem sapweb.umcs.pl, która co do zasady upraszcza obsługę obiegu dokumentów realizowanych w ramach systemu SAP. Z rozwiązania korzystał już np. proces oceny pracowników niebędących nauczycielami akademickimi. Realizacja zamówień i faktur w module SAP MM również będzie się na tym opierała.

W dzisiejszych czasach bezpieczeństwo informacji to sprawa kluczowa. Z tego względu standaryzujemy nasze usługi IT, likwidując rozwiązania techniczne, które są już przestarzałe lub ich równoległe wykorzystywanie jest problematyczne ze względu na konsumowane zasoby techniczne oraz wymagane do obsługi zasoby ludzkie. Takim przykładem jest stary system pocztowy, funkcjonujący pod nazwą ZEUS, który w związku z uruchomieniem w 2021 r. nowej poczty opartej o rozwiązanie Microsoft Exchange stracił rację bytu jako system pocztowy Uczelni. Niezbędne jest przy tej okazji uporządkowanie imiennych kont pracowników oraz technicznych kont jednostek funkcjonujących obecnie na tym systemie. W ramach procesu migracji poprzedzającej wyłączenie dotychczas działającej poczty wysłaliśmy e-maile do wszystkich posiadaczy kont w systemie ZEUS z informacją o zbliżającym się terminie definitywnego wyłączenia serwera. Prosimy o kontakt i poinformowanie nas, czy dane konto musi zostać zachowane, a następnie przeniesione do nowej poczty opartej o rozwiązanie Microsoft Exchange. Dotychczasowy system nie był do końca zsynchronizowany z SAP, więc istniała potrzeba ręcznego kontrolowania ważności kont, co stanowiło pewną uciążliwość zarówno pod kątem technicznym, jak i formalnym. Wiele kont zakładano też np. wyłącznie na potrzeby konkretnych wydarzeń, po których zakończeniu nierzadko dochodziło do porzucenia konta przez użytkownika, co niepotrzebnie konsumowało zasoby techniczne przeznaczone na system. Całość wymagała stałego, ręcznego nadzoru administratora. Stąd potrzeba uporządkowania tego obszaru usług IT na UMCS. W nowoczesnym systemie pocztowym opartym o rozwiązanie Microsoft Exchange proces nadawania bądź blokowania kont ze względu na fakt, że ktoś przestał być pracownikiem, jest automatyczny i wynika ze zdarzeń kadrowych obsługiwanych w systemie SAP. Musimy pamiętać, że poczta elektroniczna według przepisów RODO, czyli unijnego

rozporządzenia o ochronie danych osobowych, jest bardzo istotnym elementem komunikacyjnym. Przetwarza i przekazuje dane. Nie może zatem dojść do sytuacji, że trafią one do nieuprawnionych osób, którymi według prawa są wszyscy byli pracownicy Uczelni lub osoby, które nie mają z nią żadnego stosunku formalno-prawnego.

Podjęcia jakich działań przez jednostkę, którą Pan kieruje, możemy się spodziewać w najbliższej przyszłości?

W pierwszym kwartale 2023 r. planujemy zakończenie procesu przeniesienia sieci wydziałowych na nową platformę bezpieczeństwa. Mowa o sieciach komputerowych Wydziału Artystycznego, Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki, Wydziału Filozofii i Socjologii, Wydziału Filologicznego oraz Wydziału Historii i Archeologii. Kontynuujemy również wprowadzanie elektronicznego obiegu dokumentów związanych z zamówieniami publicznymi i fakturami, opartego o moduł MM systemu SAP. W przyszłości wnioski o zamówie-

nie publiczne i/lub zakupy będą składane elektronicznie. Dzięki temu w znacznym stopniu wyeliminujemy obieg papierowych dokumentów i znacząco podniesiemy efektywność naszej pracy. Rozwiązanie to zakłada także łatwy dostęp do historii zamówień ze względu na tworzone w czasie rzeczywistym rejestry poszczególnych dokumentów. Dla Uczelni jest to istotne m.in. z punktu widzenia prawa, ponieważ w łatwy sposób będzie można sumować zamówienia i sprawdzać, czy nie przekraczamy pewnych progów wskazanych w ustawie PZP.

Przed nami jeszcze wiele zadań do zrealizowania, ale jestem pewien, że wspólnie im podołamy. W tym miejscu chciałbym podziękować pracownikom LubMAN za wytrwałość w działaniach związanych z informatyzacją. Dziękuję władzom Uczelni za wsparcie, a wszystkim użytkownikom naszych usług za wyrozumiałość i cierpliwość, jakimi wykazują się w związku z wprowadzanymi przez nas zmianami.

Rozmawiały Aneta Adamska i Magdalena Wołoszyn

Zdjęcie ilustracyjne/Prababay

Plan Równości Płci

Rozmowa z dr Agnieszką Ziętek z Katedry Administracji Publicznej UMCS, przewodniczącą Zespołu ds. Równości na UMCS

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej niedawno dołączył do grona polskich uczelni posiadających *Plan Równości Płci*. Proszę o wyjaśnienie na wstępie naszej rozmowy, co to za dokument.

Uczelnie wyższe, jednostki badawcze, a także podmioty administracji publicznej zostały zobligowane przez Dyрекcję Generalną ds. Badań Naukowych i Innowacji do przygotowania *Planów Równości Płci*. Jest to wymóg w sytuacji, gdy wymienione instytucje chciałyby skorzystać z dofinansowania w ramach programu „Horyzont Europa”. UMCS oczywiście z takich form finansowania korzysta, więc był to dla nas niejako wymóg obligatoryjny.

Przyjęcie *Planu Równości Płci* jest także elementem działań związanych z tytułem HR Excellence in Research, czyli wyróżnieniem, które UMCS otrzymał kilka lat temu.

Jesteśmy zatem zobowiązani do tego, żeby podejmować działania na rzecz promowania równości i przeciwdziałania dyskryminacji.

Kiedy rozpoczęły się prace nad przygotowaniem *Planu* i kto brał w nich udział?

Prace rozpoczęły się w marcu 2022 r. Decyzją rektora UMCS prof. dr. hab. Radosława Dobrowolskiego został powołany zespół, który składał się z pracowników UMCS pod przewodnictwem prorektora ds. nauki i współpracy międzynarodowej prof. dr. hab. Wiesława Gruszeckiego. Zespół ten, w którego skład wchodził przedstawiciel różnych pionów istotnych z punktu widzenia funkcjonowania Uniwersytetu jako jednostki administracyjnej, miał za zadanie opracować strategię w zakresie równości płci. W ramach „dużego” zespołu została utworzona także mniejsza grupa, czyli zespół operacyjny, któ-

ry zajmował się opracowaniem merytorycznym *Planu Równości Płci* (stworzeniem, na podstawie zrealizowanej wcześniej szczegółowej diagnozy, określonych rekomendacji w zakresie równości płci na Uniwersytecie).

Już Pani pokrótce opowiedziała, w jakim celu został wprowadzony ten dokument, ale gdybyśmy mogli sprecyzować, to jakie działania będą w związku z nim podejmowane?

Jeśli chodzi o działania, to przede wszystkim mówimy o rekomendacjach dotyczących pięciu głównych obszarów. Te obszary były przez nas poddane wcześniejszej diagnozie. A są to: organy zarządzające i gremia decyzyjne; równość płci w procesie rekrutacji i rozwoju kariery; integracja pracy i życia osobistego; równość płci w programach nauczania i badaniach naukowych; działania podejmowane przez jednostki UMCS, które są nakierowane na promowanie równości płci.

Jedną z takich rekomendacji, nad którymi obecnie pracujemy, jest stworzenie procedury antydyskryminacyjnej. Ma ona stanowić szybką ścieżkę reagowania w sytuacjach noszących znamiona dyskryminacji. To jest w tej chwili najważniejsze. Procedura powinna zostać wdrożona na początku kolejnego semestru. Działaniom związanym z jej przygotowaniem będzie towarzyszyła także kampania informacyjna.

Dla nas, czyli dla zespołu, który pracuje nad rekomendacjami, bardzo ważny jest również walor edukacyjny, czyli zmiana świadomości pracowników i studentów w zakresie równości płci, niedyskryminacji oraz sytuacji, które z dyskryminacją są związane. Należy bowiem pamiętać, że *Plan Równości Płci* dotyczy całej wspólnoty akademickiej. Chcemy podnieść świa-

Fot. Bartosz Proń

domość i zmienić postawy zarówno pracowników, jak i studentów na bardziej prorównościowe i uwrażliwione na sytuacje nierównego traktowania.

Co wprowadzenie tego dokumentu oznacza dla UMCS? Wiem, że na pewno wpisuje się on w Strategię Odpowiedzialności Społecznej przyjętą przez Uczelnię.

Tak, to jest oczywiście bardzo ważna kwestia. *Plan* jest, jak już powiedzieliśmy wcześniej, także ważnym elementem działań realizowanych w zakresie przyznanego wyróżnienia HR Excellence in Research. Natomiast jeśli chodzi o praktyczną stronę wprowadzanych rozwiązań, to dążymy przede wszystkim do usprawnienia reagowania w sytuacjach dotyczących dyskryminacji na wzór ścieżki antymobbingowej, którą UMCS wprowadził kilka lat temu. Chcemy stworzyć narzędzia, dzięki którym będziemy mogli w jasny, konkretny i precyzyjny sposób interweniować oraz skutecznie radzić sobie z takimi zachowaniami.

Drugi aspekt praktyczny jest związany z edukacją, waleorem szkoleniowym, warsztatowym oraz informacyjnym. Nasz zespół ma wizję Uniwersytetu jako miejsca wolnego od dyskryminacji, które jest przyjazne, otwarte, dające wszystkim pracownikom i studentom możliwość wykorzystywania swojego potencjału oraz indywidualnych predyspozycji w atmosferze wzajemnego szacunku, zaufania i wspólnoty. Bardzo zależy nam na tym, żeby właśnie ten aspekt wspólnotowy został podkreślony.

Wiemy już, czym jest *Plan Równości Płci* i w jakim celu został przyjęty. Na koniec może jeszcze powiedzmy, jakie będzie miał przełożenie na życie codzienne studentów i pracowników UMCS.

Jak już wspomniałam, przede wszystkim dostaniemy narzędzie umożliwiające szybkie reagowanie w sytuacjach, które noszą znamiona dyskryminacji. Będzie ono dostępne zarówno dla studentów, jak i pracowników. Dzięki niemu każda osoba będzie wiedziała, w jaki sposób należy zachować się w sytuacji nierównego traktowania, do kogo się zgłosić po pomoc, jakie są kolejne etapy postępowania antydyskryminacyjnego. Planowane jest także utworzenie specjalnej komisji, do której będą mogły być zgłaszane tego typu przypadki. Komisja będzie zobligowana do jak najszybszego zwerifikowania zgłoszonej sytuacji. Jeśli się okaże, że rzeczywiście doszło do dyskryminacji, to procedura będzie wskazywała, jakie kroki należy wówczas podjąć.

Będą też oczywiście organizowane warsztaty i szkolenia podnoszące wiedzę pracowników i studentów w zakresie antydyskryminacji oraz równego traktowania. Planujemy również przygotowanie odpowiednich materiałów i broszur oraz kampanię informacyjną dotyczącą tego zjawiska.

Rozmawiała Magdalena Cichońska

Materiał pierwotnie ukazał się w formie podcastu „Głos nauki”. Pełna wersja dostępna jest na stronie: <https://www.umcs.pl/pl/odcinki,20240,1.lhtm>.

Fot. Bartosz Proń

Konferencja nt. polskiej myśli politycznej

W dn. 17–18 listopada 2022 r. na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa UMCS odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa pt. „Polska myśl polityczna – perspektywa historyczna i współczesna”. Głównym organizatorem wydarzenia była Katedra Komunikacji Politycznej, współorganizatorami zaś Katedra Myśli Politycznej i Komunikowania Politycznego oraz Ludowe Towarzystwo Naukowo-Kulturalne Oddział w Lublinie.

Otwarcia konferencji dokonali rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski oraz dyrektor Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach prof. dr hab. Iwona Hofman. W ramach wydarzenia odbył się panel dyskusyjny (o tym samym tytule, co nazwa konferencji) dotyczący ewolucji polskiej myśli politycznej oraz metod i technik jej badania moderowany przez prof. dr hab. Ewę Maj, dyskutantami zaś byli: prof. dr hab. Małgorza-

ta Dajnowicz, prof. dr hab. Iwona Hofman, prof. dr hab. Włodzimierz Mich, prof. dr hab. Grzegorz Radomski, prof. dr hab. Witold Wojdyło, prof. dr hab. Alicja Wójcik. Dyskutanci zwrócili uwagę na konieczność uwzględnienia zmieniających się nośników myśli politycznej, a także specyfiki polskiej myśli politycznej, wynikającej z jej uwarunkowań historycznych i geopolitycznych.

Prelegenci wzięli ponadto udział w sesjach panelowych oraz obradach plenarnych. Panelowi pt. „Twórcy i kreatorzy myśli politycznej” przewodniczył prof. dr hab. Jerzy Sielski, w jego trakcie badacze zaprezentowali referaty dotyczące: myśli emancypacyjnej Julii Woykowskiej, myśli politycznej Jana Gwalberta Pawlikowskiego, Mieczysława Czarneckiego, Stanisława Cata-Mackiewicza, Jarosława Kaczyńskiego i Donalda Tuska.

Panelowi „Idee, wartości i wizje polityczne” przewodniczyli: dr Kamil Mazurek oraz prof. dr hab. Krzysztof

Łabędź. Przedstawione wyniki badań ukazywały imponderabilia polskich ugrupowań politycznych z okresu dwudziestolecia międzywojennego oraz współczesnych, a także koncepcje geopolityczne zagranicznych aktorów politycznych.

Panel „Komunikowanie polityczne” prowadzili: prof. dr hab. Jolanta Chwastyk-Kowalczyk oraz prof. dr hab. Włodzimierz Mich. Prelegenci zaprezentowali wyniki badań prasy politycznej, specyfiki dziennikarstwa politycznego, a także komunikowania politycznego poszczególnych podmiotów politycznych.

W panelu pt. „Realizacja myśli politycznej” przewodniczącymi byli: prof. dr hab. Jarosław Macała oraz dr hab. Bogdan Borowik. Przedstawione referaty dotyczyły kwestii ustrojowych, biopolityki, zagadnień programowych polskich partii politycznych oraz interakcjonizmu symbolicznego i kwestii kulturowych.

Konferencję zakończyły obrady plenarne, który moderowała prof. dr hab. Ewa Maj. Prelegenci zaprezentowali referaty: *W poszukiwaniu podstaw ładu normatywnego w nowożytności. Kilka uwag o tradycji liberalnej* (prof. dr hab. Bogdan Szlachta), *Uniwersalny i rodzimy wymiar współczesnej polskiej myśli politycznej* (prof. dr hab. Michał Śliwa), *Pojęcie i istota demokracji w polskiej myśli politycznej XXI wieku* (prof. dr hab. Tomasz Kozięłło), *Polska myśl polityczna w dobie postpolityki i postprawdy. Wyzwania badawcze* (prof. dr hab. Michał Strzelecki).

Zwieńczeniem dwudniowych obrad była wizyta w Muzeum Narodowym w Lublinie, gdzie uczestnicy konferencji zwiedzili wystawy stałe, kaplicę zamkową Trójcy Świętej, a także obejrzel eksponaty z kolekcji Iwony i Ireneusza Hofmanów.

W trakcie wydarzenia zaprezentowano 44 referaty, wzięło w nim udział blisko 100 prelegentów, dyskusantów i gości. Badacze reprezentowali: Akademię Ignatianum w Krakowie, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Krakowską Akademię im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Stowarzyszenie Instytut Studiów Kobietych w Białymstoku, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Opolski, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Uniwersytet Rzeszowski, Uniwersytet w Białymstoku, Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Wrocławski, Wyższą Szkołę Finansów i Prawa w Bielsku-Białej.

Konferencję patronatem honorowym objęli: rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, prezydent miasta Lublin dr Krzysztof Żuk i Polskie Towarzystwo Nauk Politycznych. Patronat medialny sprawowali zaś: TVP3 Lublin, Radio Lublin, TV UMCS i Akademickie Radio Centrum.

Anna Szwed-Walczak

Konferencja „Nauka, etyka, media”

W dn. 2–3 grudnia 2022 r. w Pałacu Staszica w Warszawie odbyła się konferencja „Nauka, etyka, media” współorganizowana przez Polską Akademię Nauk, a dokładnie: Komitet Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach, Komitet Etyki w Nauce i Komitet Naukoznawstwa.

Podczas konferencji odbył się panel dyskusyjny „Relacje między mediami a środowiskami naukowymi:

niewykorzystane szanse, niedostrzeżone zagrożenia” moderowany przez prof. dr hab. Iwonę Hofman – przewodniczącą Komitetu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach, dyrektor Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS.

W konferencji udział wzięli pracownicy UMCS: prof. dr hab. Jan Hudzik z referatem pt. *Multiwersytet a autorytet i krytyka w nauce* oraz dr hab. Jan Pleszczyński, prof. UMCS z referatem pt. *Jakościowe dziennikarstwo, media, nauka i akademia w epoce zindywidualizowanej komunikacji masowej i populizmu*. W dyskusji uczestniczyli także: dr hab. Agnieszka Stepińska, prof. UAM, ks. prof. dr hab. Michał Drożdż oraz red. Karolina Głowacka z Radia TOK.FM.

Wojciech Maguś

„Historia i pamięć w warunkach wojny informacyjnej Rosji przeciwko Ukrainie” – dyskusja

30 listopada 2022 r. na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa UMCS odbyła się dyskusja międzynarodowa pt. „Historia i pamięć w warunkach wojny informacyjnej Rosji przeciwko Ukrainie”. Organizatorami spotkania byli: Fundacja Rinata Achmetowa, Kijowski Uniwersytet Narodowy im. Tarasa Szewczenki, Instytut Nauk o Polityce i Administracji UMCS oraz Centrum Europy Wschodniej UMCS.

Wśród dyskutantów znaleźli się m.in. prof. dr hab. Marek Pietraś – dyrektor INoPiA UMCS, Natalia Jemczenko – dyrektor ds. PR System Capital Management, Fundacja Rinata Achmetowa, doc. dr Ołena Dobrzańska – prorektor ds. PR KUN im. T. Szewczenki, prof. dr hab. Walenty Baluk – dyrektor CEW UMCS, zastępca Dyrektora INoPiA UMCS, dr Jakub Olchowski z Katedry Bezpieczeństwa Międzynarodowego UMCS i Instytutu Europy Środkowej oraz Dmytro Tuzow, dziennikarz Radia NW, ekspert ds. mediów Fundacji Społeczność.

Otwierający spotkanie prof. Marek Pietraś poinformował, że tego samego dnia została podpisana umowa o współpracy pomiędzy UMCS a Fundacją Rinata Achmetowa, na podstawie której Uniwersytet będzie uczestniczył w opracowywaniu metodologii dokumentowania zbrodni wojennych, które Rosja popełniła na Ukrainie. *Nawiązując do tematu tego seminarium, chcę bardzo wyraźnie podkreślić, że działaniom zbrojnym Federacji Rosyjskiej na Ukrainie, obok zawłaszczania*

przestrzeni Ukrainy, towarzyszy także zawłaszczanie jej przeszłości historycznej. Mówimy dzisiaj o problemie skradzionej historii – stwierdził. Odwołując się do promowanej przez Moskwę koncepcji „ruskiego miru”, dodał, że mamy do czynienia z zawłaszczaniem historii, zwłaszcza w kontekście Rusi Kijowskiej. A historia to tożsamość, to poczucie odrębności.

Natalia Jemczenko poinformowała, że jej fundacja od 2014 r. zbiera świadectwa osób, które doświadczyły wojny. Dotąd jest to ok. 50 tys. relacji ustnych, co w skali globalnej ustępuje jedynie liczbie świadectw zebranych przez Instytut Yad Vashem. Następnie podkreśliła, że *bardzo ważne jest mówienie o przyczynach tej wojny. To jest wojna o tożsamość. Jej celem jest unicestwienie Ukrainy jako odrębnego bytu.*

Dr Jakub Olchowski zwrócił uwagę, że zarówno poszczególne osoby, jak i grupy społeczne, w tym narody, mają swoją tożsamość. Budowanie przyszłości nie jest zaś możliwe bez tożsamości. Kształtując tożsamość zbiorową, należy wykorzystywać współczesne narzędzia, w tym nowe technologie. Dr J. Olchowski uznał, że bardzo dobrze posługuje się nimi współczesna Ukraina w swojej komunikacji strategicznej. Podkreślił, że istnieje potrzeba kształtowania umiejętności weryfikowania otrzymywanych informacji.

Z kolei doc. dr Ołena Dobrzańska stwierdziła, że *Ukraina zjednoczyła się w celu zwycięstwa. Robimy bardzo dużo. Każdy na swoim miejscu.* W tym kontekście

Fot. Ihor Kolschnenko

Fot. Ihor Kolschnenko

wskazała na wspólny wysiłek zarówno żołnierzy, jak i ludności cywilnej oraz pracowników służb komunalnych: *Szczerze wierzymy w to, że zwyciężymy. Ale potem zacznie się nowy etap życia, odnowienie, odbudowa i wszystko, co dziś robimy, będzie tym gruntem, który będzie trzymał nas nadal.*

Red. Dmytro Tuzow skoncentrował się na odpowiedzialności za obecną wojnę ideologów związanych z Kremlm. Stwierdził, że ideolodzy współczesnego rosyjskiego nazizmu zapowiadali, że Rosja będzie się rozszerzała, gdyż stanowi to jej przeznaczenie.

Pani Natalia Jemczenko uzupełniła, że podłożem tej wojny jest fałszowanie historii: *Denazyfikacja, która była ogłoszona jednym z oficjalnych celów wojny, jeżeli to roz-*

szyfrować, to likwidacja języka ukraińskiego, państwowości ukraińskiej i wszystkich nośników idei ukraińskiej.

Prof. Walenty Baluk zwrócił natomiast uwagę, że Rosja prowadzi wojnę nie tylko militarną, ale także kognitywną. Jej częścią jest wojna informacyjna. *Historia, pamięć jest ważnym elementem konsolidacji narodu i państwa – stwierdził. Zdaniem prof. W. Baluka Władimir Putin osiągnął efekty odmienne od zamierzonych. Putinowi się wydawało, że nie ma państwa ukraińskiego, że nie ma narodu ukraińskiego. A nagle okazuje się, że jest państwo, jest naród. Ba, to państwo i naród walczy.*

W dyskusji aktywny udział wzięli zgromadzeni uczestnicy, w tym studenci z Ukrainy.

Janusz Kowalczyk

Spacery historyczne po Reducie Tadeusza Kościuszki

W dn. 5 i 29 listopada 2022 r. w Ogrodzie Botanicznym UMCS odbyły się spacery historyczne po Reducie Tadeusza Kościuszki. Każde spotkanie poprzedzone było prelekcją w Dworcu Kościuszków, a kończyło się spacerem po obiekcie.

Reduta jest połową fortyfikacją wojskową, którą zaprojektował i wznosił ze swoimi żołnierzami gen. T. Kościuszko. Miała służyć do obrony Lublina w 1792 r. podczas wojny polsko-rosyjskiej, prowadzonej w obronie Konstytucji 3 maja. Po ponad 230 latach została przywrócona pamięci i jesienią 2020 r. wpisana do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków.

W celu popularyzacji tego wyjątkowego miejsca zorganizowane zostały dwa spotkania, w których udział wzięli przewodnicy miejsca i terenowi PTTK Oddział Lublin, pracownicy lubelskich uczelni współpracujących z ogrodem, pracownicy merytoryczni ogrodu, nauczyciele szkół partnerskich oraz pasjonaci historii. Uczestnicy poznali historię Reduty i obejrzeni wyjątkowe ekspozycje, które odkryli naukowcy z UMCS na jej terenie. Dobrze utrzymany teren fortyfikacji został w ostatnich

miesiącach przebadany archeologicznie przez naukowców z Pracowni ds. badań archeologicznych nad okresem średniowiecza na Lubelszczyźnie Instytutu Archeologii oraz Katedry Geomorfologii i Paleogeografii. Efektem tych badań są dwa sondaże archeologiczne, które odkryły bogatą historię tego miejsca sprzed okresu działalności T. Kościuszki i po nim, w tym fundamenty monumentalnego budynku z XVI–XVII w. oraz fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej wskazującej na osadnictwo w tym miejscu. Odnaleziono też wiele przedmiotów metalowych z okresu od XVI do XX w.

Spotkania prowadził dr Mieczysław Kseniak, inicjator działań na rzecz Reduty, a o znaleziskach archeologicznych opowiadali archeolodzy: dr Rafał Niedźwiadek z Instytutu Archeologii oraz mgr Michał Grabowski.

Projekt „Reduta Tadeusza Kościuszki w obronie Konstytucji 3 Maja” realizowany jest ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego w ramach konkursu „Miejsca pamięci i trwałe upamiętnienia w kraju”.

Edyta Karczmarska-Greguła

Fot. Paulina Litka

XXXVII lubelska konferencja archeologiczna

W dn. 7–8 listopada 2022 r. w Muzeum Narodowym w Lublinie odbyła się międzynarodowa, XXXVII lubelska konferencja „Badania archeologiczne w Polsce środkowowschodniej, zachodniej Białorusi i Ukrainie”, zorganizowana przez Instytut Archeologii UMCS i Muzeum Narodowe w Lublinie. Wydarzenie patronatem naukowym objął rektor UMCS prof. dr. hab. Radosław Dobrowolski.

W konferencji wzięło udział 192 naukowców reprezentujących kilkadziesiąt instytucji naukowych – uczelni, instytutów badawczych, muzeów – przede wszystkim z Polski, Ukrainy i Białorusi, ale też z Czech, Mołdawii, Francji, Włoch i Wielkiej Brytanii. Wygłoszono 74 referaty, w tym 5 (poświęconych różnym aspektom badań interdyscyplinarnych) w sesji plenarnej, rozpoczynającej konferencję. Zaprezentowanych zostało także 11 posterów.

Zakres chronologiczny tematyki wystąpień był bardzo szeroki i obejmował przedział czasowy od okresu paleolitu po czasy nowożytne, stąd też większość obrad odbywała się równolegle w dwóch sekcjach (sekcja I – prahistoria; sekcja II – starożytność–czasy nowożytne). Znaczna część wystąpień poświęcona była podsumowaniom kilkuletnich projektów naukowych, dużych kampanii wykopaliskowych oraz

badań interdyscyplinarnych, ze szczególnym uwzględnieniem najnowszych prac prowadzonych w latach 2021–2022. Pogranicze Polski, Białorusi i Ukrainy odgrywa istotną rolę z punktu widzenia analizy i interpretacji materiałów archeologicznych oraz procesów kulturowych zachodzących w całej Europie, dlatego w konferencji wzięli także udział badacze spoza naszego transgranicznego regionu, prezentujący wyniki badań przeprowadzonych w innych częściach Polski.

Niezwykle ważnym aspektem tegorocznej konferencji był udział aż 51 naukowców z Ukrainy, reprezentujących instytucje naukowe z Kijowa, Lwowa, Odessy, Mikołajowa, Charkowa, Zaporozża, Założców, Międzyboża, Slotivy, Winnicy, Łucka, Iwano-Frankiwska i Chersonia. Niestety, ze względu na wojnę w Ukrainie nie wszystkim udało się przyjechać do Lublina, stąd też konferencja miała charakter hybrydowy, umożliwiający naszym kolegom z tego kraju wzięcie udziału w obradach w formule online.

Głęboko poruszeni sytuacją w Ukrainie w tym roku postanowiliśmy zrezygnować z opłaty konferencyjnej. Przeznaczone na nią środki uczestnicy mogli wpłacać na zbiórkę pieniężną organizowaną przez Fundację Akademickiego Centrum Kultury UMCS Chatka Żaka. Zostaną one przeznaczone na zakup obiadów dla studentów z Ukrainy potrzebujących wsparcia. Dodatkowo zainicjowaliśmy akcję „Pomaluj mi książkę”. Podczas konferencji można było nabyć różnego rodzaju książki archeologiczne, głównie wydania Instytutu Archeologii UMCS, ale nie tylko, w zamian za przybory szkolne, które następnie zostały przekazane 140 dzieciom z Ukrainy, mieszkającym w Domu Studenckim „Helios”.

Barbara Niezabitowska-Wiśniewska

Międzynarodowa konferencja naukowo-praktyczna

16 grudnia 2022 r. odbyła się międzynarodowa konferencja naukowo-praktyczna pt. „Rola administracji publicznej w zarządzaniu rewitalizacją miast. Doświadczenia Polski i Mołdawii”. Patronatem honorowym wydarzenie objął rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski. Patronatu medialnego udzieliły: TVP3 Lublin oraz Radio Lublin. Konferencja odbyła się paralelnie w formie stacjonarnej w Instytucie Nauk o Polityce i Administracji UMCS i w Instytutul Muncii (Kiszyniów, Mołdawia) oraz w formie zdalnej.

Słowo powitalne do uczestników i gości skierowali: prof. dr hab. Marek Pietras – dyrektor INoPiA UMCS, dr hab. Wojciech Ziętara – dziekan Wydziału Politologii i Dziennikarstwa UMCS, Grzegorz Pragert – radca w Departamencie Programów Pomocowych w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej, Zbigniew Wojciechowski – wicemarszałek województwa lubelskiego, dr hab. Beata Surmacz, prof. UMCS – dyrektor Instytutu Europy Środkowej, Alexandru Bujorean – burmistrz Leovy (Mołdawia) oraz dr hab. Mariusz Sienkiewicz, prof. UMCS – prezes Fundacji Centrum Rozwoju Lokalnego, koordynator projektu.

W dalszej części wydarzenia prof. dr hab. Walenty Baluk – dyrektor Centrum Europy Wschodniej UMCS wygłosił wykład pt. *Centralizacja vs decentralizacja na obszarze b. ZSRR w warunkach wojny rosyjsko-ukraińskiej. Wybrane zagadnienia*. Dr hab. Mariusz Sienkiewicz, prof. UMCS zaprezentował z kolei efekty projektu „Nasza Leova” w wystąpieniu pt. *Wdrożenie modelu partycypacyjnego zarządzania rewitalizacją miasta Leova w Mołdawii*.

Następnie prelegenci wygłosili wystąpienia w dwóch panelach. Pierwszy z nich, moderowany przez dr hab. Katarzynę Kuć-Czajkowską poświęcony był zagadnieniom roli administracji publicznej w procesie wdrażania zmian związanych z rewitalizacją obszaru. Uczestniczyli w nim: Serghei Severin (Solidarity Fund in Moldova) – *The role of the Solidarity Fund in the process of creating of urban revitalization system in Moldova*, dr Izabela Rudzka (Szkoła Główna Handlowa w Warszawie) – *Model Rewitalizacji Strategicznej*, dr Kamil Glinka (Uniwersytet Wrocławski) – *Urban revitalization? European Parlia-*

Fot. Ilor Kalsnichenko

ment towards the Urban Agenda for the EU, mgr Ewelina Makoś (UMCS) – *Problematyka procesu rewitalizacji polskich miast w kontekście cyfryzacji i informatyzacji społeczeństwa*, dr Agnieszka Ziętek (UMCS) – *Uspołeczniona rewitalizacja – rzeczywistość czy działanie pozorne?*

Drugi panel, moderowany przez dr Martę Drabczuk dotyczył doświadczeń rewitalizacji miast w Polsce i Mołdawii w kontekście szans i wyzwań na przyszłość. Doświadczeniami praktycznymi z działań rewitalizacyjnych z uwzględnieniem włączenia społeczności lokalnej, organizacji pozarządowych oraz wynikami badań naukowych dzielili się z uczestnikami: Grzegorz Pragert – *Proces i rezultaty budowania systemu rewitalizacji miast w Republice Mołdawii w oparciu o polskie doświadczenia w ramach projektów rozwojowych MFiPR w latach 2017–2021*, dr Aleksandra Jadach-Sepioło, mgr Aleksandra Kowalska (Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Instytut Rozwoju Miast i Regionów) – *Pierwsze lata rewitalizacji miast w Mołdawii – wnioski z ewaluacji*, Alexandru Bujorean – *Revitalizarea urbană. Importanța procesului de revitalizare pentru dezvoltarea echilibrată a localităților din Republica Moldova*, dr hab. Mariusz Sienkiewicz, prof. UMCS – *Partycypacyjny model zarządzania na przykładzie miasta Leova w Mołdawii*, dr hab. Katarzyna Kuć-Czajkowska, dr Monika Sidor, dr Justyna Wasil (UMCS) – *Partycypacja w procesie rewitalizacji na przykładzie katowickiego osiedla Nikiszowiec*, Leszek Włodarski (Urząd Miejski w Łęcznej) – *Rewitalizacja w gminie Łęczna na przykładzie Parku Podzamcze*.

Na zakończenie konferencji odbyła się dyskusja oraz podsumowano obrady.

Wszystkich zainteresowanych tematyką rewitalizacji, rolą administracji publicznej w procesie zarządzania rewitalizacją, partycypacją mieszkańców w procesach współdecydowania w zakresie założeń oraz kształtu działań rewitalizacyjnych zapraszamy do zapoznania się z publikacją konferencyjną o tym samym tytule, co nazwa wydarzenia.

Marta Drabczuk

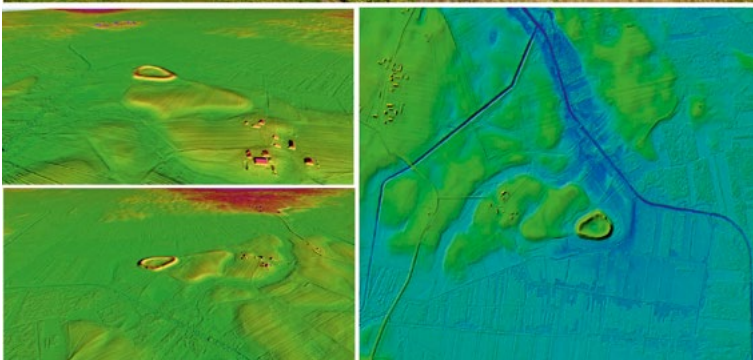
Nowy projekt w Instytucie Archeologii UMCS

Pogranicza są tematem niezwykle pasjonującym dla archeologów, a wynika to z ich kulturowego bogactwa, zbudowanego na inspirującej różnorodności i wielokulturowości. Badania nad średniowiecznymi pograniczami kulturowo-politycznymi prowadzone są w całej Europie i nie brakuje tu znakomych przykładów, jak choćby strefa graniczna między Słowianami a Frankami (*Limes Sorabicus*) czy nie mniej fascynujące współistnienie świata arabskiego i chrześcijańskiego w średniowiecznej Hiszpanii. W tym kontekście szczególnego znaczenia nabierają badania archeologiczne pogranicza polsko-ruskiego prowadzone we wschodniej Lubelszczyźnie, skupione na zespole grodowo-osadniczym w Czermnie, identyfikowanym z historycznym Czerwieniem (Fot. 1). Dość powiedzieć, iż strefa ta jest historycznym i archeologicznym Eldorado, a cały obszar Europy Środkowo-Wschodniej to swoista przestrzeń przenikania się Wschodu z Zachodem

Fot. 1. Czermno – ujęcie z drona. Widok na grodzisko i podgrodzie z wykopami, a poniżej modele 3D i NMT ↓

Fot. Marek Czarnecki

Oprac. Michał Jakubczak

dem czy wręcz „Brama do Bizancjum”, jak urokliwie określa go Florin Curta.

Droga do uzyskania kluczowych odpowiedzi i tworzenia wielkich syntez o pograniczach wiedzy poprzez realizację szeregu projektów, których wyniki budują naszą wiedzę. Dlatego szczególnego znaczenia nabiera w tym kontekście projekt realizowany w Instytucie Archeologii UMCS przez dr. Tomasza Dzieńkowskiego pn. „Czermno, stan. 2: podgrodzie – osada – gród? Problem archeologiczny i konserwatorski. Badania weryfikacyjne”. Projekt jest finansowany przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego, a merytorycznymi udziałowcami są instytucje muzealne (Muzeum Narodowe w Lublinie), naukowe (Instytut Archeologii UR, GWZO Lipsk/Niemcy) oraz Gmina Tyszowce. W badania zaangażowanych jest 12 naukowców z różnych instytucji krajowych i zagranicznych. Ten dwuletni projekt zogniskowany jest na badaniach stanowiska 2 w Czermnie określanego jako „podgrodzie bliższe”, „Wały”, „Zameczek”. Celem badań jest pozyskanie maksimum informacji na temat osadnictwa, jego zasięgu i struktury oraz kultury materialnej, a w efekcie chronologii i funkcji stanowiska. Dotychczasowe badania zarówno z lat 70. XX w., jak i te realizowane w 2010 i 2011 r. przyniosły niezwykle obiecujące wyniki, nie wyjaśniając jednak kluczowych kwestii.

W zadaniach projektowych zaplanowano badania nieinwazyjne, wykopy sondażowe, a przede wszystkim analizy laboratoryjne, konserwację zabytków i datowania bezwzględne (Fot. 2). W 2022 r. jako pierwsze zostały zrealizowane loty dronem, dzięki czemu uzyskano ortofotomapę zespołu osadniczego pozwalającą na szczegółowy ogląd relikwów osadnictwa i stan jego zachowania. Wykonano również Numeryczny Model Terenu (NMT). Szczególnie interesujące były wyniki analizy NMT lasu tyszowieckiego, gdzie odkryto ponad 140 kopców identyfikowanych z kurhanami, które oczekują na weryfikację terenową. Z kolei zakończone niedawno badania nieinwazyjne przeprowadzone za pomocą metody georadarowej objęły całą przestrzeń stanowiska 2, a ich rezultaty potwierdzają obecność dużej liczby obiektów i lokalizują przebieg wału.

W części południowej stanowiska przeprowadzono badania sondażowe i odkryto relikty osadnictwa wczesnośredniowiecznego oraz wydzielono dwie fazy

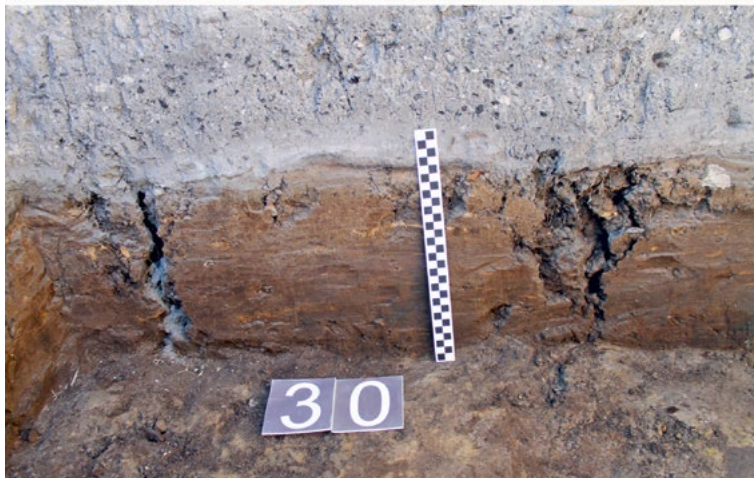
Fot. 2. Badania sondażowe i nieinwazyjne.
U dołu konstrukcja drewniana z X wieku →

Fot. 3. Zabytki z badań (XI–XIII w.) – pobocznica rogo-
wa, bransolety szklane, fragment pisanki, przęślik z tęp-
ku oraz dno naczynia ze znakiem garncarskim →

użytkowania osady/podgrodzia wstępnie datowane na X–XI i XII–XIII w. Intrygującym odkryciem jest konstrukcja drewniana interpretowana jako pozostałości wału (?) lub traktu (?), której chronologię za pomocą C14 określono na II połowę X i początek XI w. (Fot. 2). Byłyby to zarazem najstarsze ślady osadnictwa zbieżne z budową wału na grodzie. Obecność miększej warstwy kulturowej może sygnalizować reorganizację przestrzenną osady i poszerzenie zasięgu osadnictwa. Z warstwy i obiektów pozyskano ogromną liczbę zabytków (ok. 20 tys.), głównie ceramikę naczyniową, ale i ozdoby, przedmioty codziennego użytku, łączone z handlem płomby łożwiane czy pokonsumpcyjne kości zwierzęce odzwierciedlające menu czerwieńskiej społeczności. Wśród zabytków wydzielonych naszą uwagę przykuwają pięknie zdobiona pobocznica wędzidła z rogu oraz niezwykle kolorowe niebieskie i turkusowe ozdoby szklane – bransolety i paciorki. Ciekawostką jest fragment pisanki szkliwionej znajdujący analogie w materiałach z Kijowa, przęślik z tępku – świetnie „sprzedający się” średniowieczny wyrób związany z tkactwem, płomby drohiczyńskiego typu, zawieszka dzwonczkowata, pierścionki, noże, okucia kościane i rogowy (Fot. 3). Na uwagę zasługuje również obecność odpadów związanych z produkcją szklarską, co – jeśli się potwierdzi – może stać się sporą sensacją. Badania będą kontynuowane w 2023 r., ale wyniki ubiegłorocznych już zmieniają dotychczasowy obraz osadnictwa i dostarczają nowego typu danych.

Warto podkreślić, iż w badaniach terenowych uczestniczyli studenci archeologii UMCS: Agata Prus, Anastasiia Demchuk i Lena Białczak oraz lic. Mikołaj Barakszyn i lic. Dominik Czapla. W ramach współpracy z Instytutem Archeologii UR oraz Muzeum Zamojskich w Zamościu w wykopaliskach wzięli udział mgr Patryk Maruszczak i mgr Anna Sendłak. Wsparcie merytoryczne w zakresie prac terenowych udzieliła mgr Monika Maziarczuk z Centrum ECOTECH-COMPLEX UMCS. Szczególne podziękowania za pomoc w realizacji projektu należą się dyrektorowi Instytutu Archeologii UMCS dr. hab. Piotrowi Łuczkiwiczowi oraz prorektorowi prof. dr. hab. Wiesławowi I. Gruszeckiemu.

Tomasz Dzieńkowski

Fot. Tomasz Dzieńkowski

Fot. Monika Maziarczuk, Tomasz Dzieńkowski

II Kongres 3W, czyli jak woda, wodór i węgiel zdeteminują naszą przyszłość

W dn. 7–8 grudnia 2022 r. w hotelu Crowne Plaza Warsaw – THE HUB odbył się II Kongres 3W. Program kongresu obejmował wykłady, dyskusje panelowe oraz liczne spotkania tematyczne skupione wokół szeroko rozumianej tematyki 3W.

Warto przypomnieć, że idea 3W została zainicjowana przez Bank Gospodarstwa Krajowego i koncentruje się na trzech podstawowych zasobach (woda, wodór, węgiel), wokół których „biznes, nauka, administracja i społeczeństwo powinny budować swoją strategię zielonej przemiany”. W ramach tej inicjatywy w maju 2022 r. zostało powołane Interdyscyplinarne Centrum Innowacji 3W, które oprócz Banku Gospodarstwa Krajowego skupia 13 czołowych uczelni technicznych i uniwersytetów oraz Sieć Badawczą Łukasiewicz. Jed-

nym z sygnatariuszy tej inicjatywy jest Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej.

U podstaw powołania ICI 3W stoi założenie, że świat staje w obliczu ogromnych zmian oraz wyzwań cywilizacyjnych, a postępujące zmiany klimatyczne stwarzają realne zagrożenie dla całej ludzkości. Ale wyzwania te to także szansa na transformację gospodarki w kierunku zeroemisyjności.

O randze II Kongresu 3W może świadczyć fakt, że objęli go swoim patronatem Prezes Rady Ministrów, Ministerstwo Rozwoju i Technologii, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Narodowe Centrum Badań i Rozwoju.

Podczas wydarzenia odbyło się 15 paneli tematycznych, w których wzięło udział blisko 100 mówców i 500 słuchaczy. To były dwa dni inspirujących dyskusji, „keynotów” i prelekcji.

Gościem specjalnym kongresu był Timothy John Marshall, brytyjski dziennikarz, komentator i autor bestsellerowej książki *Więźniowie geografii, czyli wszystko, co chciałbyś wiedzieć o globalnej polityce*, specjalizujący się w polityce i dyplomacji międzynarodowej. W swoim wystąpieniu przekonywał, że zrozumienie tego, co się obecnie dzieje na świecie, wymaga uwzględnienia realiów geograficznych. Posłużył się stwierdzeniem, że „przywódcy państw i narodów są ograniczeni przez geografę”, dlatego aby rozumieć wydarzenia na świecie, należy rozumieć ludzi, idee i ruchy społeczne, a dla uzyskania pełnego obrazu należy także zrozumieć „globalną geografę”. Marshall poddał wnikliwej analizie kilka regionów, które – w jego ocenie – w największym stopniu będą w najbliższym czasie kształtować globalną politykę, m.in. Iran, Arabię Saudyjską, Wielką Brytanię, Turcję, Sahel, Etiopię oraz... kosmos.

Ważnym punktem kongresu było przedstawienie przez European Green Deal Center of Excellence firmy EY opracowania na temat 3W. Pokazano w nim m.in., że Polska jest jednym z państw o najmniejszych zasobach wody pitnej w Europie. W przeliczeniu na mieszkańca jest jej 1600 m³ na rok – tyle samo, ile „przypada” na statystycznego mieszkańca Egiptu. Dlatego dużo dyskutowano o wodzie, m.in. w panelach „Susze, powódzie i zanieczyszczenia – kluczowe wyzwania dla

Archiwum organizatorów II Kongresu 3W

polskiej polityki wodnej” oraz „Czy nowe technologie mogą sprawić, że nie zabraknie nam wody?”.

Wiele uwagi poświęcono synergii zastosowań wszystkich trzech zasobów spod znaku 3W. Dogłębna analiza pokazuje, że wartość sektora 3W wynosi obecnie 4,86 mld dol. w Polsce, 66,49 mld dol. w Europie i 236,6 mld dol. na świecie. W naszym kraju do 2030 r. największy wzrost czeka sektor technologii węglowych – o prawie 9%, a wartość całego rynku 3W powinna wzrosnąć do 5,6 mld dol. Te liczby pokazują, jak ogromny potencjał i jak ogromne możliwości, także dla ośrodków uniwersyteckich, tkwią w 3W.

Przy założeniu, że wodór może być zeroemisyjnym paliwem przyszłości, poszukiwano odpowiedzi na pytanie, czy Polska ma szansę stać się wodorowym gigantem. Obecnie nasz kraj produkuje ok. 1,3 Mt wodoru rocznie, co przekłada się na piątą pozycję w UE (światowa produkcja wodoru w 2022 r. wyniosła 94 Mt).

Nie zabrakło także eksperckich opinii, które dotyczyły finansowania badań i rozwoju (ważny udział przedstawicieli NCBiR i Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości) oraz koniecznych zmian legislacyjnych. Zostały one zaprezentowane w panelu „Zmiany legislacyjne, czyli jakich przepisów prawnych potrzebuje 3W?”, który moderował August Żywczyk z Defence24. Panelistami zaś byli: Ireneusz Zyska, wiceminister w Ministerstwie Klimatu i Środowiska, prof. Ryszard Naskręcki z UMCS oraz Dariusz Kryczka z EY.

Podczas uroczystej gali kończącej pierwszy dzień kongresu nagrodzono laureatów konkursu na najlepsze prace licencjackie, inżynierskie i magisterskie. Organizatorem tego prestiżowego konkursu był Infor.pl, wydawca „Dziennika Gazety Prawnej”, a współorganizatorem BGK. Jego celem było wyłonienie spośród 100 zgłoszonych najlepszych prac dyplomowych dotyczących innowacyjnego wykorzystania wody, wodoru i węgla w kontekście wyzwań oraz szans stojących przed naszym krajem. Oceniano nie tylko innowacyjne wykorzystanie tych zasobów, ale także jakość pracy i jej wartość merytoryczną. W konkursie mogli wziąć udział absolwenci szkół wyższych, którzy ukończyli studia w okresie od 1 października 2021 r. do 30 września 2022 r.

Drugą nagrodę w kategorii prac licencjackich otrzymał Szymon Gustaw, student naszego Uniwersytetu, który przygotował pracę związaną z badaniami procesu

sorpcji zanieczyszczeń nieorganicznych na biowęglach niemodyfikowanych i modyfikowanych (praca powstała pod kierunkiem dr Justyny Bąk z Katedry Chemii Nieorganicznej). Biowęgle są materiałami zbliżonymi właściwościami do węgla drzewnego otrzymywanymi zazwyczaj w procesie pirolizy biomasy roślinnej. Ich niewątpliwymi zaletami są: szeroki wachlarz surowców stosowanych do ich otrzymania, stabilność termiczna oraz obecność powierzchniowych grup funkcyjnych. Praca była częścią projektu realizowanego w UMCS we współpracy z Politechniką Poznańską pt. „Projektowanie i wytwarzanie funkcjonalnych matryc nieorganicznych metodami in situ oraz przez neutralizację odpadowych ścieków zawierających wanadany: właściwości, oddziaływania powierzchniowe, testy katalityczne i elektrochemiczne” (projekt OPUS 15, wartość dofinansowania 1 425 680 zł).

Kongres zakończył się posiedzeniem przedstawicieli ICI 3W, na którym przedyskutowano rolę centrum w rozwoju sektora 3W. Wskazano możliwe obszary strategiczne i działania. Za priorytetowe przedsięwzięcia uznano: stworzenie mechanizmu skutecznego pozyskiwania grantów międzynarodowych, powołanie centrum przełomowych technologii, uruchomienie krajowego (a docelowo międzynarodowego) centrum weryfikacji i certyfikacji technologii 3W, udostępnienie usługi PMO (Project Management Office) oraz wsparcie eksperckie innowacji 3W. Za bardzo ważne uznano ponadto działania na rzecz zapewnienia kadr niezbędnych do rozwoju sektora 3W, w szczególności powołanie kierunków studiów lub specjalności z tego obszaru oraz nowoczesnych programów kształcenia ustawicznego.

Liczne kularowe rozmowy pokazały, że czeka nas era wielkiej zmienności, a prognozowanie przyszłości staje się coraz większym wyzwaniem. Podkreślano, że rewolucyjne technologie muszą się mierzyć ze społeczną i biznesową nieufnością, a często z niewiarą w ich biznesowy sens. I właśnie, odnosząc się do tych kwestii, przedstawiciele samorządów wskazywali na potrzebę identyfikacji mocnych i słabych stron regionów. Panowało przekonanie, że wodór odnawialny będzie odgrywał kluczową rolę w systemach energetycznych przyszłości, a ścieżka zielonej transformacji to przede wszystkim stopniowe odchodzenie od paliw kopalnych i pozyskiwanie czystej energii z zeroemisyjnych instalacji. Dekarbonizacja gospodarki oraz działania

proklimatyczne będą ogromnym wyzwaniem finansowym, ale także technologicznym i organizacyjnym.

Uznano, że Polska ma ogromny potencjał intelektualny, a innowacyjne rozwiązania, które powstają w uczelniach i instytutach, powinny być inspiracją do rozwoju nowych przedsięwzięć gospodarczych. Przedstawiciele innowacyjnego biznesu przekonywali, że potrzebują nowych technologii oraz silnego wsparcia ośrodków

naukowych. Ale aby osiągnąć sukces, potrzeba przede wszystkim działań integracyjnych, które pozwolą połączyć potencjalnych partnerów: naukowych i biznesowych i które umożliwią stworzenie przyjaznych dla nich ekosystemów. Przedstawiciele BGK, polskiego banku rozwoju, deklarują jednoznacznie, że są gotowi podjąć się roli takiego integratora.

Ryszard Naskręcki

O formach tradycji i sposobach jej przekazywania

W dn. 8–9 grudnia 2022 r. w Akademickim Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Żywa tradycja – dziedzictwo zbiorowej tożsamości”. Towarzyszyła ona XXXII Międzynarodowemu Festiwalowi Muzyki Ludowej „Mikołajki Folkowe”. Tegoroczną edycję konferencji poświęcono pamięci prof. dr. hab. Jerzego Bartmińskiego – wybitnego językoznawcy, slawisty, folklorysty, twórcy Lubelskiej Szkoły Etnolingwistycznej. Obradom patronowała Komisja Etnolingwistyczna Komitetu Językoznawstwa PAN, a także Oddział Lubelski Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego. Wydarzenie zorganizowano w formule hybrydowej, a jego przebieg można było śledzić na żywo w ramach transmisji online na fanpage’u „Mikołajek Folkowych”.

W organizację wydarzenia zaangażowały się: Instytut Językoznawstwa i Literaturoznawstwa UMCS, Instytut Nauk o Kulturze UMCS, Studenckie Koło Naukowe Etnolingwistów UMCS, Akademickie Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka, Polskie Seminarium Etnomuzykologiczne, „Pismo Folkowe”, Stowarzyszenie Animatorów Ruchu Folkowego. Komitet naukowy współtworzyli: prof. dr hab. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska (Lublin), prof. dr Kristina Rutkowska (Wilno), dr hab. Iryna Klymenko, prof. NMAU (Kijów), prof. dr hab. Aleksandra Niewiara (Katowice),

dr hab. Marta Wójcicka, prof. UMCS (Lublin), dr hab. Violetta Wróblewska, prof. UMK (Toruń), dr hab. Mateusz Wyżga, prof. UP (Kraków), dr hab. Kacper Pobłocki, prof. UW (Warszawa) i dr Jaśmina Korczak-Siedlecka (Warszawa). Nad spotkaniem czuwał komitet organizacyjny w składzie: dr hab. Joanna Szadura, prof. UMCS, dr Agata Kusto, dr Damian Gocół oraz mgr Sylwia Katarzyna Gierczak.

Wystąpienia prelegentów poprzedziła dyskusja panelowa, którą prowadziła dr hab. Joanna Szadura, prof. UMCS. Do rozmowy na temat szeroko pojętej tradycji zaproszono grono ekspertów: prof. dr hab. Aleksandrę Niewiarę, prof. dr Kristinę Rutkowską oraz dr hab. Martę Wójcicką, prof. UMCS. Dyskusja była wstępem do odbywających się w pierwszym dniu konferencji obrad plenarnych (w 5 sekcjach tematycznych zaprezentowano 13 referatów) i przebiegających w blokach (wystąpienia transmitowane online i nietransmitowane) obrad kolejnego dnia spotkania (w 9 sekcjach tematycznych wysłuchano 25 referatów).

Grono tegorocznych prelegentów i ekspertów tworzyli naukowcy reprezentujący różne dyscypliny badawcze (językoznawstwo, etnolingwistykę, etnomuzykologię, nauki o kulturze, socjologię, historię) z krajowych i zagranicznych ośrodków akademickich oraz instytucji kulturalnych, w grupie tej znaleźli się także studenci i doktoranci.

Sylwia Katarzyna Gierczak

Bezpłatne e-booki o innowacjach w e-learningu

W 2022 r. nakładem Wydawnictwa UMCS ukazały się cztery anglojęzyczne e-booki z serii „Innovative Teaching Methods” w ramach realizacji projektów z Oslo Metropolitan University (EEA Grants Program Edukacja) i Uniwersytetem w Mons (projekt NAWA „E-learning i ICT w edukacji w Polsce i Belgii. Badania porównawcze”, program wymiany bilateralnej Polska – Walonia-Bruksela) pod kierownictwem dr hab. Lidii Pokrzyckiej, prof. UMCS.

W e-bookach opisano m.in. innowacje w nauczaniu zdalnym stosowane w Oslo Metropolitan University i Uniwersytecie w Mons, a także sposoby motywowania studentów i wykorzystywania innowacji dydaktycznych nie tylko online. W trakcie realizacji projektów przeprowadzono szereg wywiadów i ankiet, grupy badaczy uczestniczyły w seminariach i konferencjach projektowych, poświęconych rozwojowi i przyszłości nauczania zdalnego oraz innowacjom w nauczaniu na wszystkich szczeblach kształcenia. W e-bookach przedstawiono zagadnienia powiązane z rozwojem e-learningu w Polsce, Norwegii i Belgii, ewoluujące zainteresowania naukowców kształceniem online, a także pokazano, z czym wiąże się nauczanie zdalne w praktyce nauczania.

Problemem związanym z wdrażaniem e-learningu jest stres, który towarzyszy studentom w dużo większym stopniu niż w trakcie uczenia się w trybie stacjonarnym. Samodzielna praca, tylko ze wsparciem wykładowcy (bez bezpośredniego kontaktu) może generować napięcie emocjonalne, szczególnie jeżeli student nie pracuje systematycznie, nie potrafi pracować w trybie „mało, ale często”, tylko zostawia materiały do nauczania się na ostatni moment. Wiele więc zależy od odpowiedniego nastawienia studenta do nauki (bez restrykcyjnego nadzoru wykładowcy), rozwijania umiejętności współpracy w grupach online (stały kontakt z innymi uczącymi się daje większą motywację), jak również wsparcia dalszego otoczenia (także rodziny). Bardzo ważna jest systematyczność pracy studenta, dzielenie dużych partii materiału na mniejsze części, odpowiednie planowanie etapów nauki oraz ich obowiązkowa realizacja zgodnie z planem. Trzeba brać pod uwagę także fakt, że wszystkie formy nauczania związane z e-learningiem wiążą się z poszukiwaniem,

interpretowaniem i analizowaniem informacji. Nauka krytycznego myślenia i syntezy tekstu to umiejętności, które uzyskują studenci odpowiednio podchodzący do nauczania w e-learningu.

Ważne jest systematyczne wdrażanie e-learningu w praktyce nauczania w szkolnictwie wyższym, ale także zwrócenie uwagi na to, jak istotne jest spojrzenie na nauczanie zdalne z perspektywy koncernów, firm, które wykorzystują e-learning w sposób coraz bardziej efektywny i przynoszący konkretne zyski. Odpowiednie wdrażanie nauczania zdalnego na wszystkich szczeblach kształcenia daje możliwości wykorzystywania wiedzy przez przyszłych pracowników firm państwowych i komercyjnych. E-learning to przyszłość edukacji i rozwoju firm, o czym muszą pamiętać sami wykładowcy akademicy, systematycznie podnosząc swoje kwalifikacje zawodowe, by nie zawieść oczekiwań studentów.

Seria e-booków „Innovative Teaching Methods” otrzymała wyróżnienie w konkursie European Language Label Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji. Publikacje są do pobrania na stronie Wydawnictwa UMCS w zakładce E-booki.

Lidia Pokrzycka

Fot. Wydawnictwo UMCS

Fot. Piotr Palusiński

Fot. Piotr Palusiński

Kącik Książki Sportowej

25 listopada 2022 r. z inicjatywy dr. hab. Dariusza Słapka, prof. Uczelni, dyrektora Instytutu Historii UMCS oraz kierownika Lubelskiego Centrum Dokumentacji Historii Sportu afiliowanego w tymże Instytucie, otwarto Kącik Książki Sportowej. Miejszem prezentacji zbiorów książkowych poświęconych dziejom sportu jest Czytelnia Instytutu Historii.

Książki dotyczące historii sportu pozostają jednymi z bardziej niedocenianych publikacji w ramach badań nad szeroko pojmowaną przeszłością. Wynika to z kilku czynników. Przede wszystkim należy wskazać na samą istotę aktywności sportowej. W powszechnym odbiorze ma ona dostarczać uczestnikom i kibicom wrażeń, emocji, wzruszeń „tu i teraz”. Opisywaniu nawet największych sukcesów sportowych z perspektywy lat nie towarzyszy już to uczucie żywego poruszenia, euforii czy uniesienia. Kolejne problemy wynikają z wątpliwości, kto powinien parzyć się badaniami nad dziejami sportu. Sprowadzić je można do pytania, czy dziennikarze, byli sportowcy, działacze podejmujący te zagadnienia dysponują odpowiednim warształem i umiejętnościami. Warto dodać, że dopiero od niedawna historia sportu, struktur organizacyjnych i instytucjonalnych z nim związanych czy biografie ludzi zasłużonych w tej dziedzinie zyskały aprobatę środowiska naukowego jako element rzeczywistości historycznej, który warto badać. Jednocześnie dużym utrudnieniem zarówno dla badaczy profesjonalnie zajmujących się dziejami sportu, jak i dla amatorów zainteresowanych tą tematyką pozostaje niedostatek przedsięwzięć porządkujących wiedzę

w tym zakresie. Przejawia się to w niewystarczającej liczbie konferencji, czasopism naukowych, archiwów czy repozytoriów. Po części zadanie to spełnia wspomniane już Lubelskie Centrum Dokumentacji Historii Sportu, którego twórcą i pomysłodawcą jest prof. D. Słapek.

Kącik Książki Sportowej to projekt stawiający sobie za cel upowszechnianie oraz usystematyzowanie dorobku związanego z historią sportu. W jednym miejscu zebrano i udostępniono książki, do których trudno jest dotrzeć, przez co są często pomijane bądź pozostają nieznanne szerszemu gronu odbiorców. Ponadto inicjatywa ta służy również integracji środowisk zainteresowanych przeszłością aktywności sportowej. Przejawia się to zwłaszcza w sposobie pozyskiwania publikacji. Prywatne osoby zdecydowały się bezpłatnie przekazać egzemplarze, niekiedy zupełnie unikatowe, ze swych prywatnych kolekcji.

O tym, że takie miejsce jest potrzebne, może świadczyć zainteresowanie w dniu jego otwarcia. W wydarzeniu wzięli udział autorzy piszący o lubelskim sporcie, dziennikarze, regionaliści, muzealnicy, osoby związane z UMCS. Wśród gości znaleźli się m.in. redaktorzy: Wiesław Pawłat, Adam Rozwałka, Andrzej Szwabe i Leszek Wiśniewski. Nie zabrakło również autorów monografii poświęconych tematyce sportowej w wymiarze regionalnym, tj. Jacka Kosierba ze Świdnika, Mirosława Tereszczuka z Tomaszowa Lubelskiego i Macieja Powały-Niedźwieckiego, który opublikował kilkanaście książek traktujących o dziejach sportu, nie tylko lokalnego. Pojawili się Andrzej Krychowski oraz Witold Zimny, autorzy wspomnień sportowych, które ukazały się w serii „Moje lubelskie wspomnienia i zapomnienia”. Spotkanie swoją obecnością zaszczylicili przedstawiciele władz rektorskich UMCS: prof. dr hab. Dorota Kołodyńska oraz dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS.

Anna Obara-Pawłowska

Amicis Universitatis Mariae Curie Skłodowska 2022

Od 21 marca 2001 r. UMCS dysponuje medalem pozwalającym wyrazić uznanie i wdzięczność osobom i instytucjom w szczególny sposób wspierającym Uczelnię. Medal Amicis Universitatis Mariae Curie Skłodowska przyznawany jest na wniosek Rady Naukowej instytucji uniwersyteckiej, a po procedurach przewidzianych regulaminem – zatwierdzany przez Senat UMCS i kwitowany podpisem Rektora. Laureaci medalu wpisywani są do Księgi Amicis UMCS. Medal wręcza się w pełnej oprawie akademickiej, zazwyczaj przy okazji najważniejszych uroczystości uniwersyteckich¹.

Archeologia UMCS miała zaszczyt umieścić w Księdze Amicis UMCS 34 osoby i instytucje. Wśród laureatów są naukowe znakomitości, takie jak profesorowie: Kazimierz Godłowski, Magdalena Mączyńska z Krakowa, Teresa Dąbrowska, Jerzy Wielowiejski, Stefan Karol Kozłowski z Warszawy czy Claus von Carnap Bornheim ze Szlezewiku, Siegmund von Schnurbein z Frankfurtu nad Menem² oraz Ion S. Vynokur z Kamieńca Podolskiego. Większość medali to wyraz wdzięczności za wsparcie udzielone badaniom nad okresem rzymskim i wykopaliskom w Kotlinie Hrubieszowskiej. Tutaj wyróżnienie znalazły m.in.: Towarzystwo Regionalne Hrubieszowskie, Powiatowa Straż Pożarna w Hrubieszowie czy Fundacja Kultury i Przyjaźni

Polsko-Francuskiej im St. i K. Du Chateau w Hrubieszowie³. Uniwersytet nagrodił również małżeństwo Helgi i Dietera Rheinländerów z Niemiec, które przez długie lata pilotowało największe projekty międzynarodowe lubelskiej archeologii w tym kraju⁴.

15 grudnia 2022 r. wpisano do Księgi Amicis UMCS kolejne dwie osoby, a mianowicie samorządowców z gminy Hrubieszów: wójta seniora Jana Mołodeckiego i wójta Tomasza Zajęca. Ich zasługi dla archeologii, Uczelni i Lubelszczyzny są właściwie niemierzalne, aczkolwiek można wycenić wiele z ich działań, co buduje sumy powodujące zawrót głowy. Bez wsparcia hrubieszowskich samorządowców sukcesy i pozycja, jaką zajmuje archeologia spod znaku UMCS, nie miałyby miejsca. Tak jak wiele badań terenowych nigdy nie zostałyby przeprowadzonych⁵.

Jan Mołodecki

Jak głosi powszechna opinia, urodził się już „ze skazą samorządowca”. Obdarzony niezwykłym instynktem społecznym i towarzyszącą mu wrażliwością przy nietuzinowych talentach menedżerskich zapisał złote zgłoszki w dziejach gminy i regionu.

¹ Wyjątki od tej reguły miały i mają miejsce. Rektor Marian Harasimiuk wręczał medale w 2004 r. w Warszawie na okoliczność otwarcia wystawy „Wandalowie – strażnicy bursztynowego szlaku”, a rektor Zbigniew Krupa – w Masłomęczu w trakcie jubileuszu ćwierci wieku wykopalisk w tej miejscowości.

² A. Kokowski, *Medal dla Profesora Siegmara von Schnurbeina*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, Nr 8/227: 2016, s. 42.

³ A. Kokowski, *Ćwierć wieku archeologii w Masłomęczu*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, Nr 6/93: 2002, s. 18–21; tenże – *Rzecz o przyjaźni, czyli ćwierć wieku z archeologią w Masłomęczu (właściwie dla dorosłych)*, Lublin 2004, s. 111–113.

⁴ A. Kokowski, *Wandalowie – strażnicy bursztynowego szlaku*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, Nr 2/108: 2005, s. 14–15.

⁵ A. Kokowski, *Gmina Hrubieszów – strategiczny partner lubelskiej archeologii*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, Nr 4/275: 2021, s. 41–45.

Fot. Barbara Proff

W latach 1990–1991 był przewodniczącym Rady Gminy Hrubieszów. Wtedy zaczął bacznie przyglądać się poczynaniom archeologów i kiedy w listopadzie 1992 r. został wójtem, to jedną z pierwszych jego decyzji była prośba o kontakt z archeologami z UMCS. Usłyszałem wówczas słynne credo – „gmina jest biedna, więc na pieniądze raczej nie ma co liczyć, ale pomagać będziemy z całą mocą i z pełną determinacją”. Tak zaczęła się 30-letnia pomoc logistyczna dla naszych wykopalisk: darmowe kwatery dla studentów, organizowanie posiłków, pomoc w zdobywaniu sprzętu wykopaliskowego. Nie mniej ważne było budowanie przyjaznej atmosfery wokół archeologii – wyszukiwanie ludzi życzliwych, mających „dojścia” w trudnych czasach pierwszych lat wolnej Polski. Wójt Mołodecki dbał też konsekwentnie o to, byśmy prowadzili politykę otwartych drzwi. Wspólnie z ówczesnym przewodniczącym TRH, Jerzym Krzyżewskim, pomagał organizować słynne „zakończenia sezonu za mazurówką stodołą”, gdzie spotykaliśmy się z mieszkańcami, samorządowcami, przedsiębiorcami, posłami na sejm i przedstawicielami wszystkich odcieni politycznej mapy kraju. Cel był jeden – wszyscy wspierają archeologię! Szybko też uświadomił mi, że dla gminy „pozbawionej Wawelów i innych Czorsztynów oraz żubrów”

archeologia jest najpoważniejszym narzędziem promocji. Gmina produkowała więc tysiącami: pocztówki, foldery, ulotki, kalendarze, albumy i inne gadżety, gdzie mieliśmy swoje koronne, eksponowane miejsce. Mieliśmy również wsparcie we wszystkim, co organizowaliśmy – nieważne, czy były to wystawy w Berlinie, czy ogólnopolskie konferencje studentów archeologii w Czumowie; te poważne naukowo przedsięwzięcia, jak konferencja KAFU w Masłomęczu czy studyjna wizyta doktorantów Uniwersytetu Jagiellońskiego – zawsze „na baczność”, serdecznie, po gospodarsku, z przytupem.

To wtedy wymyślono Skansen Wioska Gotów w Masłomęczu, zaproponowano też doroczne Biesiady Archeologiczne, które do dzisiaj przyciągają w każdą ostatnią niedzielę lipca tysiące gości; to Jan Mołodecki wymyślił „katechizm gockiej archeologii” – *30 powodów do dumy z mieszkania w krainie Gotów* cieszyło się nie tylko gigantycznym powodzeniem, ale także równoważnym uznaniem⁶. A Nagroda Honorowa „Laur Masłomecki” dla osób zasłużonych dla regionu, przyznawana bardzo „oszczędnie” w dwóch wersjach – Srebrnego Lau-

⁶ A. Kokowski, *Trzydzieści powodów do dumy z mieszkania w krainie Gotów*, Zamość 2007.

ru i Brązowego Lauru – trafiała (i nadal trafia!) do największych postaci świata nauki, polityki i gospodarki, nie tracąc ani krzty ze swojej powagi i znaczenia. Warunek jest jeden – jej laureaci muszą popierać lubelską archeologię na hrubieszowskiej ziemi⁷. Za każdym razem w tle błyszczą nie tylko archeologia, ale również UMCS.

To zaledwie mała cząstka z tego, co ofiarował nam Laureat, powtarzający jak mantrę – „ludzie zrobią wszystko, tylko nie wolno im przeszkadzać i trzeba im zaufać”.

Tomasz Zając

Jest przedstawicielem młodego pokolenia samorządowców, tych starannie wykształconych, z doświadczeniem w pracy w różnych instytucjach. W 1995 r. został absolwentem politologii w UMCS. Dalszą wiedzę zdobywał na studiach podyplomowych w Lubelskim Ośrodku Kształcenia Samorządowego przy Fundacji Rozwoju KUL (1996); wyceny nieruchomości w Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie (1999); samorządu terytorialnego i rozwoju lokalnego na Uniwersytecie Warszawskim (2006); oraz zarządzania projektami społecznymi na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim (2007). Został też absolwentem Akademii Liderów Samorządowych w Wyższej Szkole Bankowej w Poznaniu.

W latach 2005–2014 był sekretarzem gminy wiejskiej Hrubieszów, zasiadał też w radzie powiatu hrubieszowskiego. W 2010 r. został wybrany na radnego sejmiku województwa lubelskiego, a 9 grudnia 2011 r. został jego przewodniczącym. W 2014 r. wybrano go na burmistrza Hrubieszowa, a od 2018 r. jest wójtem gminy wiejskiej Hrubieszów.

Jak sam przyznaje, „najlepszym uniwersytetem” była dla niego jednak praktyka pod okiem i u boku Jana Mołodeckiego. W sposób naturalny przejął przekonanie o wartości i znaczeniu archeologii na podległym mu obszarze, której stał się zagorzałym wielbicielem. W taki sam naturalny sposób przejął opiekę nad wykopaliskami, oddając archeologom do dyspozycji znakomitą bazę i szerokie wsparcie logistyczne. Swoją otwartością, pogodą ducha i bezkompromisowością po prostu kupuje sobie kolejne roczniki naszych studentów.

Charakterologicznie to przeciwieństwo Wójta Seniora: dynamiczny, często ryzykownie odważny w decyzjach, spontaniczny i w pozytywnym tego słowa znaczeniu – głodny sukcesów. Krótki okres, w jakim pełnił władzę wójtowską, to już całe ich pasmo. „Bitwa nad Bugiem” stała się imprezą nie tylko ponadregionalną, ale także międzynarodową. Gmina wprowadziła symbolikę archeologiczną do materiałów wizerunkowych (oficjalne logo z udziałem „gockiej kaczkę” i piękne hasło o skarbach czarnoziemiu). Doprowadził do wykupienia i zabezpieczenia jednego z najważniejszych stanowisk archeologicznych w środkowej Europie – wielokulturowego obiektu w Gródku nad Bugiem. Za to dokonanie otrzymał najwyższe odznaczenie, jakim jest Złota Odznaka za Opiekę nad Zabytkami, przyznawana przez Generalnego Konserwatora Zabytków.

Ale pomnikiem jego działalności staje się „Laboratorium Historiae Gothorum” w Masłomęczu⁸. Warta 34 mln zł inwestycja nie miałaby szans bez jego osobistego zaangażowania, talentów dyplomatycznych, umiejętności negocjacji i czysto ludzkiej odwagi. Na szali wagi projektu położył cały swój autorytet. Śmiej się – całą karierę. Kiedy zwróciłem mu na to uwagę, tylko machnął dłonią – „to już za nami, teraz wystarczy pilnować terminów, a to potrafimy znakomicie”.

Masłomęcka inwestycja jest jego przysłowiowym oczkiem w głowie, ale byłbym niesprawiedliwy, gdybym nie powiedział, że takich „oczek” to Tomasz Zając ma kilkanaście. Tak jak jego poprzednik, Jan Mołodecki, wie, że gmina to jedność – jedność interesów i działania. Z troską pochyla się nad każdym problemem, każdej miejscowości, każdej grupy mieszkańców. W trudnych czasach niełatwo godzić interesy, a przecież archeolodzy problemów nie ujmują, tylko ich przysparzają. „Ale to są inne problemy, przy których te nasze nabierają też innej wagi – budzą w ludziach ambicje, wyzwalają przedsiębiorczość. I to jest najważniejsze!”, że zacytuje wójta Zająca.

Ma więc nasza archeologia szczęście do Amicis... oj ma; ma nasza Uczelnia powody do dumy z archeologicznych Amicis... oj ma!

Andrzej Kokowski

⁷ A. Kokowski, *Gocka duma Masłomęcza – The Gothic pride of Masłomęcz. Archeologiczne dziedzictwo regionu hrubieszowskiego – Archaeological heritage of Hrubieszów district*, Masłomęcz – Hrubieszów – Lublin 2014, s. 32–35.

⁸ A. Kokowski, *Świątynia archeologii*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, Nr 11/282: 2021, s. 44–45; tenże – *Honorowy Komitet Naukowy „Laboratorium Historiae Gothorum”*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, Nr 3/284: 2021, s. 49–51; tenże – *„Laboratorium Historiae Gothorum” w Masłomęczu – wielki początek*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, Nr 11/293: 2022, s. 62–63.

Jubileusz pracy zawodowej prof. dr hab. Ewy Maj

17 listopada 2022 r. w ramach konferencji naukowej „Polska myśl polityczna – perspektywa historyczna i współczesna” odbyła się uroczystość jubileuszowa 40 lat pracy zawodowej prof. dr hab. Ewy Maj, kierownik Katedry Komunikacji Politycznej w Instytucie Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS.

Życiorys zawodowy Jubilatki zaprezentował prof. dr hab. Stanisław Michałowski, były rektor UMCS. Słowo na temat Profesora wygłosił zaś prof. dr hab. Witold Wojdyło z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Następnie biogram Jubilatki zaprezentowali jej wychowankowie: dr Łukasz Jędrzejski, dr Kamil Mazurek oraz dr Anna Szwed-Walczak.

Niespodzianką były wyemitowane materiały audio-wizualne: życzenia od ubiegłorocznego seminarzysty mgr. Kamila Wrońskiego oraz film pt. „Prof. dr hab. Ewa Maj – od adeptki nauki do mistrzyni i mentorki”

zrealizowany przez TV UMCS. W materiale filmowym wypowiadają się: prof. dr hab. Zbigniew Zaporowski (nauczyciel Jubilatki), prof. dr hab. Iwona Hofman (dyrektor INoKSiM), prof. dr hab. Włodzimierz Mich (kolega z Zakładu Myśli Politycznej, który obecnie nosi nazwę Katedry Komunikacji Politycznej), uczestnicy seminarium doktorskiego oraz jej współpracownicy: dr Łukasz Jędrzejski, dr Justyna Maguś, dr Kamil Mazurek, dr Anna Szwed-Walczak, a także mgr Beata Pietryczuk, która uczęszczała na seminarium magisterskie prowadzone przez prof. dr hab. Ewę Maj.

W trakcie uroczystości dziekani Wydziału Polilogii i Dziennikarstwa prof. dr hab. Wojciech Ziętała oraz prof. dr hab. Małgorzata Adamik-Szysiak przekazali Jubilatce *Diploma Gratiae*. Z kolei Mariusz Banach, zastępca Prezydenta Miasta Lublin ds. Oświaty i Wychowania wręczył Medal Unii Lubelskiej.

Podczas jubileuszu listy gratulacyjne odczytali m.in.: dyrektor Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach prof. dr hab. Iwona Hofman, dyrektor Instytutu Nauk o Polityce i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II prof. dr hab. Agnieszka Łukasik-Turecka, w imieniu Dziekana Wydziału Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego – prof. dr hab. Ewa Marciniak. Organizatorzy przekazali także listy otrzymane od: prezydenta Krakowa prof. dr hab. Jacka Majchrowskiego, dyrektora Instytutu Prawa, Ekonomii i Administracji Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie prof. dr hab. inż. Andrzeja Kozery, a także: prof. dr hab. Anieli Dylus (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego), prof. dr hab. Jana Ryszarda Sielezina (Uniwersytet Wrocławski), prof. dr hab. Tomasza Sikorskiego oraz prof. dr hab. Adama Wątorę (Uniwersytet Szczeciński), dyrektor Muzeum Narodowego w Lublinie dr Katarzyny Mieczkowskiej, mgr Agnieszki Grzegorzczak.

Fot. Barisze Profil

W listach odnoszono się do cenionych publikacji naukowych prof. dr hab. Ewy Maj, skrupulatności w realizowanych badaniach, talentu dydaktycznego, zdolności organizacyjnych, a także umiejętności współdziałania na rzecz dobra nauki i środowiska akademickiego.

Jubilatce wręczono następnie dwa tomy książek jubileuszowych: *Myśl polityczna – biografistyka – komunikowanie. Księga pamiątkowa dedykowana Prof. dr hab. Ewie Maj z okazji jubileuszu pracy naukowej* oraz *Myśl polityczna – działanie i komunikowanie*. Recenzje obu tomów przygotował prof. dr hab. Michał Strzelecki, a swoje konkluzje przedstawił w czasie uroczystości. Recenzent zaznaczył, że książki *cechuje wysoki poziom merytoryczny oraz warsztatowy, a także są dziełami dojrzałymi i starannie przemyślanymi, o logicznej i kompleksowej zarazem strukturze wewnętrznej, a w wielu aspektach także nowatorskimi*.

Część jubileuszową konferencji zamknął recital skrzypcowy Martyny Garbińskiej. W uroczystości wzięło udział blisko 100 gości, reprezentujących instytucje samorządowe, kulturalne oraz 16 ośrodków akademickich.

Prof. dr hab. Ewa Maj jest absolwentką studiów historycznych na Wydziale Humanistycznym UMCS. Od 1 października 1980 r. jest zawodowo związana z naszą Uczelnią. W latach 1980–1984 była zatrudniona w Zakładzie Systemów Politycznych i Historii Myśli Politycznej. Od 1 października 1984 r. w wyniku zmian strukturalnych zachodzących w Instytucie Nauk Politycznych podjęła pracę w Zakładzie Myśli Politycznej XIX i XX wieku, kierowanym przez prof. dr hab. Jana Jachymka. Od października 2009 r. do września 2022 r. była kierownikiem dwudyscyplinowej Katedry Myśli Politycznej. Od października 2022 r. kieruje Katedrą Komunikacji Politycznej.

Jubilatka była członkiem Komisji Senackich UMCS do spraw: dydaktyki i wychowania oraz restrukturyzacji. Przez dwie kadencje zasiadała także w Komisji Etyki Badań Naukowych UMCS. Jest zaangażowana w prace Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia. Należy do Polskiego Towarzystwa Historycznego, Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych i Ludowego Towarzystwa Naukowo-Kulturalnego. Dwukrotnie została wybrana prodziekanem ds. studenckich Wydziału Politologii UMCS (w latach 2005–2008 oraz 2008–2012).

Prof. dr hab. Ewa Maj to ceniona badaczka myśli politycznej, komunikowania politycznego oraz dziejów pra-

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Bartosz Prohl

sy. Jest autorką dziewięciu monografii (w tym dwóch w języku angielskim, a także dwóch współautorskich z prof. dr hab. Jerzym Juchnowskim, prof. dr hab. Janem Ryszardem Sielezinem, prof. dr hab. Anetą Dawidowicz, dr Anną Szwed-Walczak), ponad 140 artykułów naukowych opublikowanych w opracowaniach i czasopismach naukowych oraz redaktorką naukową 26 opracowań zbiorowych.

Anna Szwed-Walczak

Medal „Zasłużony dla UMCS” dla prof. dr. hab. Krzysztofa Pomorskiego

15 grudnia 2022 r., podczas uroczystych promocji doktorów i doktorów habilitowanych, prof. dr. hab. Krzysztofowi Pomorskiemu został wręczony Medal „Zasłużony dla UMCS”.

Prof. Krzysztof Pomorski związany jest z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej i Wydziałem Matematyki, Fizyki i Informatyki UMCS od prawie 60 lat, najpierw jako student, a obecnie jako tytułarny profesor pracujący w Katedrze Fizyki Teoretycznej.

Pracę magisterską ukończył w 1968 r. w UMCS, następnie w Instytucie Badań Jądrowych w Warszawie obronił doktorat i został na stałe zatrudniony w Instytucie Fizyki UMCS, gdzie pracuje do dnia dzisiejszego. W 1977 r. uzyskał habilitację na naszym Uniwersytecie, a następnie w 1985 r. tytuł profesora.

W okresie zatrudnienia jako „wysłannik” UMCS przebywał na dłuższych stażach naukowych w wielu jednostkach badawczych i uniwersyteckich na świecie, takich jak: Zjednoczony Instytut Badań Jądrowych w Dubnej (1 rok); Uniwersytet Techniczny w Monachium (2 lata + 1 rok); Uniwersytet w Ratyzbonie (ponad 2 lata); Instytut Badań Jądrowych CNRS w Strasburgu (1 rok + 1 rok).

Prof. K. Pomorski otrzymał szereg nagród, wśród których najważniejsze to: nagroda Niemieckiego Towarzystwa Fizycznego (DFG, 1997); P.A.S.T., czyli nagroda francuskiego ministra edukacji w postaci rocznego stypendium we Francji (2000) oraz medal Mariana Smoluchowskiego nadawany przez Polskie Towarzystwo Fizyczne za wybitne osiągnięcia edukacyjne (2011).

W ramach działań organizacyjnych zdobywa granty naukowe, a wśród nich np. wieloletnie prowadzenie jednego z projektów w ramach polsko-francuskiej

współpracy COPIN, 6 grantów KBN, grant NCN 2015–2018 czy też polsko-chiński projekt SHENG.

W latach 1996–2015 był kierownikiem Katedry Fizyki Teoretycznej, gdzie przewodził jednej z lepszych grup teoretyków jądrowych w Europie. Jednocześnie w latach 2005–2008 pełnił funkcję dziekana Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki, przyczyniając się do istotnego rozwoju wydziału, m.in. zainicjował budowę gmachu Instytutu Informatyki oraz doprowadził do nadbudowy budynku „starej fizyki”, dzięki czemu istotnie zwiększyła się baza lokalowa wydziału.

Jego działalność dydaktyczna zaowocowała całą serią wychowanków i to nie tylko studentów fizyki, ale także młodzieży, która zaraziła się od niego bakcylem badań naukowych i obecnie pracuje w różnych jednostkach badawczych w Polsce. Prof. K. Pomorski był promotorem siedmiu doktoratów.

W celu rozpropagowania fizyki jądrowej niskich energii, która była i jest jego głównym polem badań, wraz z prof. H.J. Krappe wydał w 2012 r. podręcznik pt. *Theory of Nuclear Fission* (seria: Lecture Notes in Physics, wyd. Springer Verlag). Jest to unikatowy podręcznik opisujący fundamenty modelu obrazującego jedno z istotniejszych zjawisk jądrowych, jakim jest rozszczepienie jądra atomowego. Prof. Pomorski jest także współautorem podręcznika dla studentów *Zarys teorii jądra atomowego* wydanego w 1999 r. przez PWN i autorem skryptów *Mechanika teoretyczna* (2000) i *Elektrodynamika* (2007), które opublikowało Wydawnictwo UMCS.

Ponadto jest autorem lub współautorem ponad 300 prac naukowych opublikowanych w różnych czasopiśmie międzynarodowych lub jako materiały konferencyjne. Większość tych publikacji dotyczy teorii rotacji

Fot. Barbara Proff

jądrowych, kolektywnych wibracji, zjawiska rozszczepienia jądra atomowego oraz zderzeń ciężkich jonów.

Prof. K. Pomorski jest również recenzentem czołowych czasopism naukowych: „Acta Physica Polonica B”, „Physical Review Letters”, „Physical Review C”, „Nuclear Physics A”, „Progress in Particle and Nuclear Physics”, „Journal of Physics G”, „Physica Scripta”, „European Physical Journal A i D”, „European Physics Letters”, „Int. Journal Modern Physics E”. Dowodem uznania, jakim się cieszy, było powierzenie mu, wspólnie z prof. Adamem Sobczewskim, przez redakcję „Progress in Particle and Nuclear Physics” opracowania artykułu przeglądowego o strukturze i własnościach jąder superciężkich. Rezultaty swoich badań przedstawiał wielokrotnie na konferencjach międzynarodowych i w cyklach wykładów specjalistycznych głoszonych w instytutach i uniwersytetach zagranicznych (Amsterdam, Berlin, Bormio, Bratysława, Bruksela, Bruyaresle-Chatel, Cean, Coimbra, Dubna, Kijów, Kopenhaga, Krym, Kreta, Lund, Madryt, Messyna, Monachium, Orsay, Oslo, Padwa, Regensburg, Saclay, Saloniki, Strasburg, Trydent, Zagrzeb).

Przez wiele lat współpracował i nadal współpracuje z wieloma innymi ośrodkami zagranicznymi: HMI w Berlinie, GANIL w Caen, GSI w Darmstadt, IFJ-UAN w Kijowie, NBI w Kopenhadze, Uniwersytetem w Lund, CSNSM w Orsay, Uniwersytetem Arystotelesa w Salonikach, centrami fizyki teoretycznej w Trieście i Trydencie. Wielokrotnie bywał z krótkimi wizytami w tych instytutach, wygłaszał seminaria i posiada wspólne publikacje. Obok kontaktów zagranicznych utrzymuje też stałą współpracę z fizykami z Warszawy i Krakowa.

Prof. Krzysztof Pomorski jest inicjatorem i jednym z organizatorów dorocznych konferencji naukowych Nuclear Physics Workshop w Kazimierzu nad Wisłą, które już od prawie 30 lat gromadzą polskich i zagranicznych fizyków jądrowych. Na konferencjach tych z reguły liczniejszym gronem byli fizycy spoza Polski, doceniając w ten sposób grupę fizyków jądrowych z Lublina, kierowaną przez prof. K. Pomorskiego. Materiały w postaci artykułów z konferencji przez lata były publikowane w dobrych, międzynarodowych czasopismach, takich jak „International Journal of Modern Physics E”, „Physica Scripta” czy też „Acta Physica Polonica”.

Andrzej Góźdź

II sezon „Podcastu Akademickiego” zakończony sukcesem

II sezon „Podcastu Akademickiego” to projekt stworzony przez członków Koła Naukowego Ekonomistów UMCS, realizowany w 2022 r. w ramach konkursu „Lublin Akademicki”. Główną koordynatorką była Anna Kot, studentka Wydziału Ekonomicznego.

Inicjatywa składa się z 10 unikalnych odcinków nagrywanych stacjonarnie na wydziale lub zdalnie przy użyciu profesjonalnego sprzętu. Projekt miał na celu

stworzenie merytorycznej treści dla studentów i społeczności pozaakademickiej, która poszerzyła ich wiedzę z zakresu szeroko pojętej ekonomii i biznesu. Odbiorcami byli także uczniowie szkół ponadpodstawowych. Odcinki stanowiły materiał dydaktyczny dla prowadzących zajęcia i lekcje. Zaproszonymi gośćmi byli pracownicy naukowcy UMCS oraz eksperci z danej dziedziny, którzy w trakcie wywiadów objaśniali dane zagadnienia.

W celu zaangażowania obcokrajowców i zwiększenia umiędzynarodowienia projektu jeden odcinek podcastu został nagrany w języku angielskim („World famous X-Culture Project coming to Lublin”). Gościem specjalnym był dr Vasyl Taras, dyrektor, założyciel i koordynator inicjatywy X-Culture. Odcinek ten promuje X-Culture Global Business Symposium, które odbędzie się w tym roku w Lublinie w ramach Europejskiej Stolicy Młodości 2023.

Projekt miał charakter popularnonaukowy i promocyjny. Z uwagi na zróżnicowane treści każdy podcast pozwolił osiągnąć odrębne efekty naukowe i pozanaukowe. Do pozanaukowych efektów można zaliczyć m.in. promocję Koła Naukowego Ekonomistów i wydziału wśród społeczności akademickiej, potencjalnych studentów (uczniów szkół ponadpodstawowych) oraz w środowisku biznesowym; zacieśnianie współpracy pomiędzy Uczelnią, samorządem lokalnym a obszarem biznesu oraz zwiększenie prestiżu Wydziału Ekonomicznego UMCS i Lublina jako ośrodka atrakcyjnego dla społeczności akademickiej.

Wszystkie odcinki II sezonu „Podcastu Akademickiego” zostały opublikowane na najpopularniejszych platformach streamingowych, takich jak: Spotify, Google Podcasts, Apple Podcasts, Anchor, YouTube. Miało to na celu dotarcie do jak największej liczby odbiorców i ułatwienie dostępu do poszczególnych odcinków wszystkim słuchaczom, nawet osobom ze szczególnymi potrzebami. Do każdego odcinka dodatkowo została przygotowana transkrypcja, aby osoby niesłyszące mogły zapoznać się z jego treścią. Łączna liczba odbiorców wyniosła ponad 20 tys.

Inicjatywa została zrealizowana przy wsparciu finansowym Gminy Lublin w ramach programu „Lublin Akademicki”.

Anna Kot

Archiwum Koła Naukowego Ekonomistów

Archiwum Koła Naukowego Ekonomistów

Debata „Młodzi i kreatywni, czyli jak młodzież oswaja druk 3D”

14 grudnia 2022 r. odbyła się debata poświęcona technologii druku 3D. W ramach projektu zaplanowano łącznie 8 spotkań z ekspertami i praktykami.

Cykl debat rozpoczął się od poruszenia tematu „Młodzi i kreatywni, czyli jak młodzież oswaja druk 3D”. W dyskusji wzięli udział: dr hab. inż. Jerzy Montusiewicz, prof. PL (wykładowca akademicki w Politechnice Lubelskiej specjalizujący się w informatyce technicznej i telekomunikacji), mgr Łukasz Gierek (wykładowca akademicki na Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach, nauczyciel przedmiotów informatycznych w Zespole Szkół Technicznych w Radomiu, szkoleniowiec i trener), mgr Edyta Borowicz-Czuchryta (nauczycielka z Lubartowa, reprezentantka Polski na Konferencji Innowacyjnych Edukatorów w Sydney w Australii), mgr Paweł Olszewski (wykładowca w Katedrze Systemów Inteligentnych UMCS). Rozmowę poprowadziła dr hab. Bożena Zgardzińska, prof. Uczelni, zastępca dyrektora Instytutu Fizyki UMCS.

Dyskutanci wypowiedzieli się m.in. na temat: aktualnego przygotowania młodzieży i dorosłych do zastosowań technologii druku 3D, pierwszych kroków w jego wdrażaniu w szeroko rozumianej edukacji, barier i wyzwań stojących przed polską szkołą, nauczycielami i uczniami oraz inspiracji dla innowacyjnej edukacji wspieranej drukiem 3D. W rozmowie prze-

Fot. Karol Standzikowski

wijał się wątek gotowości młodzieży do wykorzystania tej technologii oraz powiązania nabywanych umiejętności z kluczowymi dla współczesnego rynku pracy kompetencjami.

Karol Standzikowski

Warsztaty dla studentów Wydziału Historii i Archeologii

6 grudnia 2022 r. odbyły się warsztaty, które poprowadziła mgr Klaudia Rogowska, absolwentka studiów licencjackich na UMCS, od 2019 r. doktorantka w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Warszawskiego (dyscyplina: historia).

W trakcie spotkania uczestnicy zostali m.in. zapoznani z podstawową wiedzą na temat prowadzenia ba-

dań w zakresie historii przestępczości seksualnej. Mogli pracować na przypadkach spisanych w XVIII-wiecznych księgach sądowych miejskich oraz wiejskich. Były to zarówno materiały wydane drukiem, jak i rękopisy z terenów ówczesnego województwa krakowskiego, sandomierskiego oraz ruskiego.

Paulina Litka

„SmartCity” promuje ekologiczne miasta

Członkowie Studenckiego Koła Naukowego Planistów „SmartCity” pod opieką dr Dagmary Kociuby mieli okazję poprowadzić warsztaty „Eco City” w trzech szkołach partnerskich UMCS.

18 listopada 2022 r. inż. Patrycja Adamczyk, Weronika Dajek, Ola Zając, Rafał Burek oraz Jakub Sachajko odwiedzili Państwowe Szkoły Budownictwa i Geodezji w Lublinie. Natomiast 22 listopada członkowie koła udali się do Lubartowa, gdzie Weronika Dajek, Anna Puchacz, Alicja Wójtowicz, Marta Piesta, Aleksandra Pazur, Agnieszka Plewik, Julia Byzdra, Radosław Poszytek oraz Jakub Sachajko przeprowadzili zajęcia w II Liceum Ogólnokształcącym im. Piotra Firleja oraz Zespole Szkół nr 2 im. Księcia Pawła Karola Sanguszki.

Podczas warsztatów uczniowie mogli zaprojektować ekologiczne miasto, dzięki czemu przyswoili zdobytą wiedzę w praktyczny sposób. Pracowali na planie miasta Kamionka. W swoich projektach uwzględnili wiele ekologicznych rozwiązań, które poznali na warsztatach, oraz nauczyli się, jak zaprojektować przyjazną i zieloną przestrzeń. Najlepsze prace zostały nagrodzone.

*Aleksandra Pazur
Agnieszka Plewik
Julia Rzadkowska*

Fot. SKiP SmartCity

Fot. Paulina Litka

Koło Nauk Pomocniczych Historii – nowa organizacja na Wydziale Historii i Archeologii

24 listopada 2022 r. w sali obrad Rady Wydziału miała miejsce uroczysta inauguracja nowo powstałego Koła Nauk Pomocniczych Historii. Opiekunem koła jest dr hab. Tomisław Giergiel z Katedry Archiwistyki i Nauk Pomocniczych Historii, natomiast przewodniczącym – Konrad Wainberger, student historii.

KNPH powstało z inicjatywy grupy studentów wydziału, którzy pragną rozwijać swoje pasje i zainteresowania związane z nauką wspomagającą pracę historyka. Jego głównym celem jest popularyzacja dziedzictwa kulturowego Lublina oraz promowanie Katedry Archiwistyki i Nauk Pomocniczych Historii, Instytutu Historii oraz wydziału.

Wydarzenie zgromadziło liczną grupę osób, m.in. studentów I, II i III roku historii oraz prawa. Wzięły w nim udział władze wydziału: dziekan dr hab. Joanna Sobiesiak, prof. UMCS i prodziekan ds. studenckich prof. dr hab. Anna Zakościelna. Swoją obecnością zaszczylił spotkanie dr hab. Dariusz Słapek, prof. UMCS, dyrektor Instytutu Historii. Interesujący wykład inauguracyjny pt. *Z badań nad historią lubelskiego cmentarza przy ul. Lipowej. Neogotycki nagrobek Mikołaja i Juliana Dymowskich* wygłosił lic. Rafał Juściński, student historii.

Uczestnicy spotkania podjęli ciekawą dyskusję oraz zapoznali się z celami koła.

Paulina Litka

Fot. Barbara Proń

Wręczenie nagród w konkursie Nagroda Santander „Nauka jest lepsza od czekolady”

15 grudnia 2022 r. w Sali Senatu UMCS odbyło się uroczyste rozdanie nagród dla laureatów i laureatek oraz osób wyróżnionych w konkursie Nagroda Santander „Nauka jest lepsza od czekolady”. Pomysłodawcą konkursu i głównym jego organizatorem było Biuro Promocji i Popularyzacji Nauki. Projekt został zrealizowany w partnerstwie z Santander Universities.

Celem konkursu było przedstawienie nauki w sposób atrakcyjny i nieszablonowy. Uczestnicy i uczestniczki na udostępnionych na TikToku filmach udowodniali tezę, że nauka może kojarzyć się z radością, przyjemnością, rozwojem osobistym i odkrywaniem nieznanego.

Do konkursu zgłosiło się ponad 60 uczniów i uczennic ze szkół partnerskich UMCS oraz studentów i studentek naszej Uczelni. W wyniku obrad komisji konkursowej oraz uzyskanej ilości polubień pod filmami nagrody w kategorii „Student/studentka” otrzymali:

1. miejsce: Mateusz Rozwałka (3000 zł)
2. miejsce: Ilona Banaszekiewicz (2000 zł)
3. miejsce: Aleksandra Efir (1500 zł)

Z kolei w kategorii „Uczeń/uczennica” zostali nagrodzeni:

1. miejsce: Małgorzata Izdebska (3000 zł)
2. miejsce: Eliza Chudziak (2000 zł)
3. miejsce: Wiktor Kurec (1500 zł)

Nagrody laureatom wręczyły: prorektor ds. studentów i jakości kształcenia prof. dr hab. Dorota Kołodyńska, Paulina Rynkiewicz – menadżerka placówki Santander Universities, Wirginia Gieryng-Wójtowicz – dyrektorka Centrum Promocji UMCS i Barbara Uljasz – kierowniczką Biura Promocji i Popularyzacji Nauki UMCS. W spotkaniu udział wzięła także medioznawczyni i dziennikarka dr Ewa Bulisz z Katedry Komunikacji Medialnej UMCS, która podzieliła się swoim doświadczeniem i wiedzą na temat autopromocji na TikToku.

Barbara Uljasz

Spotkanie autorskie z Tomaszem Pruskim

Archiwum Koła Naukowego Finansistów

24 listopada w Auli III im. dr. Lesława A. Pagi na Wydziale Ekonomicznym UMCS gościł Tomasz Prusek, który opowiedział o swoich powieściach *K.I.S.S.* oraz *P.I.I.G.S.*

Książki zostały osadzone w realnych wydarzeniach, tj. kryzysie finansowym w 2008 r. oraz kryzysie w strefie euro. Główną bohaterką jest kobieta – Olga Kirsch, która gra czysto na rynku kapitałowym, w przeciwieństwie do swoich kolegów po fachu. Na podstawie swoich powieści autor przybliżył słuchaczom, jak wygląda ciemna strona giełdy oraz jakie niebezpieczeństwa czyhają na jej uczestników.

Spotkanie było skierowane do studentów oraz wszystkich osób zainteresowanych tematyką inwestycyjną. Współorganizatorami wydarzenia był Wydział Ekonomiczny UMCS oraz Studenckie Koło Naukowe Finansistów UMCS.

Ewelina Przyłucka

Popkultura poza kontekstem 3.0

16 grudnia 2022 r. odbyła się trzecia edycja Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej pt. „Popkultura poza kontekstem 3.0”. Organizatorem wydarzenia było Koło Naukowe Medialno-Popkulturowe „Produktywni” działające na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa UMCS. Patronat medialny objęli: Radio Lublin, Akademickie Radio Centrum oraz „Polformance” – Magazyn Studentów Politologii i Dziennikarstwa UMCS.

Trzecia edycja wydarzenia stała się przestrzenią do interdyscyplinarnej dyskusji między młodymi badaczami. Różnorodność wątków związanych z popkulturą umożliwiła referentom zaprezentowanie przygotowanych wystąpień z wykorzystaniem wielu podejść naukowych. Przedmiotem badań były zagadnienia z zakresu: kinematografii, literatury, gier komputerowych, polityki, sztuki, praw autorskich, muzyki i teatru.

Wydarzenie rozpoczęło się od wystąpienia prof. dr hab. Iwony Hofman, dyrektor Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS, która zwróciła uwagę na tematy referatów, pozwalające dostrzec *rzeczywiste wpływy i potencjał popkultury w bardzo nieoczywistych kontekstach tego, co dawniej nazywało się kulturą wysoką*. Następnie głos zabrały: dr hab. Małgorzata Adamik-Szysiak, prof. UMCS, prodziekan ds. studenckich na WPiD; dr Justyna Maguś, opiekun Koła Naukowego Medialno-Popkulturowego „Produktywni” oraz członkinie komitetu organizacyjnego konferencji – przewodnicząca koła Katarzyna Szawłoga oraz mgr Patrycja Winiarczyk. Każda z wypowiedzi podkreślała wagę cykliczności wydarzenia, które na stałe wpisało się do kalendarza konferencji naukowych organizowanych przez studentów wydziału.

W ramach wydarzenia odbyło się 13 paneli obejmujących 43 wystąpienia. Uczestnikami konferencji

byli studenci i doktoranci reprezentujący 17 ośrodków akademickich (Uniwersytet Szczeciński, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Rzeszowski, Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Uniwersytet Opolski, Uniwersytet Łódzki, Politechnikę Rzeszow-

ską im. Ignacego Łukasiewicza, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Wysoká škola DTI, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w Lublinie, Szkołę Doktorską Anthropos IPAN w Warszawie). Wygłoszone referaty charakteryzowały się wysokim poziomem merytorycznym, motywując uczestników do interesujących dyskusji panelowych.

Patrycja Winiarczyk

Wykład otwarty prof. dr. hab. Anatolija Krugłaszowa

8 grudnia 2022 r. na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa UMCS odbył się wykład otwarty prof. dr. hab. Anatolija Krugłaszowa z Czerniowieckiego Uniwersytetu Narodowego im. Jurija Fed'kowycza (Ukraina) pt. *Wojna Rosji przeciwko Ukrainie – zagrożenia dla Europy i porządku międzynarodowego*.

Prof. Anatolij Krugłaszow w sposób syntetyczny przedstawił kluczowe wydarzenia, które przyczyniły się do umocnienia Rosji jako imperium na przestrzeni wieków. Rys historyczny stanowił wprowadzenie do bieżących wydarzeń i toczącej się od 2014 r. rosyjsko-ukraińskiej wojny. Prelegent zaprezentował swoje przemyślenia na temat polityki władz Federacji Rosyjskiej, szczególnie prezydenta Władimira Putina, którą zdefiniował jako retroimperializm, oraz uzasadnił, dlaczego zaproponowany przez niego termin najlepiej określa i charakteryzuje działania Rosji wobec tzw. bliskiej zagranicy, zwłaszcza Ukrainy. Ponadto zwrócił uwagę na zależność pomiędzy do niedawna bierną i słabą postawą Zachodu (m.in. wobec wojny w Gruzji) i coraz zuchwalszymi działaniami Kremla. W dalszej części wystąpienia ukazał niespójność narracji rosyjskiej dotyczącej celów inwazji na Ukrainę oraz obalił główne tezy będące pretekstem do aneksji Krymu i najazdu na suwerenne i niepodległe państwo.

Fot. Ihor Kolanichenko

Wydarzenie zostało zorganizowane przez Centrum Europy Wschodniej UMCS oraz Instytut Nauk o Polityce i Administracji UMCS.

Nadia Gergało-Dąbek

Akademia Samorządowca 2022

W dn. 9–10 grudnia 2022 r. na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa odbyła się Akademia Samorządowca zorganizowana przez Zarząd Uczelniany Samorządu Studentów UMCS. To już kolejna edycja wydarzenia, które ma na celu rozwinięcie kompetencji studentek i studentów zaangażowanych w działalność organów ZUSS oraz członków Niezależnego Zrzeszenia Studentów UMCS. *Uważam, że Państwa działalność na rzecz wspólnoty studenckiej, wspólnoty akademickiej, którą współtworzymy, jest bezcenna i bardzo się cieszę, że z tak dużym zainteresowaniem przyjęliście propozycję udziału w Akademii Samorządowca* – powiedział dziekan Wydziału Politologii i Dziennikarstwa dr hab. Wojciech Ziętara, prof. UMCS podczas oficjalnego otwarcia wydarzenia.

W ramach Akademii Samorządowca przeprowadzono warsztaty, szkolenia oraz dyskusje. Uczestnicy mieli okazję poszerzyć swoją wiedzę oraz umiejętności w zakresie skutecznej komunikacji, pozyskiwania partnerów zewnętrznych, tworzenia treści na social media, realizacji projektów, pomocy socjalnej na UMCS czy sztuki autoprezentacji.

Weronika Chołojczyk

Fot. Andrzej Raźbiewicz

Spotkanie z Absolwentem

8 grudnia 2022 r. odbyło się kolejne wydarzenie z cyklu „Spotkanie z Absolwentem”, którego inicjatorem jest Wydział Historii i Archeologii UMCS.

Mgr Jakub Ordutowski, absolwent archeologii i studiów doktoranckich w zakresie historii na UMCS oraz prezes Stowarzyszenia „Curia Mediaevalis” opowiedział o swoich doświadczeniach z pobytu na Bliskim Wschodzie, badaniach geofizycznych w Egipcie na stanowiskach z różnych okresów historycznych, wyprawie do Syrii śladami Thomasa E. Lawrence’a, kwerendach w Izraelu, badaniach w Sudanie na IV katarakcie i kontekście archeologii lubelskiej z okresu studiów.

Słowo wstępne wygłosiła prof. dr hab. Anna Zakościelna, prodziekan ds. studenckich na WHiA.

Zainteresowani wysłuchali niezwykle interesujących opowieści z podróży badawczych mgr. J. Ordutowskiego, ponadto poznali tajniki działania wspomnianego stowarzyszenia, które powstało w 2019 r. jako niezależna organizacja pozarządowa mająca na celu promocję wiedzy o kulturze średniowiecznej.

Uczestnicy spotkania dyskutowali również o tym, dlaczego warto studiować nauki historyczne, co z tego może wynikać oraz czy można przestać być archeologiem.

Paulina Litka

Wyniki wojewódzkiego etapu VII Olimpiady Wiedzy o Bezpieczeństwie i Obronności

9 grudnia 2022 r. po raz siódmy na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa UMCS odbył się wojewódzki etap Olimpiady Wiedzy o Bezpieczeństwie i Obronności. Honorowym patronatem w tym roku olimpiadę objęli: wojewoda lubelski Lech Sprawka, marszałek województwa lubelskiego Jarosław Stawiarski, prezydent miasta Lublin dr Krzysztof Żuk, komendant wojewódzki Policji gen. Artur Bielecki, komendant wojewódzki PSP nadbryg. Grzegorz Alinowski, komendant Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej gen. bryg. Jacek Szcząchor, pułkownik Jarosław Mokrzycki, dowódca LITPOLUKRBRIG oraz rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski.

Wydarzenie rozpoczęło się od oficjalnego powitania gości. Słowo do uczestników olimpiady skierowali prof. dr hab. Marek Pietraś, dyrektor Instytutu Nauk o Polityce i Administracji, dr hab. Wojciech Ziętara, prof. UMCS, dziekan Wydziału Politologii i Dziennikarstwa oraz dr Liliana Węgrzyn-Odzioba, sekretarz komisji okręgowej olimpiady.

Następnie uczniowie przystąpili do wojewódzkiego (drugiego) etapu polegającego na napisaniu testu. Udział w nim wzięli autorzy 100 najlepszych esejów, które wybrano spośród 374 nadesłanych prac.

Uczestnicy, czekając na wyniki, wysłuchali interesujących wykładów zaprezentowanych przez doktoranta w Szkole

Doktorskiej Nauk Społecznych UMCS mgr. Wojciecha Stachyrę (*Gry wojenne i symulacje strategiczne w politologii*) oraz studenta bezpieczeństwa narodowego Aleksandra Gizę (*Transformacja Wojska Polskiego – aspekt modernizacji*).

Kończącym i zarazem kluczowym etapem wydarzenia było uroczyste ogłoszenie wyników testu. Zwycięzcami zostali: Miłosz Zawadzki (Zespół Szkół Elektronicznych w Lublinie), Klaudia Sienkiewicz (I LO w Lublinie), Natalia Ostrzyżek (I LO w Świdniku), Konrad Pisiak (I LO w Świdniku), Zofia Hetman (Prywatna Szkoła Podstawowa i Liceum im. Królowej Jadwigi w Lublinie), Adrianna Adamczyk (XXIV LO w Lublinie), Mikołaj Rymanowski (V LO w Lublinie), Maciej Kiesz (I LO w Biłgoraju), Oskar Jakóbczyk (V LO w Lublinie), Paulina Michalak (V LO w Lublinie).

Wyłoniona dziesiątka laureatów w marcu 2023 r. będzie reprezentować województwo lubelskie na ogólnokrajowym etapie olimpiady.

W ramach tegorocznej edycji wydarzenia ogłoszono konkurs pod patronatem prezydenta RP Andrzeja Dudy na esej pt. *Aktualność Strategii Bezpieczeństwa Narodowego 2020 w aspekcie obecnych zmian środowiska bezpieczeństwa w Europie*. Do drugiego etapu zakwalifikowały się prace Patryka Głaza (XXIV LO w Lublinie), Nikoli Pogorzelskiej (V LO w Lublinie) i Macieja Kiesza (I LO w Biłgoraju).

Liliana Węgrzyn-Odzioba

Fot. Ilor Koleszczenko

2022 r. w pigułce. Przeżyj go jeszcze raz z Chatką Żaka

Setki wydarzeń artystycznych i tysiące studentów tworzących i doświadczających kultury studenckiej – tak w jednym zdaniu można streścić 2022 r. w Chatce Żaka. Za nami prawie 300 koncertów, spektakli, wystaw, seansów filmowych, warsztatów i innych artystycznych działań. Nie sposób napisać o wszystkich imprezach i emocjach, które towarzyszyły nam w tym roku. Jednak kilka wydarzeń szczególnie zapadnie w pamięć zarówno nam, jak i naszym odbiorcom. Co wyjątkowego wydarzyło się w 2022 r.?

Musical Cyrkowy

„Chatkowy” projekt, w którym głos oddaliśmy młodym artystom. To właśnie oni (pod okiem specjalistów) tworzą ten spektakl na każdym jego etapie. Widowisko oparte na trzech wiodących gałęziach sztuki performatywnej: tańcu, cyrku i muzyce prezentuje ich innowacyjne, synkretyczne połączenie we współczesnej interpretacji. Premiera już w tym roku w ramach Europejskiej Stolicy Młodzieży 2023.

Przestrzeń Wspólna

Chatka Żaka czynnie włączyła się w pomoc osobom z Ukrainy. Na początku marca powstała Przestrzeń Wspólna, w której rodziny z dziećmi mogły odpocząć, skontaktować się z najbliższymi, czy uzyskać potrzebne informacje. Dodatkowo były organizowane warsztaty z nauki języka polskiego oraz koncerty charytatywne.

Studencka Wiosna Teatralna

Legendarny lubelski festiwal, który został reaktywowany po 48 latach przerwy. Wybrane grupy teatralne z całej Polski spotkały się w Chatce Żaka, by zaprezentować swoją działalność przed profesjonalnym jury, a także wziąć udział w warsztatach i wymienić się doświadczeniami z innymi zespołami.

Stypendia Kulturalne Bogdanki (druga edycja)

Po świetnie przyjętej pierwszej edycji programu Lubelski Węgiel Bogdanka S.A. przeznaczył 100 tys. zł na

Fot. Jan Jezak

Fot. Jan Jezak

działania artystyczne młodych ludzi. Do końca 2022 r. powstało 20 różnych projektów artystycznych, m.in. spektakle, koncerty i wystawy.

50-lecie DKF „Bariera”

Ceniony w całej Polsce Dyskusyjny Klub Filmowy „Bariera” Chatki Żaka w tym roku obchodził swoje 50-lecie. Z tej okazji zorganizowano kilkadziesiąt pokazów filmowych zarówno nawiązujących do historii klubu, jak i patrzących w przyszłość kinematografii. W ramach punktu kulminacyjnego jubileuszu odbył się wyjątkowy seans filmu niemego z muzyką na żywo.

ŻAKART – Edukacyjny Wymiar Kultury Studenckiej

To kontynuacja ogólnopolskiego projektu Forum Kultury Studenckiej, który został zapoczątkowany w 2019 r. W ramach projektu ŻAKART, stworzonego i koordynowanego przez Chatkę Żaka, odbyło się 37 wydarzeń kulturalnych w 13 polskich miastach. Na scenach wystąpiło 132 studentów. Grupy artystyczne z akademickich jednostek kultury podróżowały po całym kraju, by móc zaprezentować swoje umiejętności w innych częściach Polski.

Paweł Bik

Akademicki Jarmark Świąteczny, 6 grudnia 2022 r.

Fot. Bartosz Proll

Uroczystość wręczenia odznaczeń państwowych i resortowych, 30 listopada 2022 r.

Fot. Bartosz Proll

UMCS

REKRUTACJA

ZIMOWA 2023

◆ Studia II stopnia ◆ Studia podyplomowe

www.rekrutacja.umcs.pl

